

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ГАНІ

Нові можливості для
українського агробізнесу

INTERNATIONAL
RENAISSANCE
FOUNDATION

Матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у партнерстві з громадською організацією «GoLOCAL». Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження»

Анотація

Проект дослідження ринку агросектору Республіки Гана був ініційований громадською організацією **GoLOCAL** з метою поглиблення економічної співпраці між Україною та країнами Західної Африки. Основною ідеєю стало вивчення потенціалу Гани як стабільного торговельного партнера для українських агровиробників, здатного забезпечити не лише ринок збуту агропродукції, а й умови для створення спільних підприємств і ланцюгів доданої вартості.

Гана є однією з найдинамічніших економік регіону, з потужним сільським господарством, яке у 2023 році забезпечило понад 21% ВВП країни. Ключовими напрямками виробництва залишаються какао, маїс, рис, касава, бобові та олійні культури. При цьому структура експорту значною мірою базується на сировині, а уряд країни активно підтримує розвиток локальної переробки та агропромислових кластерів. У цьому контексті Україна, як глобальний експортер зернових і технологій для агросектору, має значний потенціал для синергії.

У межах проєкту проведено **поглиблене дослідження економічних, інфраструктурних та регуляторних факторів**, що впливають на входження українських компаній на ринок Гани. Здійснено аналіз торговельної статистики, виявлено основні бар'єри та точки входу для бізнесу, а також описано вимоги до сертифікації та стандартів якості продукції. Значну увагу приділено визначенню найбільш перспективних ланцюгів постачання — зокрема зернових, бобових та олійних культур — для розвитку партнерських бізнес-моделей.

Другим важливим етапом стало **картування донорських структур**, які вже працюють у Гані або зацікавлені в проєктах з продовольчої безпеки, технологічного трансферу чи розвитку ланцюгів доданої вартості. Зокрема, ідентифіковано ключові грантові програми та потенційних інституційних донорів, що дозволяє українським компаніям зорієнтуватися в ландшафті підтримки і знайти можливості для спільної розробки проєктів.

Перелік актуальних програм та базу партнерських можливостей оприлюднено на **сайті проєкту**: <https://ukraine-ghana-agro.golocal-ukraine.com/>

Проект ставить за мету не лише забезпечити доступ до даних, а й активізувати нові формати міжнародної співпраці, які сприятимуть **зростанню українського агробізнесу на глобальному рівні**.

Огляд країни	4
Державний лад	6
Географія та природні ресурси	6
Демографія	8
Політичне життя Гани з 2020 по 2024 рік	12
Економіка Гани	13
Огляд	13
Курс національної валюти	13
Рівень інфляції	14
Державний борг	14
Номінальний ВВП	16
ВВП на душу населення	18
Фінансова система	19
Державна підтримка економіки	23
Вільні економічні зони Гани у 2020–2024 роках	24
Торгівля	25
Географічна структура торгівлі	25
Товарна структура торгівлі	26
Аналіз ТОП-5 країн-експортерів до Гани	28
Аналіз ТОП-5 країн-імпортерів продукції з Гани	31
Розвиток сільського господарства	34
Географічна структура торгівлі с/г продукцією	35
Товарна структура торгівлі с/г продукцією	36
Аналіз ТОП-5 країн-експортерів с/г продукції до Гани	37
Аналіз ТОП-5 країн-імпортерів с/г продукції з Гани	40
Аналіз вирощування основних сільськогосподарських культур	43
Аналіз вирощування основних сільськогосподарських культур	44
Державна підтримка сільського господарства	49
Програми з розвитку сільського господарства	50
Сфера переробки сільськогосподарської сировини	54
Найбільші компанії у сфері переробки сільськогосподарської продукції	56
Аналіз імпорту зернових	58
Зерно кукурудзи не для посіву (HS 100590)	58
Зерно кукурудзи для посіву (HS 100510)	61
Кукурудзяний крохмаль (HS 110812)	64
Очищене, подрібнене або оброблене ін. способом зерно пшениці (HS 110429)	67
Готові продукти із зернових (HS 190410)	70
Пшениця для борошна (HS 100199)	73
Рис (HS 1006)	76
Аналіз імпорту олійних	79
Маргарин (HS 151710)	79
Пальмова олія (HS 151190)	82
Соняшникова олія (HS 151219)	85

Змішані рослинні олії (HS 151620)	88
-----------------------------------	----

Аналіз імпорту бобових	91
-------------------------------	-----------

Горох (HS 0713)	91
-----------------	----

Горох консервований (HS 2005)	94
-------------------------------	----

Аналіз імпорту інших харчових продуктів	97
--	-----------

Порошкові добавки для виробництва харчових продуктів (HS 21069092)	97
--	----

Суміші або продукти для харчового вжитку (HS 21069099)	100
--	-----

Аналіз показників ТОП-10 імпортерів аграрної продукції в Гану	103
--	------------

Фінансові показники імпорту для компаній з ТОП 10 за роками	103
---	-----

Фінансові показники імпорту для компаній з ТОП 10 за категоріями товарів	107
--	-----

Регуляція, реєстрація та сертифікація імпортованої аграрної продукції	108
--	------------

Реєстрація осіб та компаній як імпортерів харчових продуктів	108
--	-----

Реєстрація імпортованих харчових продуктів	108
--	-----

Вимоги до маркування упакованих харчових продуктів	109
--	-----

Торговельні бар'єри	110
---------------------	-----

Імпортні заборони	111
-------------------	-----

Логістика та зберігання сільськогосподарської продукції	112
--	------------

Умови логістики з портів України до Гани	113
--	-----

Умови логістики з портів Румунії до Гани	113
--	-----

Умови логістики з портів Польщі до Гани	114
---	-----

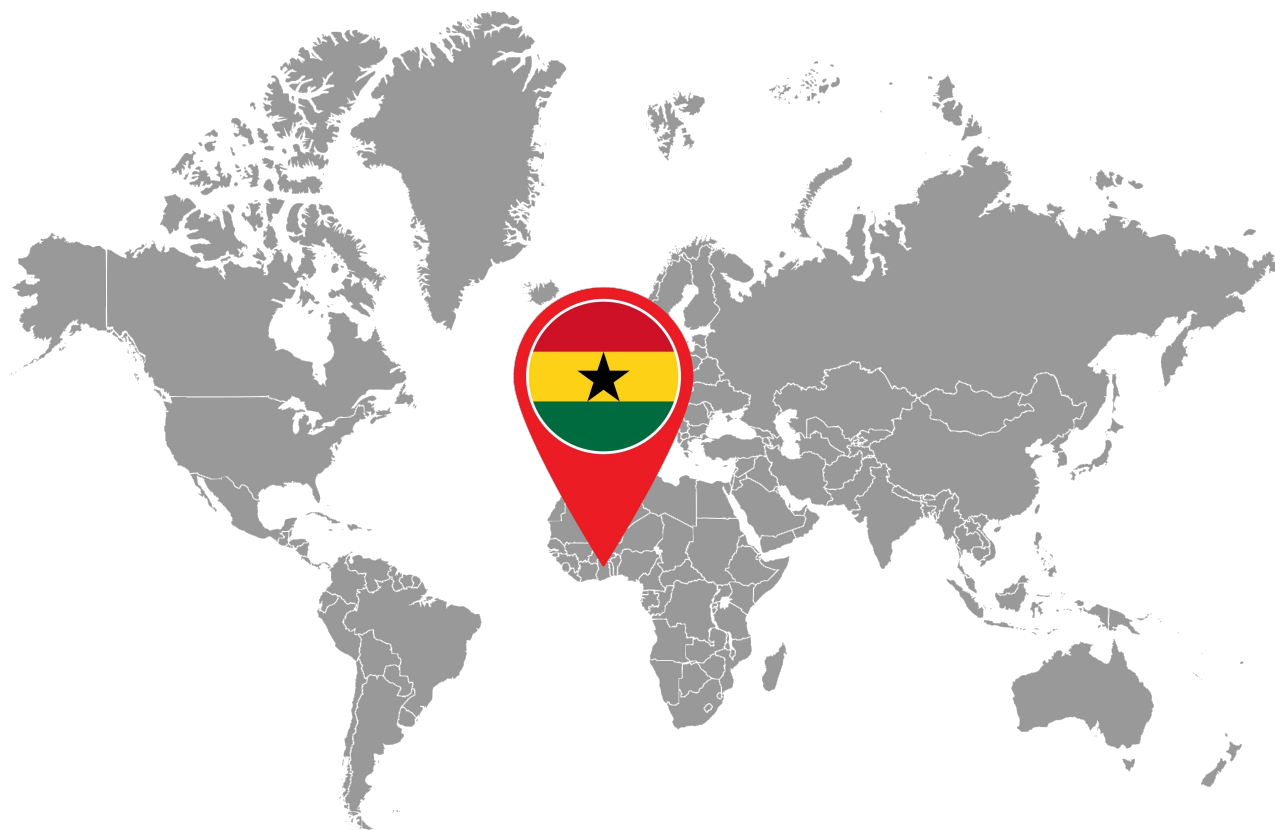
Загальні ціни на внутрішні перевезення	115
--	-----

Зберігання сільськогосподарської продукції	115
--	-----

Візуальні моделі ланцюгів створення доданої вартості в агросекторі Гани	119
---	-----

Додаток А. Контактна інформація	124
--	------------

Огляд країни

Повна назва

Республіка Гана (Republic of Ghana).

Площа¹

238 537 км²

Столиця

Аккра — серце сучасної Гани. З 1957 року, коли Гана першою серед країн Африки на південь від Сахари здобула незалежність, Аккра стала її офіційною столицею. Це місто не тільки політичний центр країни, а й символ свободи, культурного розмаїття та сучасного розвитку. Тут перетинаються колоніальна історія та африканська самобутність, утворюючи унікальний ритм життя великого міста Західної Африки.

¹ Wikipedia. Посилання: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B0%D0%BD%D0%B0>
©GoLOCAL. 2025

Зони економічної активності та найбільші міста²

Кумасі (Kumasi) — найбільше за розміром місто Гани. Населення міста складає близько 2,54 млн осіб. Місто є адміністративним центром регіону Ашанті. Кумасі є важливим економічним центром Гани, значною мірою сприяючи виробництву країни. Його економіка базується на транспортних сполученнях та вирощуванні какао, а інші сфери зайнятості — послуги та виробництво.

Аккра (Accra) є другим містом Гани за кількістю населення. Станом на 2025 рік у столиці проживає 1.96 млн осіб. Щорічно у столиці збільшується кількість населення на 2,2%. Аккра є центром виробництва, маркетингу, фінансів, страхування та транспорту. Столиця розташована на березі Атлантичного океану, але не є портовим містом з 1950-х років. Основні вантажні перевезення здійснюються через порт Тема, який знаходиться на схід від міста та пристосований для прийому великих суден.

Тамале (Tamale) — третє найбільше місто Гани за кількістю населення (749,49 тис. осіб). Місто є адміністративним центром регіону Північний. Традиційно економіка Тамале базувалася на сільському господарстві, але з часом почали зростати торгівля, освіта та виробництво. Незважаючи на це, місто має високий рівень безробіття та бідності.

Секонді-Такораді (Sekondi-Takoradi) — четверте за кількістю населення місто Гани. 254,38 тис. осіб. Також є адміністративним центром у регіоні Західний. Місто є важливим комерційним центром Гани з промислово розвиненою економікою. Його розташування на узбережжі робить його важливим центром для риболовлі та торгівлі.

Часовий пояс

WAT (UTC+0)

Валюта³

Ганський седі (₵), (GHS). 1 USD = 15,53 GHS (28.03.2025)

Офіційні мови⁴

Державна мова – англійська.

Місцеві мови країни — асанте (16%), еве (14%), фанте (11,6%), борон (4,9%), дагомба (4,4%), дангме (4,2%), дагарте (3,5%), акем (3,2%), га (3,1%) та інші місцеві мови (31,2%).

² Worldometers. Посилання: <https://www.worldometers.info/world-population/ghana-population/>

³ Bank of Ghana. Посилання: <https://www.bog.gov.gh/treasury-and-the-markets/daily-interbank-fx-rates/>

⁴ The World Factbook. Посилання: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ghana/#people-and-society>

Державний лад

Форма правління адміністративно-територіального устрою

Гана є унітарною президентською конституційною демократією, що поділяється на 16 регіонів (до 2019 року 9 регіонів), які у свою чергу складаються з 216 дистриктів.

Влада

Конституція Гани 1992 року розподіляє повноваження між головнокомандувачем збройних сил Гани (President of Ghana), парламентом (Parliament of Ghana), кабінетом міністрів (Cabinet of Ghana), державною радою (Ghanaian State of Council) і незалежною судовою владою (Judiciary of Ghana). Уряд обирається загальним голосуванням кожні чотири роки.

Чинним президентом Гани є Джон Махама, який переміг на президентських виборах 2024 року.

У парламентській багатопартійній системі Гани домінують дві партії – Національний демократичний конгрес (NDC) і Нова патріотична партія (NPP).

Гана зберігає стабільну демократичну систему з регулярною зміною влади, що забезпечує передбачуваність та безперервність державного управління. Країна має активне громадянське суспільство та незалежні ЗМІ, що сприяє прозорості процесів. Водночас вплив виконавчої влади та корупція залишаються викликами, але поступові реформи спрямовані на зміцнення державних інституцій та підзвітності влади.

Географія та природні ресурси

Клімат⁵

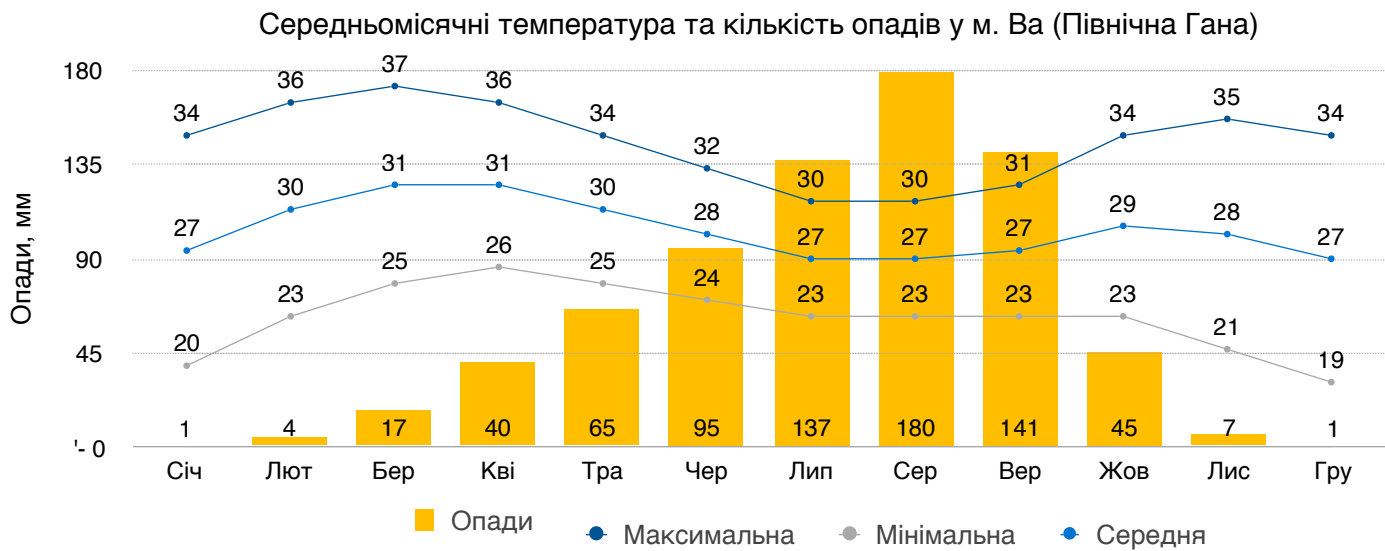
Клімат Гани є тропічним і характеризується чергуванням вологого та сухого сезонів. У Північній Гані сезон дощів триває з квітня до середини жовтня, у Північній Гані температура є вищою, ніж у Південній, з середньомісячними температурами, які коливаються в межах 27-31°C. Опади тут найбільш рясні у період з червня по вересень, досягаючи піку в серпні (180 мм). У сухий сезон, який триває з листопада до березня, кількість опадів мінімальна.

У Південній Гані клімат більш рівномірний протягом року, із середньомісячними температурами в межах 26–30°C. Опади тут більш розподілені, з двома піками – у червні (139 мм) та жовтні (68 мм). У період сухого сезону з грудня по лютий кількість опадів значно знижується.

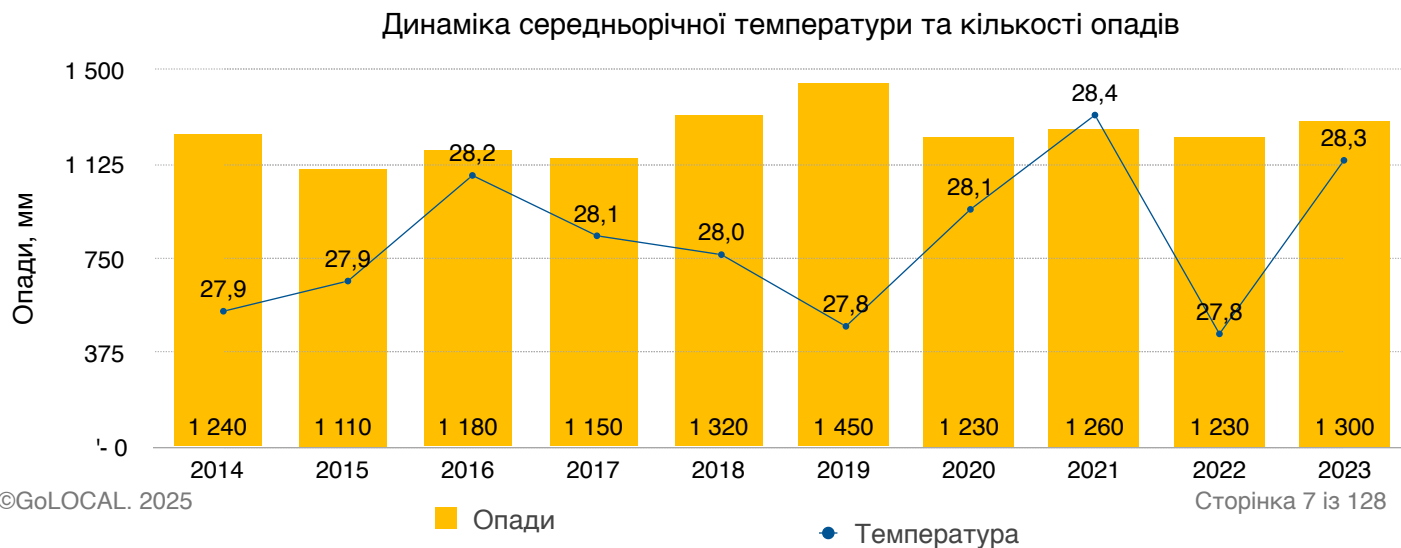
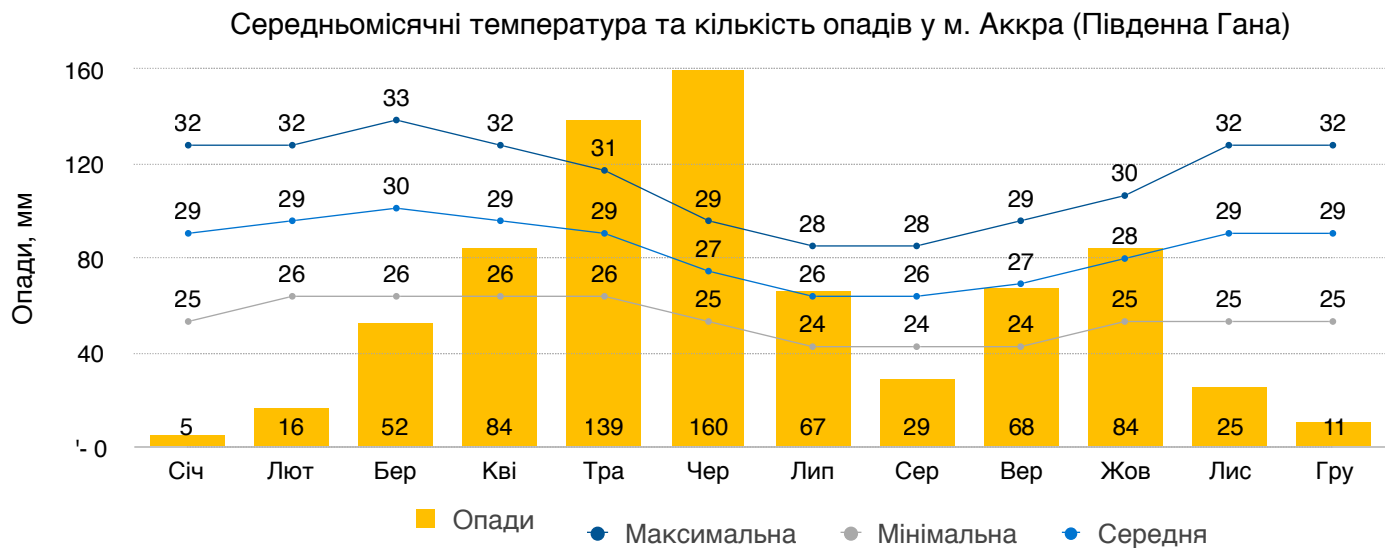
Важливим кліматичним чинником є гарматтан – сухий вітер, що дме з пустельних районів на північному сході з грудня по березень, знижуючи вологість і викликаючи більш спекотні дні та прохолодні ночі, особливо у північній частині країни.

Впродовж останніх 10 років (2014-2023 рр.), динаміка середньорічної температури та кількості опадів у 2014–2023 роках демонструє тенденцію до підвищення температури та нестабільності рівня опадів. Температура зросла з 27,86°C у 2014 році до 28,26°C у 2023 році, досягнувши піку в 2022 році (28,38°C). Кількість опадів коливалася від 1110 мм у 2015 році до 1450 мм у 2019 році, без чіткої тенденції.

⁵ Weather Spark. Посилання: https://weatherspark.com/countries/GH#google_vignette

Спостерігається обернена залежність між температурою та опадами: у роки вищої середньої температури рівень опадів знижується. Такі тенденції можуть негативно впливати на місцеву екосистему та сільське господарство регіону.

Ґрунти Гани формуються внаслідок вивітрювання, вилугування та утворення щільних шарів ґрунту, збагачених залізом та алюмінієм. У вологому півдні інтенсивне вилугування призводить до утворення кислих, малородючих ґрунтів, тоді як у північних посушливих регіонах поширені щільні ґрунти, які важко проникні для води. Найкращими для сільського господарства є ґрунти, що трапляються в лісовій, прибережній і саванній зонах, оскільки вони відносно родючі. У прибережній савані також зустрічаються важкі, але продуктивні чорноземні ґрунти, придатні для механізованого землеробства та іригації. Загалом, родючість ґрунтів залежить від вмісту органічних речовин, тому варто враховувати, що ефективне сільськогосподарське виробництво потребує правильного управління ґрунтовими ресурсами та можливих заходів щодо відновлення родючості.

Земельний фонд

Територія Гани переважно використовується для сільськогосподарських угідь, які займають 55,39% загальної площі країни, що у перерахунку на загальну площу країни становить 13,21 млн га. Це свідчить про значну роль аграрного сектору в економіці. Ліси охоплюють 35,16% території країни (8,39 млн. га), забезпечуючи екологічний баланс та природні ресурси.

Водойми становлять 4,56% від загальної території країни (1,09 млн. га), відіграючи ключову роль у водопостачанні, енергетиці та рибальстві. Забудовані території, включаючи міста та інфраструктуру, займають лише 4,88% (1,16 млн. га), що вказує на порівняно низьку урбанізацію країни.

Корисні копалини

Гана є провідним виробником золота в Африці, видобуток, якого забезпечує понад 90% експорту мінеральної сировини. Крім золота, країна має значні поклади бокситів, марганцю, алмазів, нафти, природного газу та танталу.

У 2023 році уряд Гани ухвалив Політику зелених мінералів для розвитку видобутку літію. Гірничодобувна галузь забезпечує 40% валютних надходжень країни та 5,7% ВВП.

Розподіл території Гани за видами використання

Демографія

Кількість населення⁷

Станом на 2024 рік кількість населення Гани складала 34,43 млн осіб. За останні 10 років кількість збільшилась на 19,97%. Щороку кількість населення країни збільшується в середньому на 1,84 %.

⁶ Soil Research Institute, Kwadaso, Kumasi. Посилання: <https://www.fao.org/4/y3948f/y3948f06.htm>

⁷ World Bank Data. Посилання: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=GH>

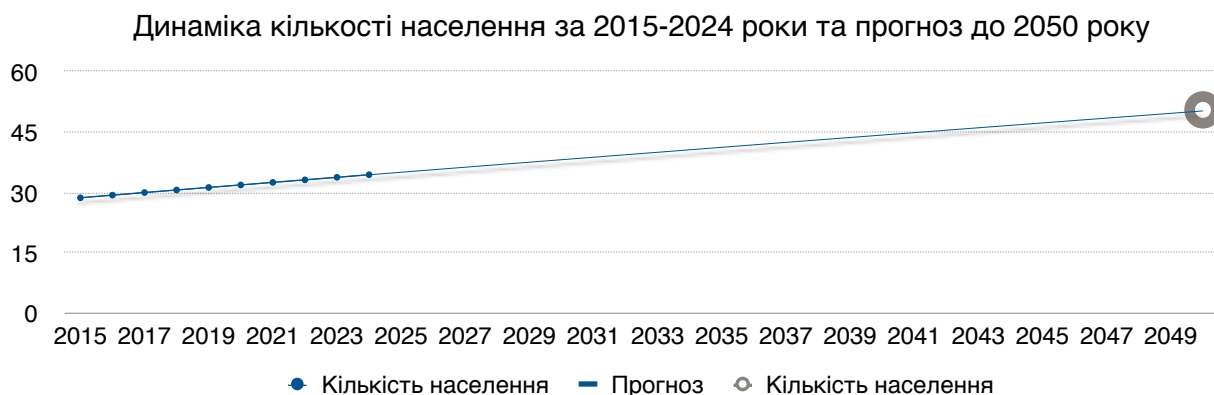
Прогноз кількості населення⁸

Використовуючи поліноміальну трендову модель другого порядку допускається, що в 2050 році в Гані проживатиме 50,53 млн осіб.

Даний прогноз підтверджується дослідженнями державної служби статистики Гани та статистичним бюро PopulationPyramid. Згідно з дослідженням, населення Гани за період з 1950 по 2024 рік зросло з 5,08 мільйона до 34,43 мільйона осіб, що означає збільшення майже у сім разів. За прогнозами, до 2050 року воно досягне 50,53 мільйона, що становитиме приріст на 16,1 мільйона осіб, тобто збільшиться на 47% порівняно з 2024 роком. У довгостроковій перспективі очікується подальше зростання, і до 2100 року населення Гани може сягнути 67,55 мільйона, що на 34% більше, ніж у 2050 році.

$$y = -0,0007x^2 + 0,6414x + 28,072$$

$$R^2 = 1$$

Густота населення

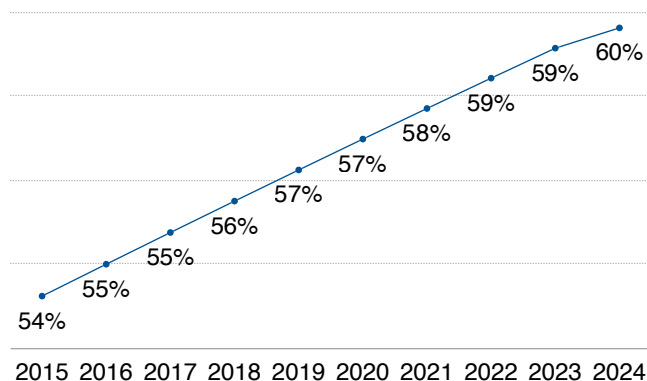
Загальна густота населення Гани складає 144,33 осіб/км². Висока густота населення характерна для більшості регіонів південного заходу (Велика Аккра, Центральний та Ашанті), менша – для північних та центральних регіонів (Саванна, Боно-Іст та Північний).

Найбільшим густионаселеним містом Гани є Аккра, з населенням 1,96 млн осіб. У середньому на 1 км² проживає 8,698 тис осіб. Другим за кількістю та густотою населення Гани є м. Кумасі – 5,78 тис. осіб/ км².

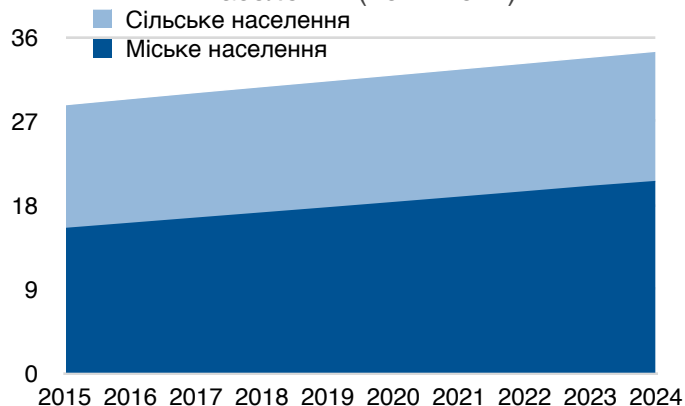
Рівень урбанізації⁹

Рівень урбанізації Гани щорічно зростає. Станом на 2024 рік у містах проживало 59,66% населення країни. За останні 10 років у середньому кількість населення у містах зростає на 2.84% щорічно, а у селах – на 0,53%.

Динаміка рівня урбанізації
(2014-2024)

Динаміка кількості міського та сільського населення (2014-2024)

Статеві-вікова структура населення

У 2022 році населення Гани характеризувалася високою народжуваністю та смертністю, що відображається у широкій основі статеві-вікової піраміди та поступовому зменшенні кількості населення у старших вікових групах. Загальна чисельність чоловіків становила 17,20 млн осіб, а жінок – 17,23 млн осіб.

Дітей віком до 4 років налічувалося 2,13 млн хлопців та 2,07 млн дівчат, що свідчить про високу частку молодого населення.

Потенційно економічно активне населення віком 15-70 років складало 10,17 млн чоловіків та 10,25 млн жінок, що вказує на відносно рівномірний розподіл працездатного населення між статями.

Статеві-вікова піраміда населення

⁹ World Bank Data. Посилання: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.URB.TOTL>

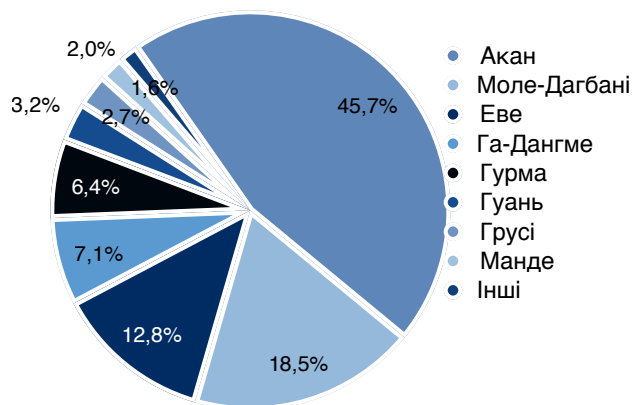
Спостерігається перевага жінок у старших вікових групах, що може бути пов'язано з вищою середньою тривалістю життя серед жінок порівняно з чоловіками.

Етнічний склад¹⁰

На території Гани проживає три найбільші етнічні групи країни:

- Акан – 45,7% населення. Проживають у центральних та південних регіонах країни;
- Моле-Дагбані – 18,5% населення. Населяють північні регіони Гани, а також в інших країнах Західної Африки, а саме: Беніні, Буркіна-Фасо, Кот-д'Івуарі, Малі та Того;
- Еве – 12,8% населення. Проживають у східних регіонах Гани, а також таких країнах як: Того та Бенін;
- Інші етнічні групи, такі як: Га-Дангме, Гурма, Гуань, Гурсі, Манде складають 23% населення країни.

Структура етнічного складу Гани

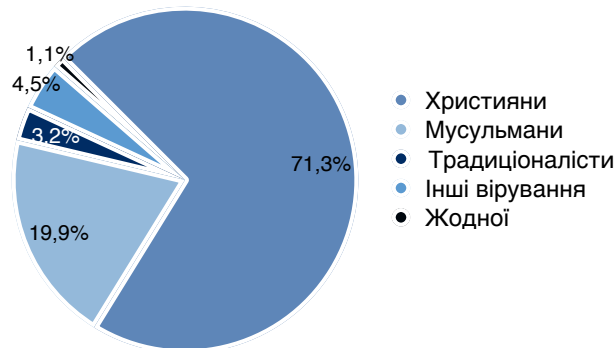

Релігії¹¹

Головні релігії та вірування, які сповідує, населення Гани:

- Християнство – 71,3%;
- Іслам – 19,9% населення;
- Традиціоналісти – 3,2%;
- Інші вірування – 4,5 %;
- Жодної віри не сповідує 1,1% населення країни.

Основні релігії

Динаміка доходів середнього класу в Гані

Наступним ключовим аспектом є реальний стан доходів середнього класу. Реалістичний розподіл людей за соціальними класами в Гані виглядає наступним чином:

- верхній клас: приблизно до 1% населення;
- середній клас: приблизно до 20% населення;
- нижчий клас, або бідність (multidimensional poverty): приблизно до 80 % населення.

¹⁰ The World Factbook. Посилання: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ghana/#people-and-society>

¹¹ The World Factbook. Посилання: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ghana/#people-and-society>

Нижче наведена статистика динаміки середніх зарплат і доходів середнього класу.

Рік	Середній місячний дохід середнього класу (GHS)	Середній місячний дохід середнього класу (USD)	Відсоток населення (%)	Рівень інфляції (%)
2019	6672.80	1245.16	23	7.1
2020	6327.79	1104.94	21	9.9
2021	5732.07	967.45	20	10.0
2022	7676.26	849.56	18	31.9
2023	6072.82	519.49	16	38.1
2024	4114.19	264.92	14	42.2

Ці дані красномовно свідчать про реальний стан справ у країні. Такі вражаючі показники є результатом впливу багатьох чинників, включно з неефективним управлінням в Гані в останні роки.

Політичне життя Гани з 2020 по 2024 рік

З початку 2020 року політичне життя Гани характеризувалося стабільністю демократичних інститутів, активною участю громадян у виборчому процесі та чергуванням влади на основі виборів. Дві головні політичні сили — Нова патріотична партія (НПП) та Національний демократичний конгрес (НДК) — продовжували домінувати в політичному ландшафті країни.

У грудні 2020 року в Гані відбулися загальнонаціональні вибори. Чинний президент Нана Акуфо-Адо (НПП) здобув другий термін, перемігши Джона Драмані Махаму (НДК). Вибори відбулися мирно, хоч і були оскарження результатів. Уряд Акуфо-Адо продовжив реформи у сферах освіти, охорони здоров'я та інфраструктури.

З 2021 року уряд зіткнувся з економічними труднощами, зумовленими пандемією COVID-19, інфляцією, зростанням цін на паливо та зниженням експорту. У 2022 році Гана оголосила дефолт за частиною боргів і уклала угоду з МВФ на 3 млрд доларів у 2023 році, що викликало критику через фіскальні обмеження.

Опозиція (НДК) висунула Джона Махаму, який будував кампанію на критиці економічної політики уряду. НПП висунула Махамуду Бавумію, віцепрезидента. Політична напруга зростала на тлі погіршення добробуту населення.

Вибори у грудні 2024 року відбулися мирно. Перемогу здобув Джон Драмані Махама (НДК), який став першим президентом, що повернувся на посаду після перерви. Його перемога зумовлена незадоволенням населення економічною ситуацією. Він пообіцяв перезавантаження економіки, створення робочих місць і перегляд умов співпраці з МВФ.

Політичне життя Гани у 2020–2024 роках підтвердило стійкість її демократичної системи. Незважаючи на економічні труднощі, вибори пройшли без серйозних заворушень. Основні суперечки точилися навколо економічної політики, боргової кризи та взаємодії з МВФ. Новий уряд має складне завдання — втілити обіцянки реформ при збереженні стабільності.

Економіка Гани

Огляд

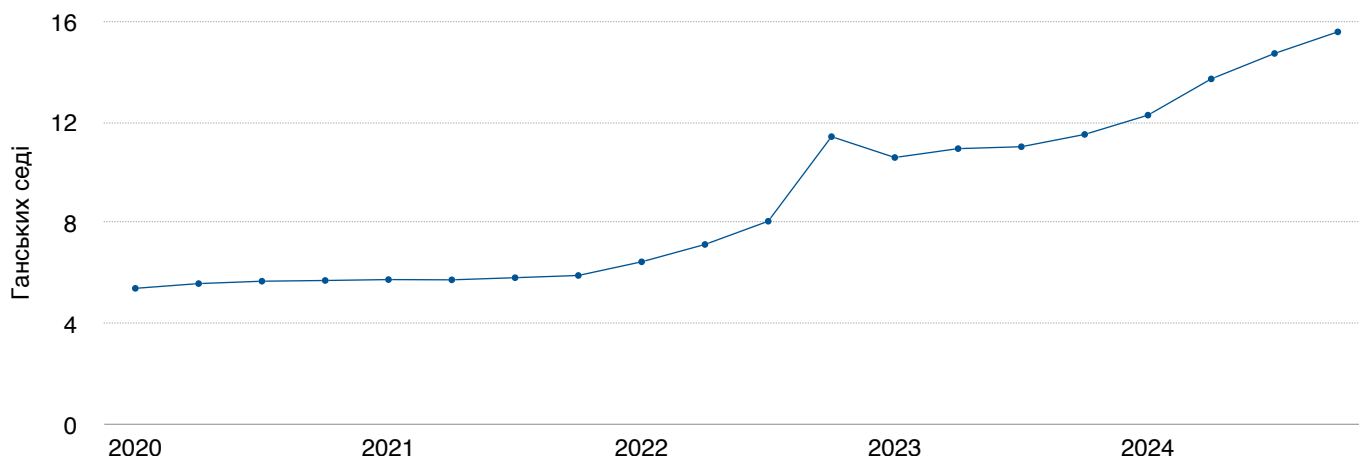
Гана – аграрно-індустріальна країна середніх доходів із змішаною економікою. За класифікацією ООН Гану відносять до країн що розвиваються. Країна характеризується ринковою економікою у якій економіка та торгівля спеціалізуються на сільському господарстві та видобувній промисловості. Гана є одним із найбільших виробників золота в Африці, а також експортером какао, бокситів та нафти, що робить її економіку залежною від світових цін на сировину.

Сектор послуг швидко розвивається, зокрема у фінансах, торгівлі та телекомунікаціях. Водночас сільське господарство, яке залишається важливим джерелом зайнятості, стикається з проблемами низької продуктивності та зміни клімату. Незважаючи на економічне зростання, країна має високий рівень боргу та потребує структурних реформ для забезпечення довгострокової макроекономічної стабільності.

Курс національної валюти¹²

Фінансовий сектор Гани стикається зі значною волатильністю національної валюти. Згідно з даними Центрального банку Гани, у період з 2020 по 2024 рік ганський седі зазнав суттєвої девальвації щодо долара США. Якщо у 2020 та 2021 роках середньоквартальний курс коливався в межах 5,40–5,91 седі за долар, то у 2022 році відбулося різке зростання – з 6,45 у на початку року до 11,42 у четвертому кварталі. У 2023 році курс продовжив зростати, перевищивши 12 седі за долар, а до кінця 2024 року досягнув 15,58 седі. Така динаміка свідчить про вплив зовнішніх та внутрішніх макроекономічних факторів, зокрема інфляційного тиску, боргового навантаження та нестабільності фінансової системи.

Поквартальна динаміка вартості 1 долара у Центральному банку Гани (2020-2024)

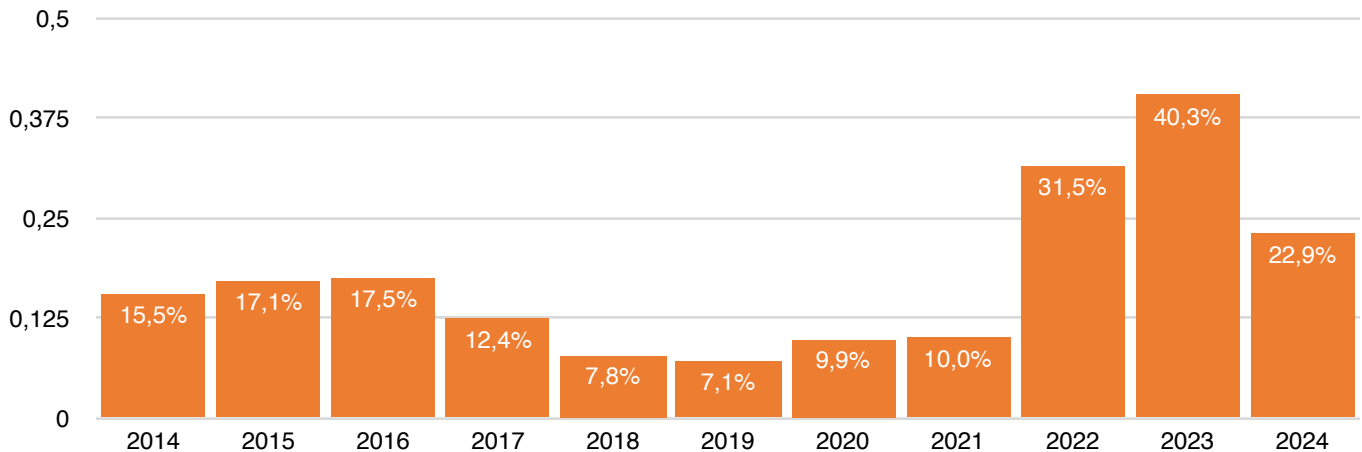

¹² Bank of Ghana. Посилання: <https://www.bog.gov.gh/economic-data/exchange-rate/>
©GoLOCAL. 2025

Рівень інфляції¹³

Проблеми фінансової стабільності країни загострюються високими рівнями інфляції. У 2015-2017 роках інфляція споживчих цін залишалася на рівні 12-17%, після чого у 2018–2021 роках стабілізувалася на рівні 7-10%. Однак у 2022 році відбулося стрімке зростання інфляції до 31,49%, а в 2023 році вона досягла пікового значення у 40,26%. Хоча у 2024 році показник знизився до 22,93%, інфляція залишається серйозним викликом для економіки, спричиняючи здорожчання імпорту та зниженню купівельної спроможності населення.

Динаміка рівня інфляції споживчих цін (2015-2024)

Державний борг¹⁴

Значним викликом для економіки Гани є стрімке зростання державного боргу, який продовжує збільшуватися як за рахунок зовнішніх, так і внутрішніх запозичень. У 2015 році загальний державний борг становив близько 26,4 млрд доларів США, з яких основну частину (15,76 млрд доларів) становив зовнішній борг. Протягом наступних років боргове навантаження стабільно зростало, досягнувши 56,3 млрд доларів у 2021 році, з яких 28,34 млрд припадало на зовнішні запозичення. Після піку у 2021 році відбулося певне скорочення загального боргу, однак на третій квартал 2024 року він залишається на рівні 46,8 млрд доларів, з яких 27,91 млрд становить зовнішній борг.

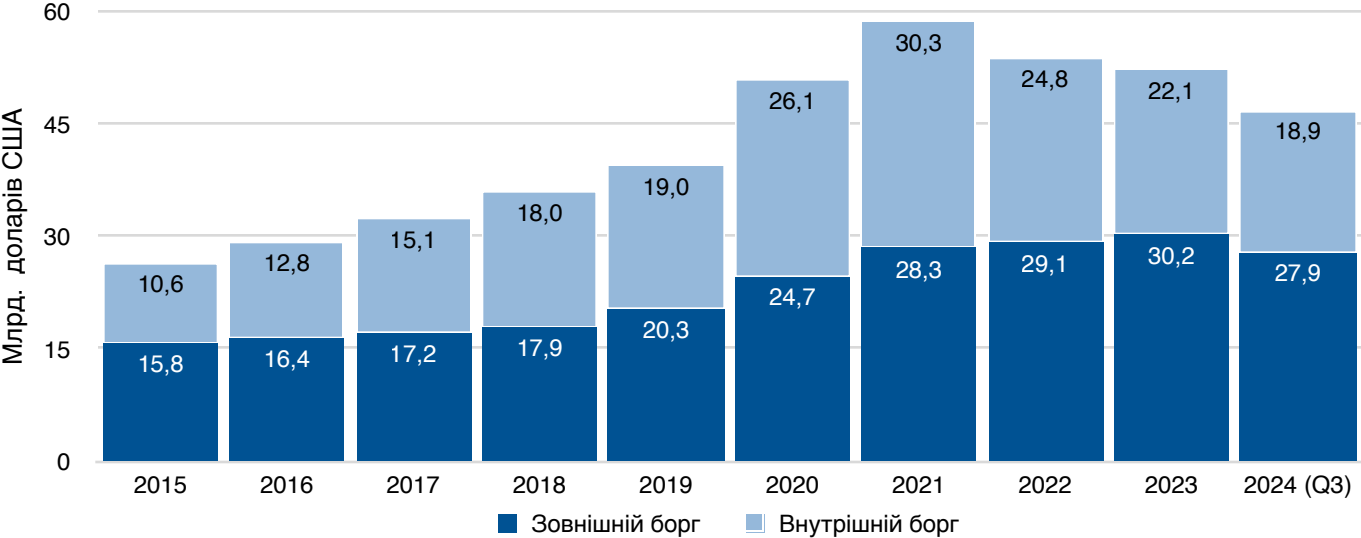
Стрімке зростання боргу у починаючи з 2020 року збіглося з періодом високої інфляції, девальвації валюти та фіскального дефіциту. Висока залежність від комерційних позик та ринкових запозичень підвищує фінансові ризики.

Зовнішній державний борг Гани демонструє стійку тенденцію до зростання протягом 2015–2024 років, що відображає зростаючу залежність країни від зовнішніх фінансових ресурсів. У 2015 році зовнішній борг становив приблизно 15,76 млрд доларів США, після чого поступово збільшувався, досягнувши пікового рівня 30,16 млрд. доларів США у 2023 році. На третій квартал 2024 року обсяг зовнішнього боргу дещо скоротився, проте залишається високим.

¹³ Ghana Statistic Service. Посилання: https://statsbank.statsghana.gov.gh/pxweb/en/Macroeconomic%20Indicators/Macroeconomic%20Indicators_Prices%20and%20Inflation/cpi.px/

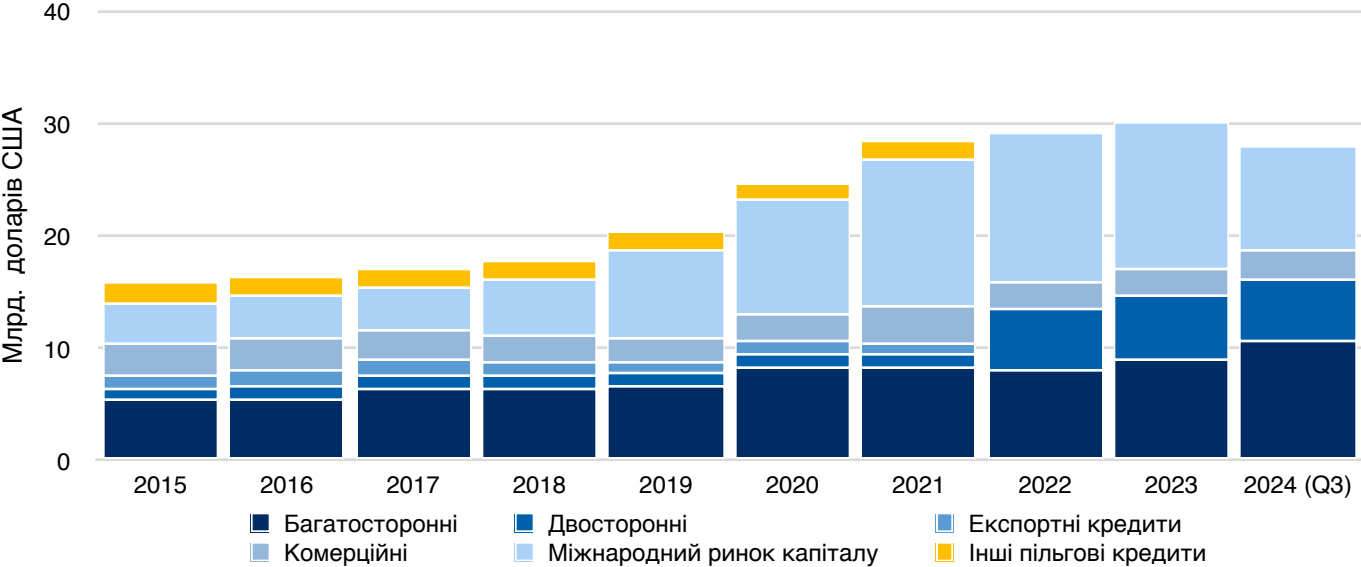
¹⁴ Ministry of Finance. Ghana. Посилання: <https://mofep.gov.gh/public-debt/debt-data>

Динаміка структури державного боргу (2015-2024)

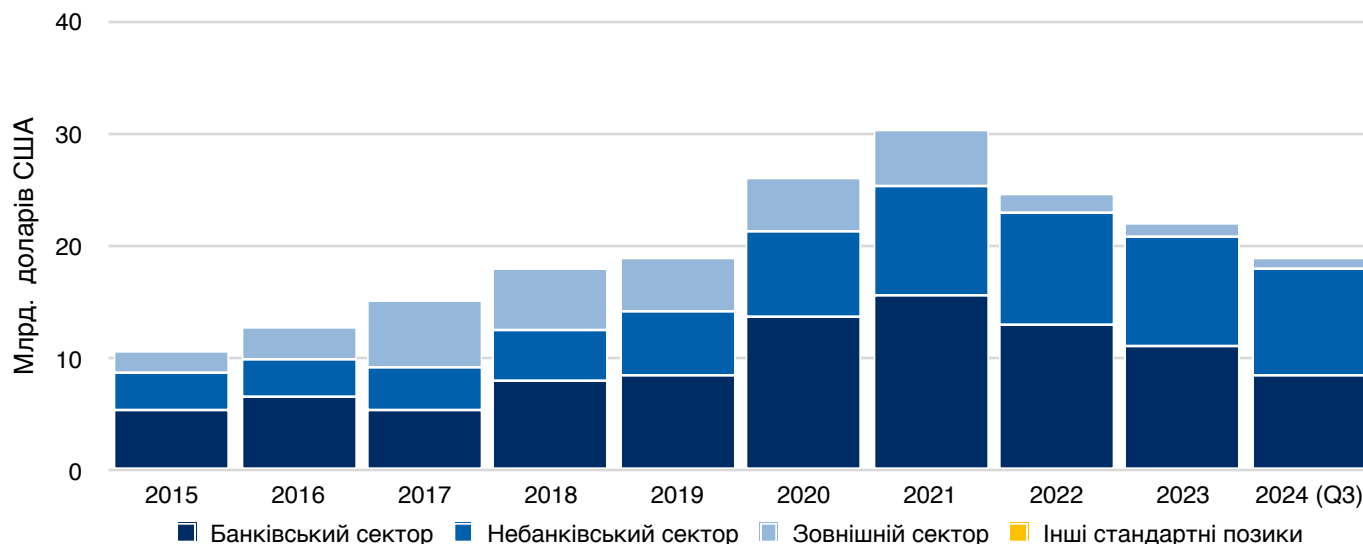
Структура боргу складається з кількох основних джерел фінансування: міжнародний ринок капіталу, багатосторонні кредити, двосторонні угоди, комерційні позики, експортні кредити та інші пільгові кредити. Найбільшу частку займають міжнародні ринки капіталу, що свідчить про активне використання Ганою облігаційних випусків та позик на фінансових ринках. Водночас значною залишається частка багатосторонніх кредитів, отриманих від міжнародних фінансових установ, таких як МВФ та Світовий банк.

Динаміка структури зовнішнього державного боргу (2015-2024)

Внутрішній державний борг Гани зростав у період 2015–2021 років, досягнувши піку у 2021 році, після чого спостерігається поступове скорочення. Основними джерелами фінансування є банківський сектор, небанківський сектор, зовнішній сектор та інші стандартні позики.

Динаміка структури внутрішнього державного боргу (2015-2024)

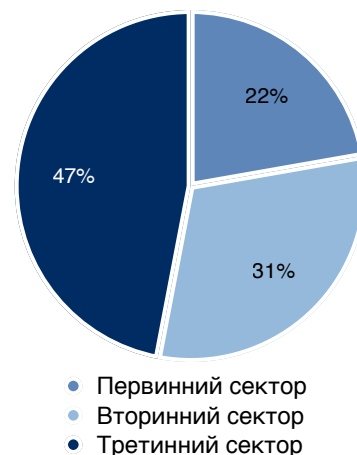
Найбільшу частку внутрішнього боргу стабільно утримує банківський сектор, що включає державні та приватні банки, які купують урядові цінні папери. Також важливу роль відіграє небанківський сектор, який представлений пенсійними фондами, страховими компаніями та інституційними інвесторами. Після 2020 року спостерігається значне збільшення частки небанківського сектору у структурі зовнішнього боргу.

Значний приріст боргу у 2020–2021 роках пояснюється фінансуванням дефіциту бюджету під час пандемії COVID-19. Після 2021 року відбулося помірне зниження внутрішнього боргу, що може бути наслідком заходів уряду щодо стабілізації боргового навантаження.

Номінальний ВВП¹⁵

Станом на 2024 рік валовий внутрішній продукт Гани становив 77,35 млрд доларів США, що на 2,68% більше ніж у 2023. Економіка Гани у 2024 році залишається сировинно-орієнтованою, що підтверджує значна частка - 22,24% ВВП, сформована первинним сектором (17,43 млрд. доларів США), до якого входять сільське господарство, видобуток корисних копалин та рибальство. Вторинний сектор, що включає промисловість, будівництво та переробку, становить 24,13 млрд. доларів США (30,77% від загального ВВП), що свідчить про розвиток виробничої бази, хоча країна все ще залежить від експорту сировини. Найбільший внесок у ВВП робить третинний сектор – 36,85 млрд. доларів США (46,99%), відображаючи зростання сфери послуг, зокрема торгівлі, фінансів, транспорту та телекомунікацій. Така структура вказує на необхідність подальшої диверсифікації економіки та зменшення залежності від сировинного експорту.

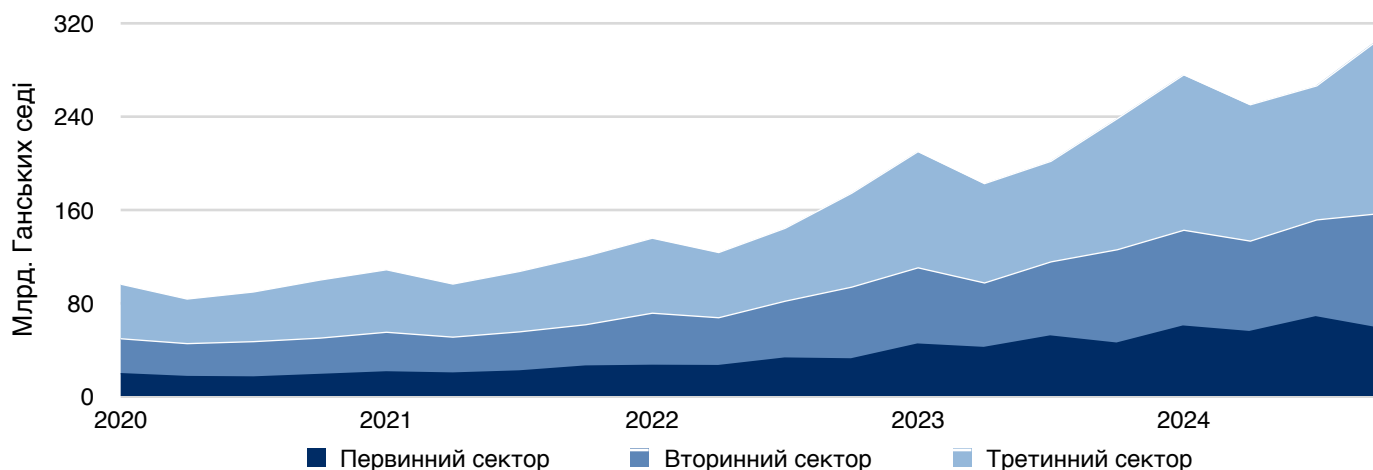
Структура номінального ВВП 2024

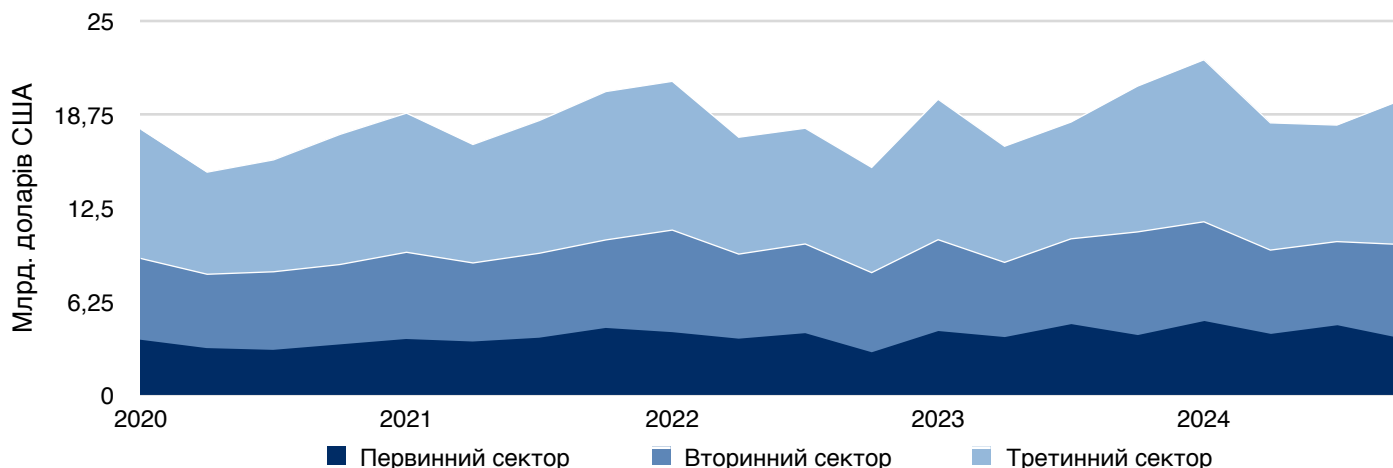
¹⁵ Ghana Statistic Service. Посилання: https://statsghana.gov.gh/gssmain/fileUpload/National%20Accounts/Newsletter_Quarterly_GDP_2024_Q3_December%202024%20Edition_GSS.pdf

У 2020–2024 роках спостерігається стійке номінальне зростання ВВП Гани у ганських седі та чітка сезонність, із зниженням обсягів ВВП в других кварталах кожного року та подальшим зростанням впродовж наступних періодів. Це може бути пов'язано з підвищеною економічною активністю наприкінці року у сфері торгівлі та сільського господарства, після чого у другому кварталі кожного року очікуються нові врожаї та нові торги. Загальне зростання ВВП у національній валюті може бути частково зумовлене не лише розширенням економіки, а й високими темпами інфляції, які збільшують номінальні показники.

Поквартальна динаміка структури ВВП в національній валюті (2020-2024)

Поквартальна динаміка структури ВВП в доларах США (2020-2024)

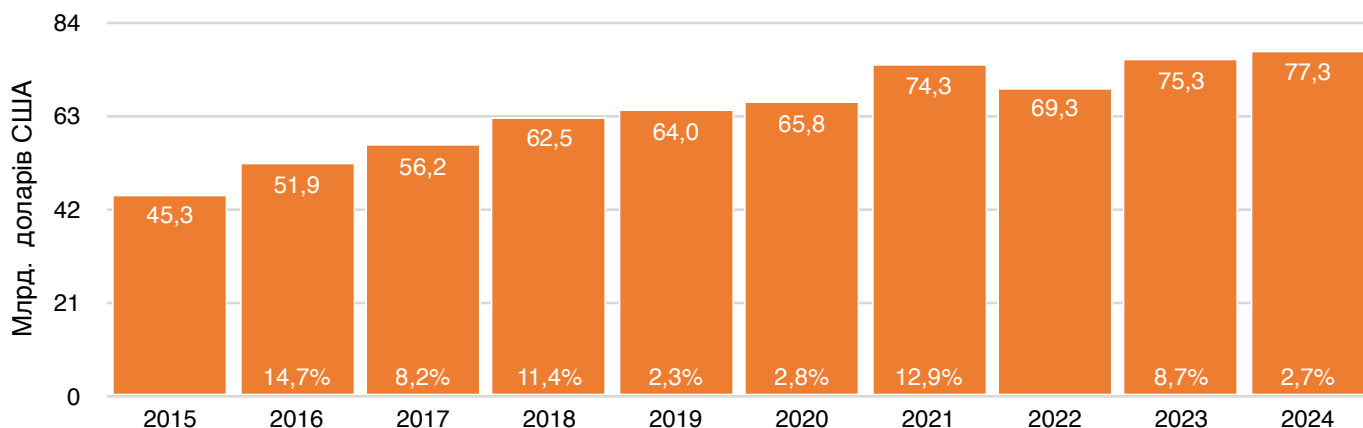

Внаслідок девальвації національної валюти Гани, спостерігається значна волатильність ВВП Гани у доларовому еквіваленті, що значно відрізняється від стабільного зростання в національній валюті. Хоча загальний тренд свідчить про поступове збільшення ВВП, помітні періоди зниження, що пояснюється девальвацією ганського седі відносно долара США. Це означає, що номінальне зростання в седі не завжди перетворюється на реальне економічне зростання при перерахунку в тверду валюту.

Графік демонструє зростання ВВП Гани з періодичними спаданнями. Після скорочення у 2015 році на 8,99% економіка щорічно стабільно зростала до 2021 року. У 2022 році ВВП знизився на 6,66%, ймовірно, через фінансову нестабільність та інфляцію.

Відновлення розпочалося у 2023 році на 8,69%, а у 2024 році темпи сповільнилися до 2,68%. Динаміка зміни номінального ВВП впродовж останніх 10 років вказує на залежність економіки від зовнішніх факторів, таких як ціни на сировину.

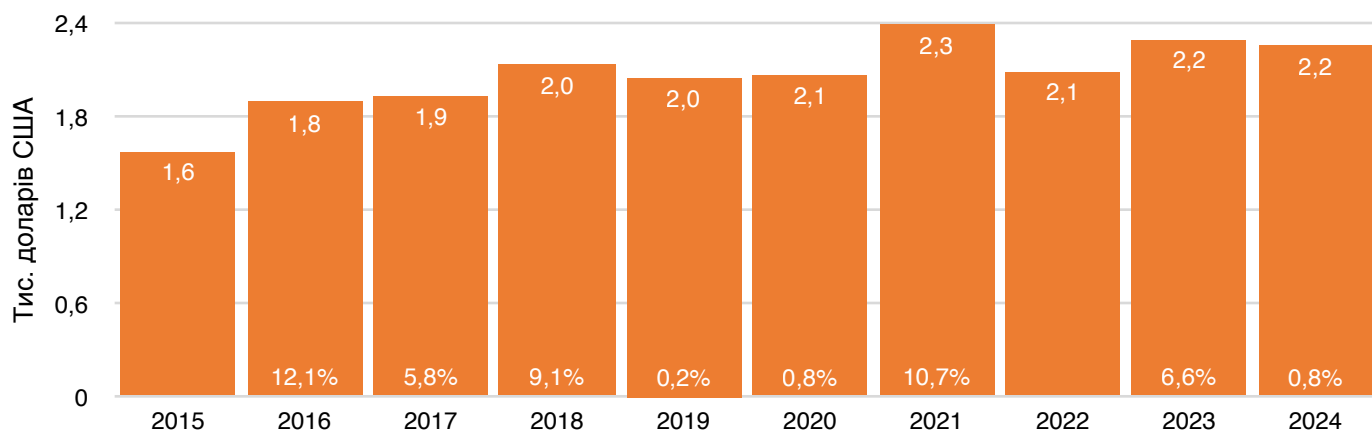
Динаміка ВВП (2015-2024)

ВВП на душу населення¹⁶

Динаміка ВВП на душу населення Гани у 2015–2024 роках показує поступове зростання, із періодами спаду. Після значного падіння у 2015 році на 19,26% показник

Динаміка ВВП на душу населення (2015-2024)

відновлювався до 2018 року, але у 2019–2020 роках залишався майже незмінним. У 2021 році відбулося зростання на 10,74%, проте у 2022 році ВВП на душу населення знову знизився на 8,44%. Починаючи з 2023 року, спостерігається відновлення, і у 2024 році показник досяг 2,25 тис. доларів США. Незважаючи на загальне зростання ВВП, збільшення населення та макроекономічні труднощі обмежують реальне покращення рівня життя. Згідно із класифікацією Світового банку за обсягом ВВП на душу населення Гану відносять до країни з рівнем доходів нижче середнього.

¹⁶ Ghana Statistic Service. Посилання: https://statsghana.gov.gh/gssmain/fileUpload/National%20Accounts/Newsletter_Quarterly_GDP_2024_Q3_December%202024%20Edition_GSS.pdf

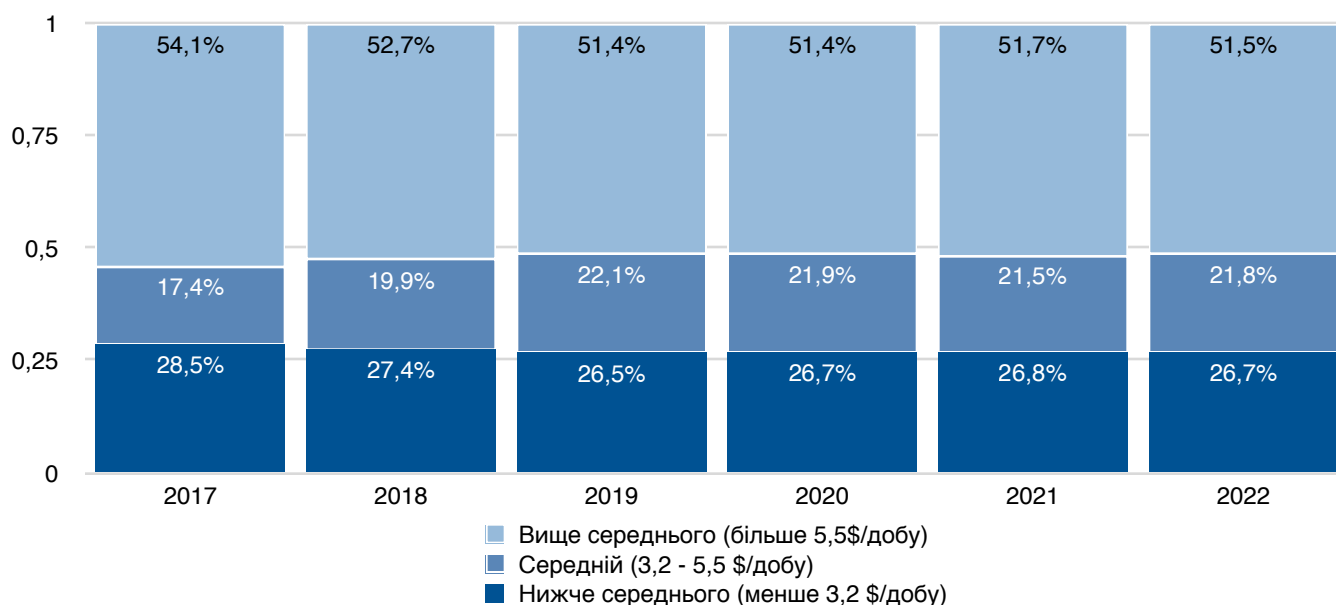
Рівень доходів населення¹⁷

Незважаючи на загальне зростання рівня ВВП на душу населення Гани, збільшення населення та макроекономічні труднощі обмежують реальне покращення рівня життя. Це підтверджується динамікою структури населення за рівнем доходів у 2017–2022 роках, яка залишається відносно стабільною.

Частка населення, яке живе на менше ніж 3,2 долара на день, залишається високою, коливаючись у межах 26,5–28,5%, що свідчить про значну частку бідного населення. Водночас середній клас (3,2–5,5 долара на день) дещо зріс із 17,4% у 2017 році до 21,8% у 2022 році, що свідчить про поступове покращення добробуту частини громадян. Частка населення з доходами вище 5,5 долара на день, хоч і залишається переважаючою, зазнала скорочення з 54,1% у 2017 році до 51,5% у 2022 році.

Загалом, структура доходів населення змінюється повільно, а значна частина громадян залишається в зоні низьких доходів.

Динаміка структури населення за рівнем доходів (2017-2022)

Фінансова система¹⁸

Фінансова система Гани складається з банківського, страхового, ринкового та пенсійного секторів, кожен з яких регулюється відповідними органами.

Банківський сектор регулюється Банком Гани (Bank of Ghana) і включає 23 банки (Banks), 25 ощадно-кредитних установ (Savings and loans institutions), 11 фінансових компаній (Finance houses) та 3 фінансово-лізингові компанії (Finance and leasing companies).

Страховий сектор контролюється Національною страховою комісією (National Insurance Commission) і поділяється на страхування життя та загальне (нежиттєве)

¹⁷ Statista. Посилання: <https://www.statista.com/statistics/1221864/middle-income-poverty-rate-in-ghana-by-level/>

¹⁸ Ghana Investment Promotion Centre. Посилання: <https://www.gipc.gov.gh/wp-content/uploads/2022/12/Ghanas-Financial-Sector-Report.pdf>

страхування. Сукупний обсяг страхових премій у 2021 році (Gross Written Premiums, FY21) становив GHC 2,5 млрд для страхування життя (Total life GWP) та GHC 2,2 млрд для загального страхування (Total non-life GWP). У країні діє 22 компанії страхування життя (Number of life insurers) та 29 компаній нежиттєвого страхування (Number of non-life insurers).

Ринок капіталу регулюється Комісією з цінних паперів та бірж (Securities and Exchange Commission) та включає Ганську фондову біржу (Ghana Stock Exchange), де зареєстровано 30 компаній (30 companies listed), та альтернативний ринок (Ghana Alternative Market) з 6 компаніями. Також на Ганському борговому ринку (Ghana Fixed Income Market) налічується 75 учасників. Загальна капіталізація ринку становить GHC 64,5 млрд.

Пенсійний сектор регулюється Національним органом регулювання пенсій (National Pensions Regulatory Authority) та поділяється на державну та приватну складові. Активи державної пенсійної системи (Basic National Social Security Scheme – BNSSS) оцінюються у GHC 11 млрд, а приватного сектору – у GHC 22 млрд. У системі працюють 38 керуючих фондами (Fund managers) та 16 зберігачів фондів (Fund custodians).

Банківський сектор¹⁹

Банківська система Гани є ключовою складовою фінансового сектору країни та регулюється Банком Гани (Bank of Ghana). Вона включає депозитні установи, такі як універсальні банки (Universal banks), регіональні банки (Rural banks), ощадно-кредитні спілки (Savings & loans companies) і мікрофінансові організації (Microfinance institutions), а також недепозитні установи, серед яких фінансові компанії (Finance houses), лізингові компанії (Leasing companies) та обмінні пункти (Forex bureaus).

Банки тісно пов'язані з ринками капіталу та страхуванням, які регулюються Комісією з цінних паперів та бірж (Securities and Exchange Commission) і Національною страховою комісією (National Insurance Commission). Фондова біржа Гани (Ghana Stock Exchange), інвестиційні фонди та страхові компанії доповнюють фінансову екосистему країни.

У 2023 році загальні активи банківської системи Гани склали 25 млрд доларів США, а мінімальний капітал комерційних банків – 400 млн ганських седі (31 млн доларів США). Внаслідок реформ 2017–2019 років кількість банків скоротилася з 36 до 23, з яких 8 перебувають під внутрішнім контролем, а 15 – під зовнішнім. В країні діє понад 1500 банківських відділень.

Фінансовий сектор зазнав потрясінь у 2022 році через реструктуризацію внутрішнього боргу, що спричинило зростання рівня непрацюючих кредитів (NPL) з 16% до 20,7% у 2023 році. Водночас банки демонструють прибутковість, сприяючи рекапіталізації перед крайнім терміном у 2026 році. Показник достатності капіталу у 2023 році склав 13,9%, хоча деякі банки ще не досягли мінімального рівня у 10%.

Небанківський фінансовий сектор, включаючи лізингові компанії, будівельні товариства та мобільний банкінг, активно розвивається, розширюючи доступ до фінансування, особливо в сільських районах. Законодавство не обмежує іноземні

¹⁹ Ghana Investment Promotion Centre. Посилання: <https://www.gipc.gov.gh/wp-content/uploads/2022/12/Ghanas-Financial-Sector-Report.pdf>

інвестиції у банківську сферу, хоча Закон про платіжні системи 2019 року зобов'язує 30% власності ганським компаніям у сфері електронних платежів.

Страховий сектор²⁰

Страховий сектор Гани демонструє стабільне зростання, зокрема в 2021 році загальний обсяг страхових премій досяг GHC 4.7 млрд, що на 19.5% більше, ніж у 2020 році. Ринок поділяється на страхування життя (53%) і загальне (non-life) страхування (47%). В країні діє 22 компанії зі страхування життя та 29 компаній загального страхування, а також понад 80 брокерів і три перестраховальні компанії.

Основні сегменти загального страхування включають страхування автотранспорту (51% ринку), майна та від крадіжок (24%), а також інші види страхування, як-от інженерне, медичне та фінансові гарантії. У сегменті страхування життя основну частку займають універсальні страхові продукти та інвестиційне страхування (49%), а також страхування на випадок смерті та пенсійне накопичення (28%).

Ключовими гравцями ринку страхування життя є компанії Enterprise Life Insurance, SIC Life Insurance, Starlife Assurance, Prudential Life Assurance і Glico Life Insurance. У 2021 році найбільші обсяги премій у загальному страхуванні мали Enterprise Insurance, SIC Insurance Company та Hollard.

Значна увага приділяється розширенню страхового охоплення через мікрострахування та цифрові сервіси. Регулятор – Національна страхова комісія (National Insurance Commission) – поступово підвищує вимоги до мінімального капіталу, що сприяє стабільності ринку. У 2021 році було прийнято новий закон про страхування, який передбачає три основні категорії ліцензій: страхову, перестраховальну та інноваційну страхову ліцензію.

Ринок капіталу²¹

Ринок капіталу Гани є ключовим компонентом фінансової системи країни, що регулюється Комісією з цінних паперів та бірж (Securities and Exchange Commission, SEC). Основним майданчиком для торгівлі цінними паперами є Фондова біржа Гани (Ghana Stock Exchange, GSE), створена у 1989 році, яка забезпечує доступ до капіталу та включає акції, корпоративні та державні облігації, взаємні фонди тощо. Станом на 2021 рік на GSE було зареєстровано 36 компаній, загальний обсяг ринкової капіталізації становив GHC 64,5 млрд, а торговельний оборот сягав GHC 400,6 млн.

Крім основного фондового ринку, у країні діють Альтернативний ринок Гани (Ghana Alternative Market), орієнтований на малі та середні підприємства, а також Біржа товарних ф'ючерсів Гани (Ghana Commodities Exchange), яка регулює торгівлю сільськогосподарськими та іншими товарами. Ключовими учасниками ринку є брокери, керуючі фондами, кастодіальні компанії та взаємні фонди.

Ринок капіталу Гани активно розвивається завдяки впровадженню стратегічного плану GSE, спрямованого на модернізацію інфраструктури, розширення доступу до

²⁰ Ghana Investment Promotion Centre. Посилання: <https://www.gipc.gov.gh/wp-content/uploads/2022/12/Ghanas-Financial-Sector-Report.pdf>

²¹ Ghana Investment Promotion Centre. Посилання: <https://www.gipc.gov.gh/wp-content/uploads/2022/12/Ghanas-Financial-Sector-Report.pdf>

інвестиційних можливостей, зокрема через деривативи та "зелені" облігації. Водночас, основними викликами залишаються висока інфляція, валютні ризики та потреба у збільшенні ліквідності ринку.

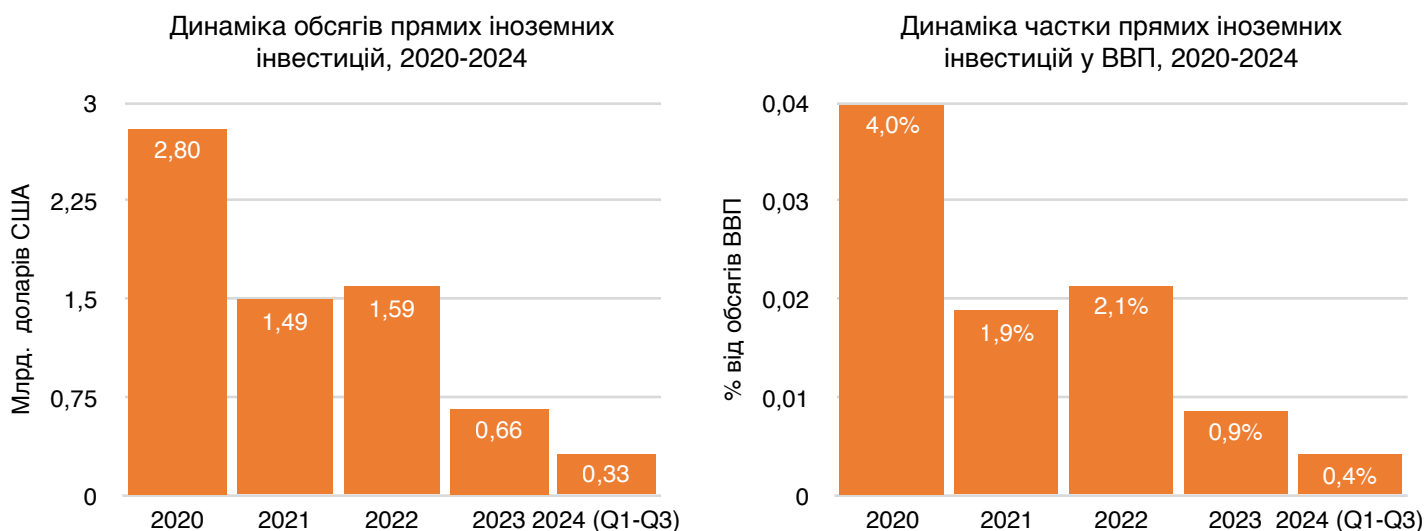
Пенсійний сектор²²

Пенсійний сектор Гани регулюється Національним управлінням з регулювання пенсій (NPRA) відповідно до Закону про пенсії 2008 року (Act 766). Він базується на триступеневій системі. Перший рівень – це державна обов'язкова пенсійна схема, що адмініструється SSNIT, куди спрямовується 13,5% внесків працівників. Другий рівень – обов'язковий приватний фонд, керований незалежними компаніями, з внесками 5%. Третій рівень – добровільна пенсійна схема для додаткових заощаджень. Загальні активи пенсійного сектору на грудень 2021 року становили GHC 29,7 млрд, з яких GHC 11,3 млрд знаходиться під управлінням SSNIT, а GHC 22 млрд контролюють приватні пенсійні фонди. Серед основних гравців: Petra Trust, Axis Pensions Trust, Metropolitan Pension Trust та GLICO Pensions Trustee Ltd. Останні реформи включають розвиток приватних пенсійних інвестицій, п'ятирічний стратегічний план NPRA із розширенням охоплення до 40% та програму іпотечного фінансування, що дозволяє використовувати пенсійні заощадження як заставу для житла. Сектор швидко розвивається, забезпечуючи фінансову стабільність громадян на пенсії.

Прямі іноземні інвестиції²³

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) у Гані зазнали значного скорочення у 2020 - 2024 роках. Обсяг ПІІ зменшився з 2,8 млрд доларів США у 2020 році до 0,33 млрд доларів США у 2024 році, що вказує на суттєве падіння інтересу інвесторів.

Частка ПІІ у ВВП також скоротилася з 4,0% у 2020 році до 0,42% у 2024 році, що свідчить про зниження впливу інвестицій на економіку. Основними причинами можуть бути загальні макроекономічні ризики, що знижують привабливість країни для іноземного капіталу.

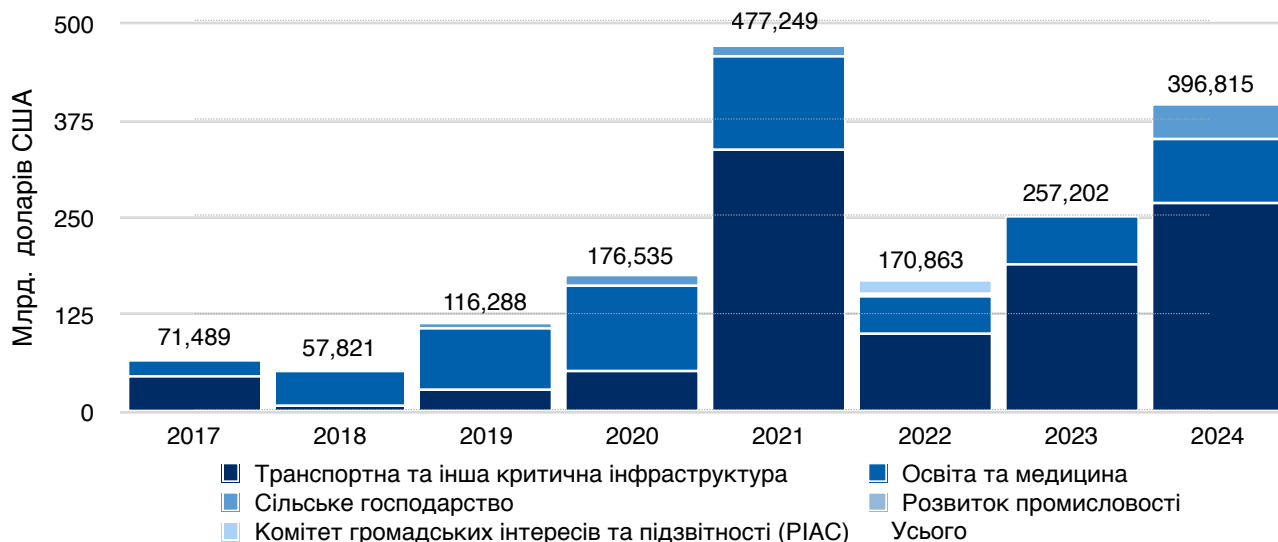

²² Ghana Investment Promotion Centre. Посилання: <https://www.gipc.gov.gh/wp-content/uploads/2022/12/Ghanas-Financial-Sector-Report.pdf>

²³ Ghana Investment Promotion Centre. Посилання: <https://www.gipc.gov.gh/wp-content/uploads/2022/12/Ghanas-Financial-Sector-Report.pdf>

Державне фінансування Гани за сферами витрат значно зростало у 2017–2021 роках, до 477,25 млн. доларів США. У 2022 році спостерігалось скорочення державних видатків до 170,86 млн. доларів США. До 2024 року фінансування частково відновилось та досягло 396,82 млн. доларів США. Найбільше фінансування спрямовується на транспортну інфраструктуру, освіту та медицину, які займають основну частку бюджету. Видатки на сільське господарство та розвиток промисловості також поступово зростають, особливо у 2024 році, проте їхня частка залишається меншою. На розвиток промисловості виділяється незначна частка державних видатків.

Динаміка використання державного бюджету за сферами фінансування, 2017-2024

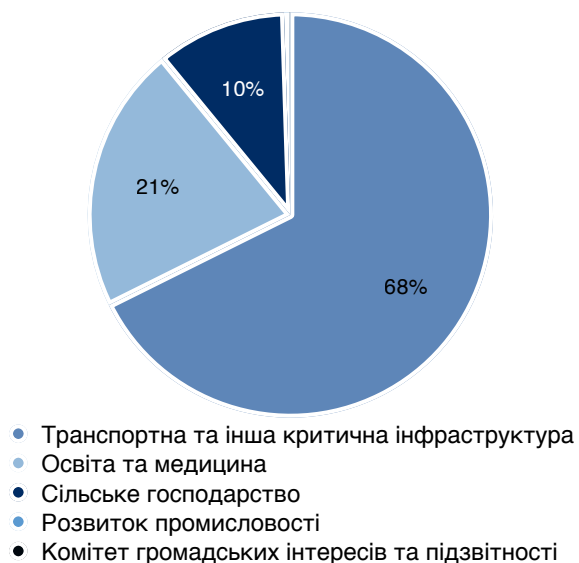

Одною із статей фінансування є Комітет громадських інтересів та підзвітності (PIAC) - незалежний наглядовий орган у Гані, створений для контролю за використанням доходів від нафтового сектору.

Загалом, бюджетна політика Гани демонструє зростання державних інвестицій у критичну інфраструктуру та соціальні сектори, що є важливим для підтримки економічного розвитку країни.

У 2024 році основна частина державного бюджету Гани спрямована на транспорт та критичну інфраструктуру – 268,47 млн. доларів США (67,66%). На освіту та медицину виділено 21,41% бюджету, що складає 84,97 млн. доларів США. Сільське господарство отримало рекордну за досліджуваний період суму – 41,38 млн.

Структура використання державного бюджету за сферами фінансування, 2024

²⁴ Ministry of Finance. Ghana Посилання: <https://www.mofep.gov.gh/index.php/publications/budget-statements?page=1>

доларів США (10,43%), що є важливим для підтримки продовольчої безпеки.

Фінансування промислового розвитку залишається низьким – 1,63 млн. доларів США (0,41%), а на Комітет громадських інтересів та підзвітності виділено 365,46 тис. доларів США (0,09%).

Вільні економічні зони Гани у 2020–2024 роках

У 2020–2024 роках вільні економічні зони (ВЕЗ) у Гані зміцнили свою роль як важливі інструменти індустриального зростання, залучення прямих іноземних інвестицій та стимулювання експорту. У цей період спостерігався активний розвиток ключових зон, розширення кількості зареєстрованих компаній, зростання експорту та рівня зайнятості.

Провідною ВЕЗ країни залишається Tema Export Processing Zone, розташована в промисловому вузлі біля порту Тема. До 2022 року зона досягла повного завантаження: у ній розмістилося понад 90 компаній, зокрема транснаціональні корпорації у сфері переробки какао та харчової продукції. У 2024 році на її території було введено в експлуатацію найбільшу в Африці дахову сонячну електростанцію потужністю 16,82 мегават, реалізовану за підтримки Міжнародної фінансової корпорації (IFC).

Sekondi Export Processing Zone у Західному регіоні країни також продовжувала розвиватися, залучаючи інвестиції в суднобудування, нафтогазову промисловість та агропереробку. Тим часом Ashanti Technology Park, задумана як зона цифрових і науково-дослідних технологій, станом на кінець 2024 року залишалася на стадії планування та залучення інвесторів. Подібна ситуація спостерігалася і в районі Shama, де було придбано земельну ділянку площею 650 акрів під індустриальний парк.

За офіційними даними Ghana Free Zones Authority, загальна кількість зареєстрованих компаній у ВЕЗ зросла з 166 у 2021 році до 258 у 2023 році. Обсяг залучених інвестицій збільшився зі \$114,62 млн у 2020 році до \$143,24 млн у 2023 році. Кількість прямих робочих місць, створених у зонах, склала 35 399 станом на 2023 рік, порівняно з 29 567 у 2020 році. Експортні надходження від діяльності резидентів зон досягли \$1,7 млрд у 2023 році, що демонструє стабільне зростання порівняно з \$1,5 млрд у 2020 році.

Одним із пріоритетів у 2022–2024 роках стало впровадження цифрових рішень, зокрема автоматизація митних і реєстраційних процедур через систему ICUMS, а також концепція “єдиного вікна” для інвесторів. Паралельно уряд через Ghana Free Zones Authority ініціював придбання нових земельних ділянок у районах Афьєня та Ябіу/Шама для розширення географії індустриального розвитку.

У той же час залишалися суттєві виклики, включно з обмеженим фінансуванням нових зон, відставанням інфраструктурного розвитку, екологічними загрозами та слабкою координацією між державними та приватними структурами. Водночас до кінця 2024 року понад третину компаній у рамках ВЕЗ вже складали підприємства з ганською участю, що свідчить про зростаючий внесок місцевого бізнесу в індустриалізацію країни. Таким чином, вільні економічні зони Гани продовжують залишатися одним з основних механізмів реалізації індустриальної політики та зовнішньоекономічної стратегії країни, потребуючи подальшого інституційного та інфраструктурного зміцнення.

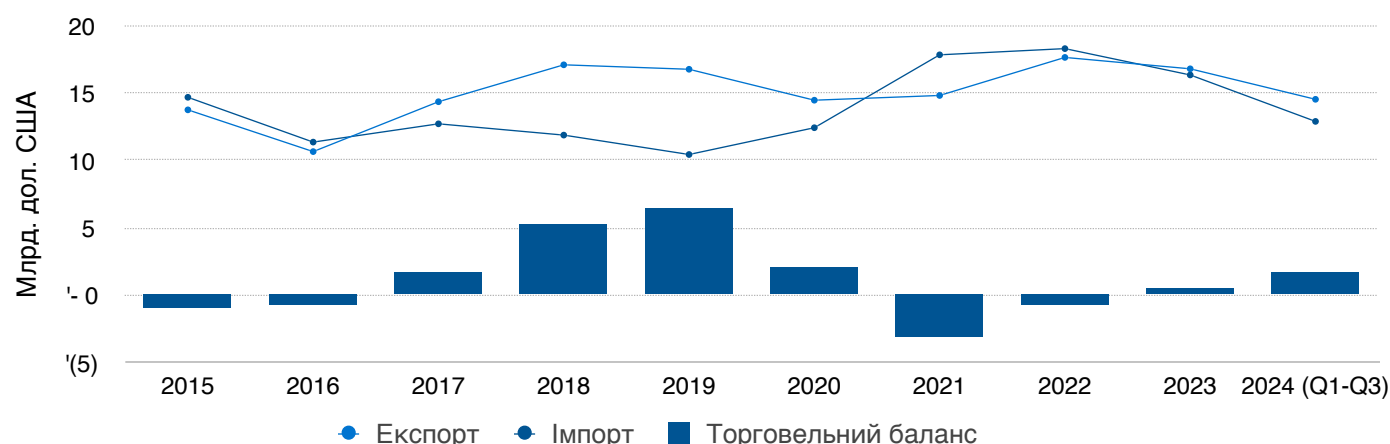
Торгівля

Відповідно до тенденцій зовнішньої торгівлі Гани, можна спостерігати, що до 2017 року експорт і імпорт перебували на схожих рівнях, що формувало незначний від'ємний торговельний баланс. У 2018-2019 роках експорт перевищив імпорт, що призвело до позитивного торговельного балансу, особливо в 2019 році²⁵ (6,33 млрд. доларів США).

У 2020 та 2021 роках експорт скоротився, а імпорт навпаки почав зростати, що спричинило появу негативного торговельного балансу у розмірі 3 млрд. доларів США, однак у 2022 році ситуація стабілізувалася, і експорт знову зріс, перевищивши імпорт у 2023-2024 роках. Станом на 2024²⁶ рік торговельний баланс демонстрував позитивний показник – 1,64 млрд. доларів США.

Загалом, торгова динаміка Гани демонструє коливання залежно від макроекономічних умов, зокрема коливань валютного курсу, світових цін на експортні товари та рівня внутрішнього попиту.

Щорічна динаміка експорту імпорту та торговельного балансу, 2015-2024

Географічна структура торгівлі²⁷

У 2023 році експорт Гани був орієнтований на кілька ключових ринків, серед яких лідерами стали Швейцарія – 3,07 млрд. доларів США (18,27%), ПАР – 1,96 млрд. доларів США (11,66%) та ОАЕ – 1,68 млрд. доларів США (10,02%), що свідчить про стабільний попит на ганське золото та какао серед найбільших світових імпортерів даної продукції. Важливими торговельними партнерами також залишаються Китай – 1,37 млрд. доларів США (8,17%), Індія – 1,18 млрд. доларів США (7,02%) та Канада – 840,98 млн. доларів США (5,01%). Дещо менше продукції експортується Ганою до США – 791,46 млн. доларів США, Нідерландів – 662,59 млн. доларів США, Італії – 616,22 млн. доларів США та Бразилії – 514,82 млн. доларів США. До інших країн Гана експортує продукцію на суму 4,11 млрд. доларів США (24,47%), що свідчить про широке географічне охоплення ганських товарів та їх попит на міжнародних ринках.

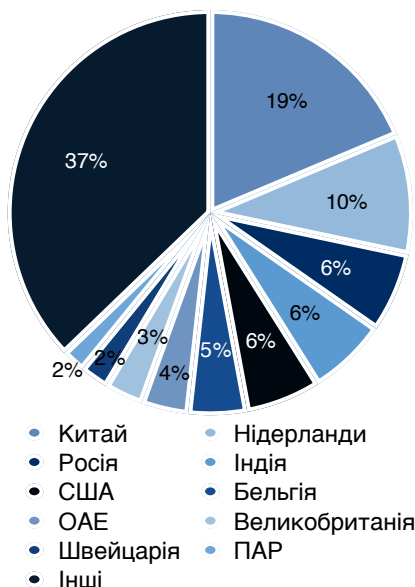
²⁵ Ghana Statistic Service. Посилання: https://statsbank.statsghana.gov.gh/pxweb/en/Trade/-/trade_detail_hs2.px/table/tableViewLayout2/

²⁶ Bank of Ghana. Посилання: <https://www.bog.gov.gh/economic-data/merchandise-trade-flows/>

²⁷ Bank of Ghana. Посилання: <https://www.bog.gov.gh/economic-data/merchandise-trade-flows/>

Імпорт Гани у 2023 році був орієнтований на кілька ключових торговельних партнерів, серед яких лідером став Китай – 3,05 млрд доларів США (18,66%). Важливими торговельними партнерами стали Нідерланди – 1,58 млрд доларів США (9,65%) та Росія – 1,05 млрд доларів США (6,40%), що вказує на значний імпорт нафтопродуктів та промислових товарів.

Географічна структура імпорту Гани у 2023 році

Географічна структура експорту Гани у 2023 році

Суттєві обсяги імпорту надходять також з Індії – 1,04 млрд доларів США (6,35%), США – 983 млн доларів США (6,01%) та Бельгії – 764,17 млн доларів США (4,67%). Менші, але все ще значні обсяги імпорту припадають на ОАЕ – 613,94 млн доларів США (3,76%), Великобританію – 506,49 млн доларів США (3,10%), Швейцарію – 375,95 млн доларів США (2,30%) та ПАР – 310,81 млн доларів США (1,90%).

Частка інших країн у структурі імпорту становить 6,08 млрд доларів США (37,19%), що свідчить про широке

географічне охоплення та диверсифікацію постачальників продукції.

Товарна структура торгівлі²⁸

У 2023 році експорт Гани залишався переважно сировинно-орієнтованим, що підтверджується домінуючою часткою перлів, дорогоцінних каменів і металів – 7,62 млрд. доларів США (45,34%), зокрема золота, яке є головним експортним товаром країни.

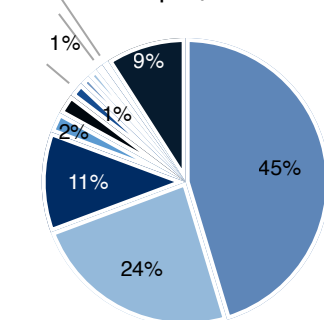
Другим за значущістю експортним сектором стало мінеральне паливо та нафта – 4,03 млрд. доларів США (23,97%), що відображає зростаючу роль енергетичного сектору. Какао та вироби з нього – 1,91 млрд. доларів США (11,36%) залишаються традиційною експортною продукцією Гани, забезпечуючи суттєві валютні надходження.

Менші, але важливі сегменти експорту включають руди, шлаки та золу – 392,13 млн. доларів США (2,33%), а також чавун, залізо і сталь – 288,17 США (1,72%). Постачання фруктів, горіхів і цитрусових – 388,68 млн. доларів США (2,31%) також відіграє роль у диверсифікації експорту.

Інші категорії, зокрема жири та олії тваринного та рослинного походження – 191,59 млн. доларів США (1,14%), пластмаси – 190,18 млн. доларів США (1,13%), готові продукти з м'яса, риби та морепродуктів – 142,72 млн. доларів США (0,85%), та алюміній – 127,61 млн. доларів США (0,76%), становлять незначну частку, що вказує на низький рівень переробної промисловості.

²⁸ Bank of Ghana. Посилання: <https://www.bog.gov.gh/economic-data/merchandise-trade-flows/>

Товарна структура експорту Гани у 2023 році

- Перли, дорогоцінні камені, метали
- Мінеральне паливо, нафта
- Какао та вироби з нього
- Руди, шлаки, зола
- Фрукти, горіхи, шкірка цитрусових
- Чавун, залізо та сталь
- Жири та олії тваринного або рослинного походження
- Пластмаси та вироби з них
- Готові продукти з м'яса, риби, морепродуктів
- Алюміній та вироби з нього
- Інші

Обсяги експорту інших товарів – 1,53 млрд. доларів США (9,09%) демонструють те, що Гана експортує обмежений асортимент продукції з вищою доданою вартістю. Загалом, експорт Гани у 2023 році продовжував базуватися на природних ресурсах, підкреслюючи потребу у розвитку промислової переробки та збільшенні частки готової продукції у структурі зовнішньої торгівлі.

У 2023 році імпорт Гани був зосередженим переважно на енергетичних ресурсах та промисловому обладнанні. Найбільшу частку займає мінеральне паливо та нафта – 5,26 млрд доларів США (32,17%), що відображає залежність країни від імпорту енергоресурсів.

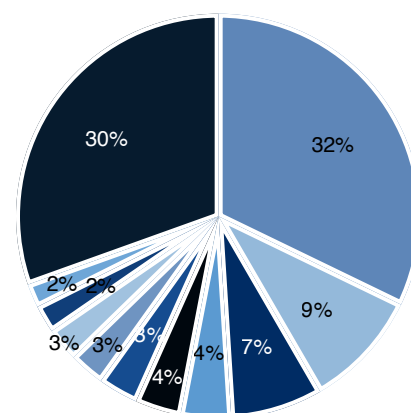
Другим за значущістю імпортним сектором є промислове технічне устаткування – 1,55 млрд доларів США (9,46%), що вказує на потребу в промисловому розвитку. Значну частку становить наземний транспорт – 1,2 млрд доларів США (7,36%), який є критично важливим для логістики та споживчого ринку. Менші, але важливі категорії імпорту

включають пластмаси та вироби з них – 657,59 млн доларів США (4,02%), електричне обладнання – 598,43 млн доларів США (3,66%), а також чавун, залізо і сталь – 523,83 млн доларів США (3,20%). Сегмент різних хімічних продуктів – 463,86 млн доларів США (2,84%), а також сіль, сірка, каміння та цемент – 438,01 млн доларів США (2,68%) свідчать про потребу в будівельних та хімічних матеріалах.

Інші імпортні товари, включаючи вироби з чавуну, заліза та сталі (363,03 млн доларів США, 2,22%) та продукти борошномельної промисловості (310,13 млн доларів США, 1,90%), мають відносно невелику частку, але відіграють важливу роль у продовольчій та промисловій безпеці країни.

Обсяги інших імпортних товарів – 4,98 млрд доларів США (30,48%) демонструють широкий спектр продукції, необхідної для різних секторів економіки. Загалом, структура імпорту Гани у 2023 році підкреслює значну залежність країни від імпорту енергоносіїв, обладнання та транспортних засобів, що є критичним для подальшого розвитку промисловості та інфраструктури.

Товарна структура імпорту Гани у 2023 році

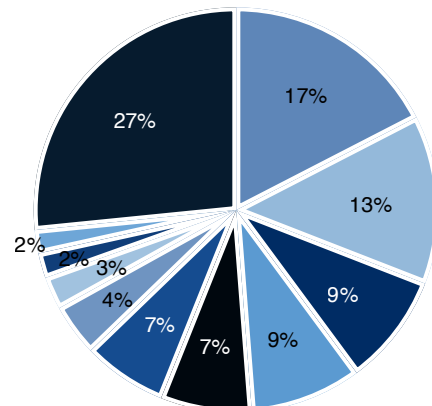
- Мінеральне паливо, нафта
- Промислове технічне устаткування
- Наземні транспортні засоби
- Пластмаси та вироби з них
- Електричне обладнання
- Чавун, залізо та сталь
- Різні хімічні продукти
- Сіль, сірка, каміння, цемент
- Вироби з чавуну, заліза, сталі
- Продукти борошномельної промисловості
- Інші

Аналіз ТОП-5 країн-експортерів до Гани

Китай

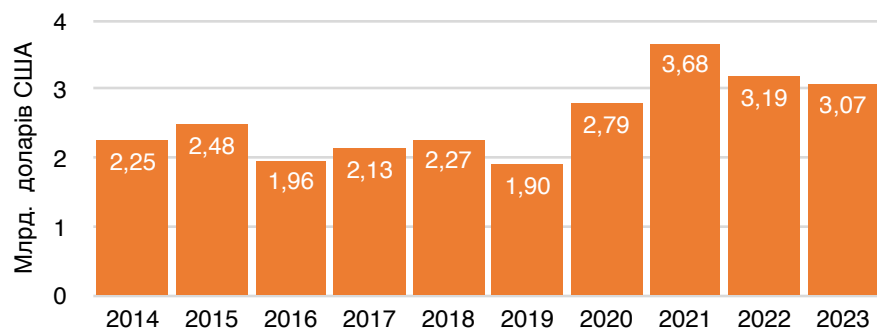
Китай – найбільша країна-експортер товарів до Гани. Імпорт товарів із Китаю до Гани демонструє загальну тенденцію до зростання, незважаючи на коливання в окремі роки, досягнувши піку у 2022 році (3,68 млрд доларів США) та незначного зниження у 2023 році (3,07 млрд доларів США). Станом на 2023 рік, основу імпорту становлять промислове технічне устаткування (17,43%), електричне обладнання (13,48%) та різні хімічні продукти (8,96%), що вказує на технологічну та виробничу залежність країни від китайських постачальників. Також значну частку займають транспортні засоби, вироби з металів та мінеральне паливо, що підкреслює широку диверсифікацію торговельних відносин.

Товарна структура імпорту товарів із Китаю, 2023

- Промислове технічне устаткування
- Чавун, залізо та сталь
- Електричне обладнання
- Різні хімічні продукти
- Пластмаси та вироби з них
- Наземні транспортні засоби
- Вироби з чавуну, заліза, сталі
- Мінеральне паливо, нафта
- Гума та вироби з неї
- Органічна хімія
- Інші

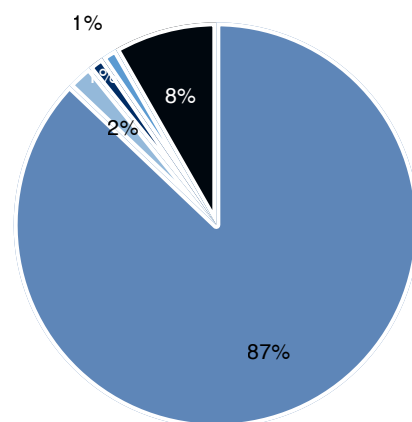
Динаміка імпорту товарів із Китаю, 2014-2023

Нідерланди

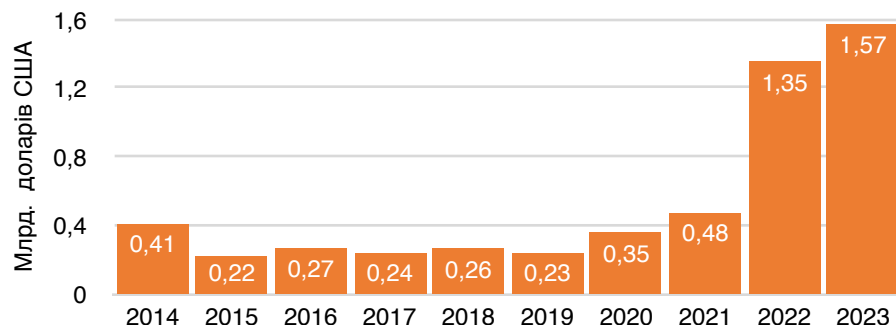
Друга країна за обсягами імпорту – Нідерланди. Імпорт товарів із Нідерландів до Гани демонструє стрімке зростання, особливо у 2022–2023 роках, коли його обсяг зріс із 0,48 млрд доларів США у 2021 році до 1,57 млрд доларів США у 2023 році. Основу імпорту становить мінеральне паливо та нафта (87,09%), що свідчить про

Товарна структура імпорту товарів із Нідерландів, 2023

- Мінеральне паливо, нафта
- Промислове технічне устаткування
- М'ясо та їстівні субпродукти
- Наземні транспортні засоби
- Інші

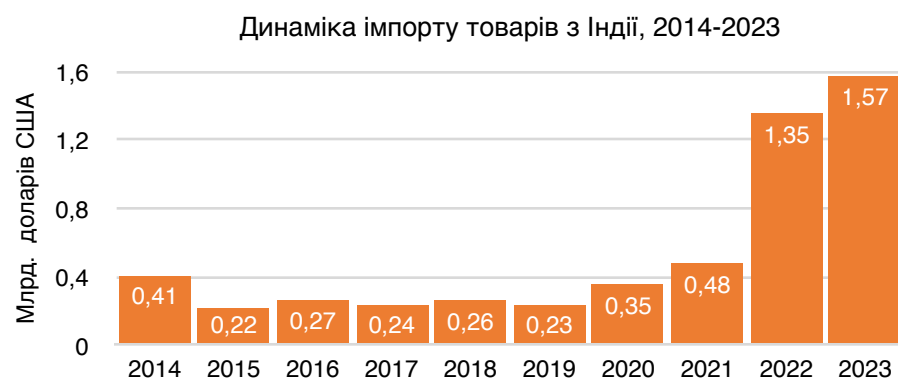
Динаміка імпорту товарів із Нідерландів, 2014-2023

енергетичну залежність країни від нідерландських постачальників. Інші ключові категорії включають промислове технічне устаткування (8,28%) та м'ясо і їстівні субпродукти (2,07%), що вказує на диверсифікацію імпорту, хоча енергетичні ресурси залишаються домінуючими в структурі торгівлі.

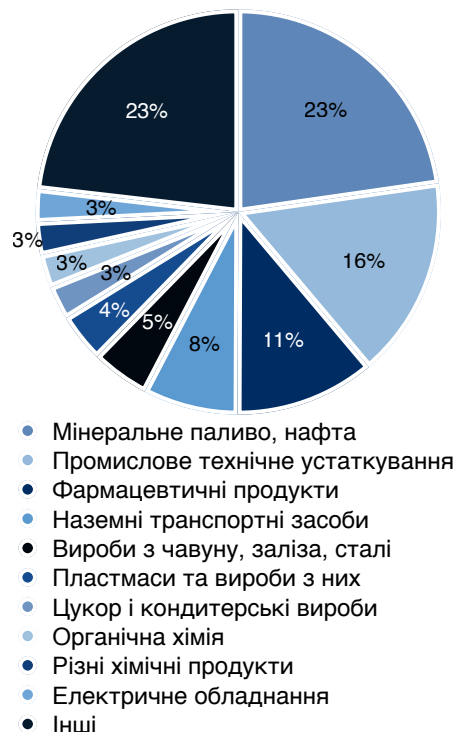
Індія

Третя найбільша країна за обсягами постачання до Гани – Індія. Імпорт товарів з Індії до Гани у 2023 році досяг 1,06 млрд доларів США, демонструючи стабільне зростання протягом останніх років. Структура імпорту є диверсифікованою, з домінуванням мінерального палива та нафти (22,73%), що вказує на залежність від енергетичних ресурсів. Важливу роль відіграють

промислове технічне устаткування (16,13%) та фармацевтичні продукти (11,20%), що підкреслює значний рівень технологічної співпраці між країнами. Також суттєву частку займають транспортні засоби, вироби з металів, пластмаси, органічна хімія та електричне обладнання, що свідчить про широку сферу економічної взаємодії між Ганою та Індією.

Товарна структура імпорту товарів із Індії, 2023

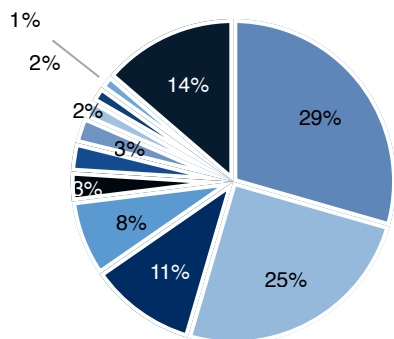

Сполучені Штати Америки

США – четверта за обсягами імпорту продукції до Гани. Імпорт товарів із США до Гани у 2023 році становив 0,99 млрд доларів США, демонструючи помірне зниження порівняно з попередніми роками. Основу імпорту складають наземні транспортні засоби

Товарна структура імпорту товарів із США, 2023

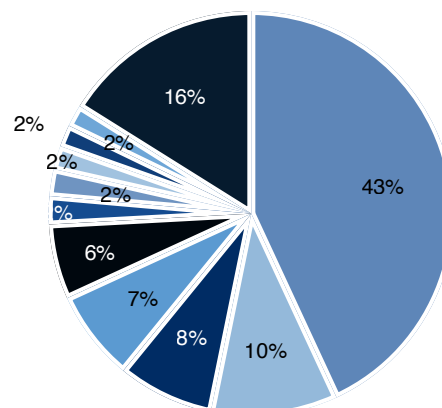
- Наземні транспортні засоби
- Мінеральне паливо, нафта
- Промислове технічне устаткування
- Пластмаси та вироби з них
- Продукти тваринного походження
- Гума та вироби з неї
- Електричне обладнання
- Целюлоза, макулатура
- М'ясо та їстівні субпродукти
- Вироби з чавуну, заліза, сталі
- Інші

(29,44%) та мінеральне паливо й нафту (25,09%), що вказує на значну залежність Гани від імпорту транспортних засобів та енергоресурсів зі США. Також важливу частку займає промислове технічне устаткування (10,84%), що свідчить про потребу країни у виробничому обладнанні. Серед інших категорій помітні пластмаси, продукція тваринного походження, електричне обладнання та вироби з металів, що підкреслює різноманітність торговельних відносин між Ганою та США.

Бельгія

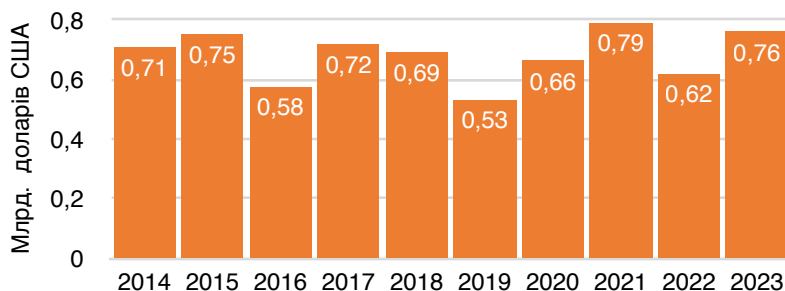
Бельгія є п'ятим найважливішим постачальником товарів до Гани. У 2023 році імпорт склав 759,99 млн доларів США, трохи знизившись після піку 2022 року (792,07 млн доларів США). Основу постачань складає мінеральне паливо та нафта (43,09%), що свідчить про енергетичну залежність. Значну частку займають промислове устаткування (10,12%), транспортні засоби (7,68%) та фармацевтична продукція (7,26%), що вказує на потребу країни у технологіях і медикаментах. Також імпортується м'ясо (6,00%), борошномельна продукція (2,42%), спиртні напої (2,14%), мідь (1,87%), пластмаси (1,75%) та металеві вироби (1,31%), що підкреслює широку товарну номенклатуру двосторонньої торгівлі.

Товарна структура імпорту товарів із Бельгії, 2023

- Мінеральне паливо, нафта
- Промислове технічне устаткування
- Наземні транспортні засоби
- Фармацевтичні продукти
- М'ясо та їстівні субпродукти
- Продукти борошномельної промисловості
- Напої, спирти, оцет
- Мідь та вироби з неї
- Пластмаси та вироби з них
- Вироби з чавуну, заліза, сталі
- Інші

Динаміка імпорту товарів із Бельгії, 2014-2023

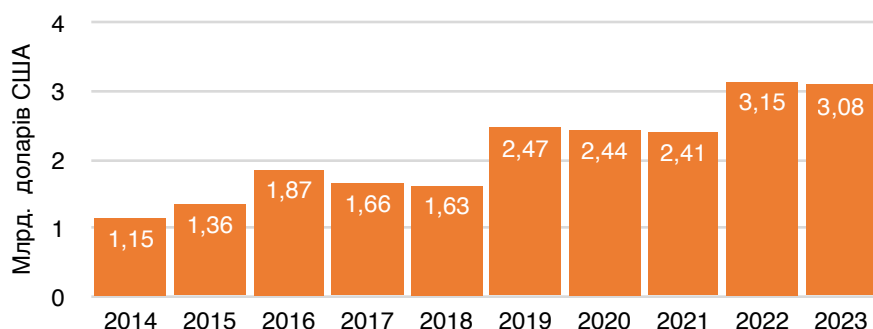

Аналіз ТОП-5 країн-імпортерів продукції з Гани

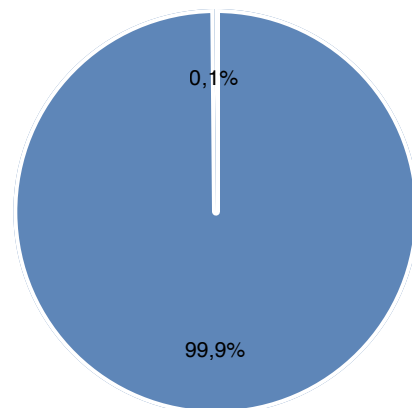
Швейцарія

Найбільша частка товарів з Гани була спрямована до Швейцарії. Експорт товарів до Швейцарії демонструє стабільне зростання протягом останнього десятиліття, досягнувши 3,08 млрд доларів США у 2023 році. Основу

Динаміка експорту товарів до Швейцарії, 2014-2023

Товарна структура експорту товарів до Швейцарії, 2023

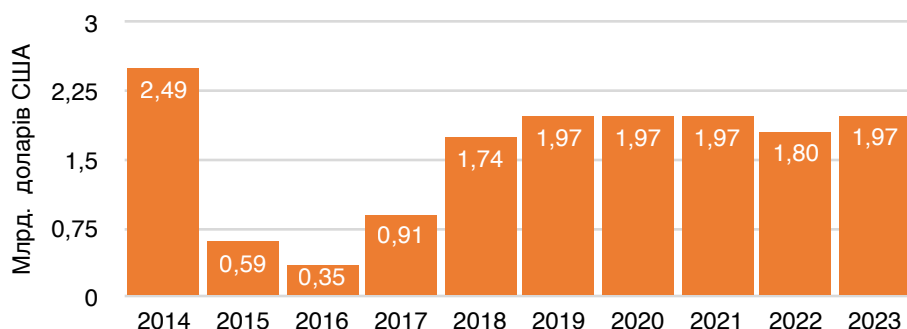
• Перли, дорогоцінні камені, метали • Інші

експорту (99,87%) становлять перли, дорогоцінні камені та метали, що свідчить про значну орієнтацію Гани на постачання золота до Швейцарії, яка є глобальним центром торгівлі дорогоцінними металами. Частка інших товарів у загальному експорті є мінімальною (0,13%), що вказує на низьку диверсифікацію поставок і залежність від одного виду продукції у торговельних відносинах між країнами.

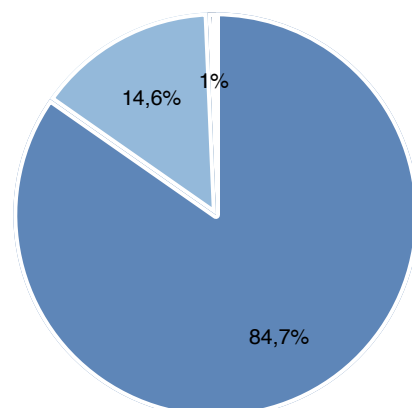
Південно-Африканська Республіка

ПАР – друга за обсягами експорту країна-імпортер ганської продукції. Експорт товарів до Південно-Африканської Республіки (ПАР) у 2023 році становив 1,97 млрд доларів США, демонструючи стабільність після

Динаміка експорту товарів до ПАР, 2014-2023

Товарна структура експорту товарів до ПАР, 2023

• Перли, дорогоцінні камені, метали
• Мінеральне паливо, нафта
• Інші

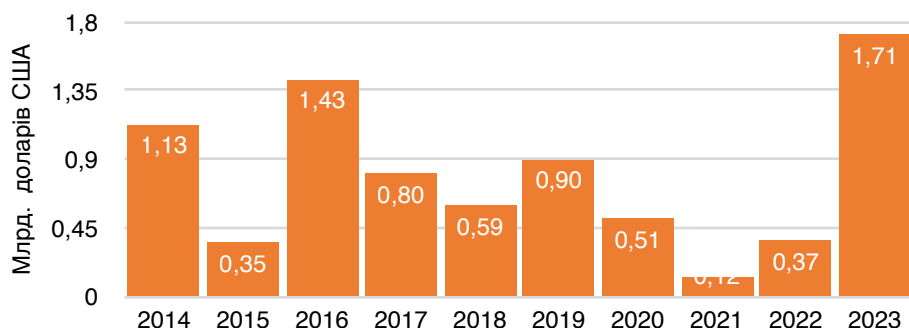
коливань у попередні роки. Основу експорту складають дорогоцінні метали, перли та дорогоцінне каміння (84,71%), що свідчить про стратегічну важливість цього напрямку в торговельних відносинах між країнами. Другою за значущістю категорією є мінеральне паливо та нафта

(14,62%), що підкреслює роль енергетичного сектору в експорті. Інші товари займають лише 0,67%, що вказує на низький рівень диверсифікації постачань.

Об'єднані Арабські Емірати

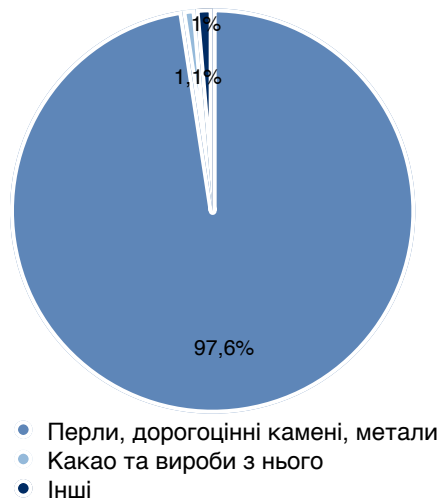
Третя за обсягами країна-імпортер продукції з Гани – ОАЕ. Експорт товарів до Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ) у 2023 році сягнув 1,71 млрд доларів США, що є найвищим показником за останнє

Динаміка експорту товарів до ОАЕ, 2014-2023

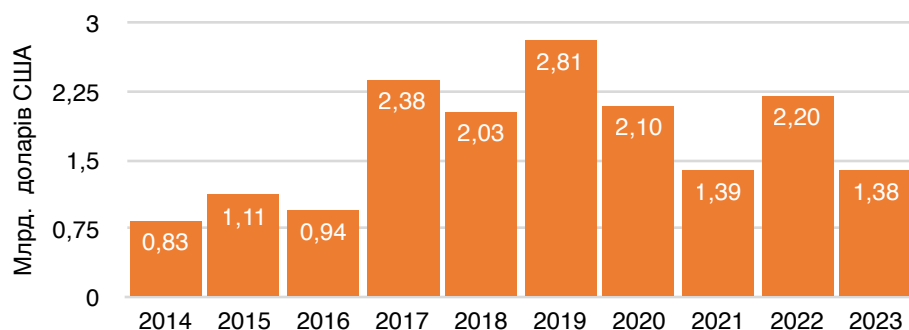
десятиліття. Основну частку експорту становлять перли, дорогоцінні камені та метали (97,58%), що вказує на високу концентрацію поставок у цій категорії. Водночас частка какао та виробів з нього залишається незначною (1,06%), як і інших товарів (1,36%), що свідчить про низьку диверсифікацію експортної структури до цієї країни.

Товарна структура експорту товарів до ОАЕ, 2023

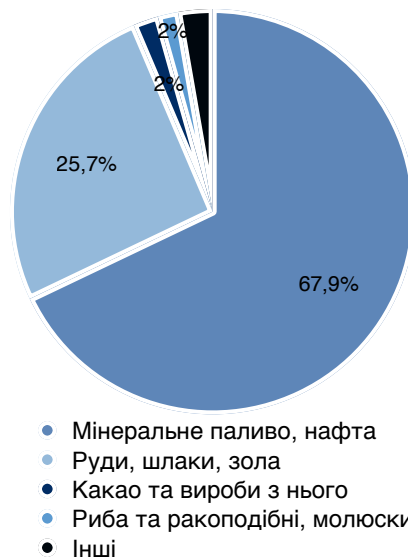
Китай

Динаміка експорту товарів до Китаю, 2014-2023

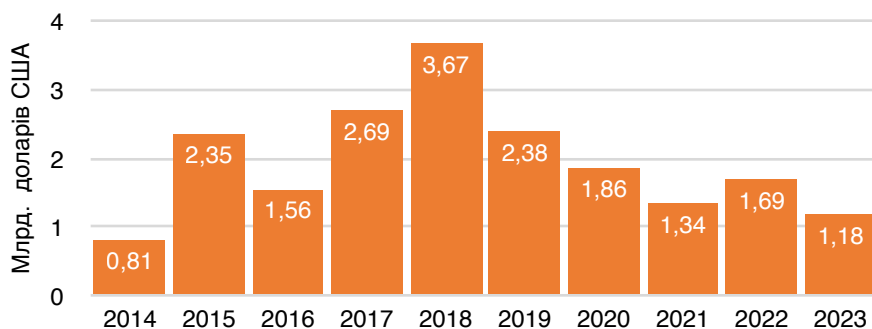

Китай – четвертий найбільший імпортер товарів з Гани. Експорт товарів до Китаю у 2023 році склав 1,38 млрд доларів США, демонструючи зниження порівняно з попередніми роками. Основу поставок становлять мінеральне паливо та нафтові продукти (67,92%), що свідчить про залежність експорту від енергетичного сектору. Значну частку займають руди, шлаки та зола (25,70%), що підтверджує сировинну спрямованість торговельних відносин. Інші товари, включаючи какао та морепродукти, мають мінімальну частку (до 3%), вказуючи на низьку диверсифікацію експорту.

Товарна структура експорту товарів до Китаю, 2023

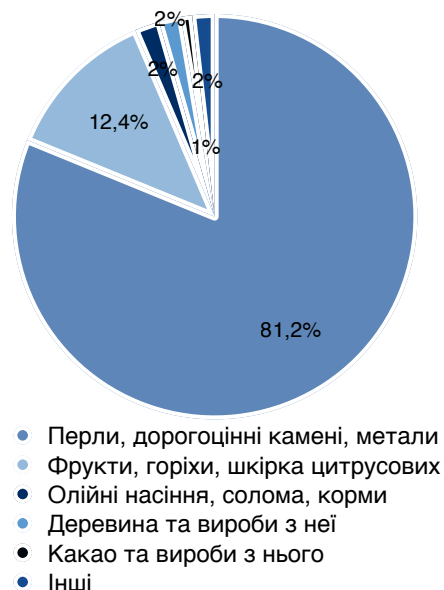

Динаміка експорту товарів до Індії, 2014-2023

П'ята найбільша країна у структурі експорту Гани – Індія. Експорт товарів до Індії у 2023 році становив 1,18 млрд доларів США, що свідчить про подальше зниження після пікового значення у 2018 році (3,67 млрд доларів США). Основу експорту складають дорогоцінні метали та перлини (81,17%), що вказує на значну залежність торговельних відносин від цього сегмента. Фрукти, горіхи та цитрусові продукти становлять 12,41%, а частка інших товарів, таких як олійне насіння, деревина, какао та корми, залишається незначною (до 2%). Це свідчить про низьку диверсифікацію експорту та переважну орієнтацію на сировинні товари.

Товарна структура експорту товарів до Індії, 2023

Розвиток сільського господарства

Торгівля сільськогосподарською продукцією²⁹

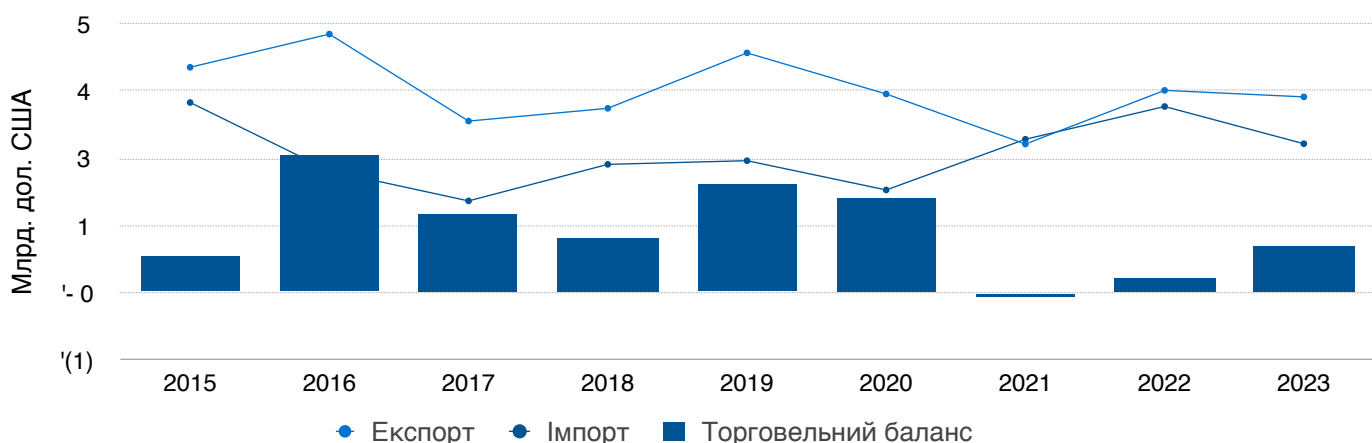
Річні тенденції торгівлі сільськогосподарською продукцією демонструють, що експорт аграрної продукції залишається вищим за імпорт, що забезпечує позитивний торговельний баланс даною групою товарів. У 2014–2015 роках експорт зростав, досягнувши 4,8 млрд доларів США у 2015 році, що значно перевищувало імпорт (2,27 млрд доларів США). Однак з 2016 року спостерігалось зниження експортних показників, тоді як імпорт коливався на рівні 1,7–2,5 млрд доларів США.

Найменший розрив між експортом та імпортом спостерігався у 2019 році, коли торговельний баланс опустився до 88,61 млн доларів США

З 2020 року експорт знову почав зростати, випереджаючи імпорт, хоча позитивне сальдо залишалося невеликим. У 2023 році експорт склав 3,05 млрд доларів США, а імпорт 2,41 млрд доларів США, що сформувало торговельний профіцит у 642,25 млн доларів США.

Загалом, дані свідчать про стабільний експортний потенціал сільського господарства Гани, хоча у певні періоди залежність від імпорту зростала, що вказує на необхідність підтримки внутрішнього виробництва та диверсифікації аграрного експорту.

Динаміка експорту, імпорту та торговельного балансу сільськогосподарської продукції, 2014-2023

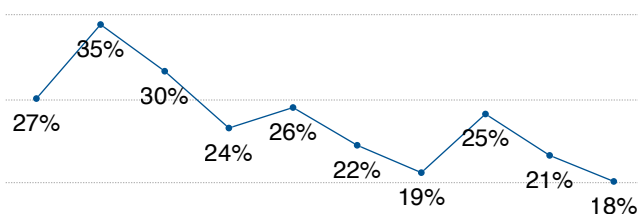

Аналіз динаміки частки сільськогосподарської продукції у зовнішній торгівлі Гани за 2014–2023 роки дозволяє оцінити зміну її ролі в економіці країни. Було визначено, що частка агросектору як в експорті, так і в імпорті за останнє десятиліття значно скоротилася.

Частка сільськогосподарської продукції у експорті Гани впала з 34,93% у 2015 році до 18,16% у 2023 році, що свідчить про зменшення його ваги у зовнішній торгівлі на користь видобувної промисловості. Водночас у структурі імпорту цей показник коливався в межах 15-23% та у 2022 році скоротився з 22,96% до 14,7% у 2023 році, що вказує на посилення імпортозалежності у продовольчому секторі. Загалом, Гана скорочує частку експорту агропродукції, водночас частка імпорту залишається незмінною.

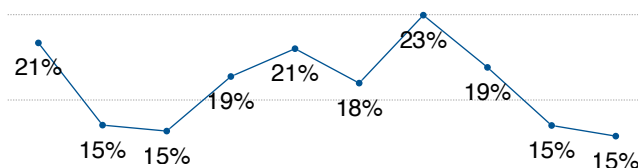
²⁹ Bank of Ghana. Посилання: <https://www.bog.gov.gh/economic-data/merchandise-trade-flows/>
©GoLOCAL. 2025

Частка сільськогосподарської продукції у структурі експорту, 2014-2023

2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023

Частка сільськогосподарської продукції у структурі імпорту, 2014-2023

2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023

Географічна структура торгівлі с/г продукцією³⁰

У 2023 році основними імпортерами сільськогосподарської продукції Гани стали Нідерланди – 595,38 млн. доларів США (19,51%), що свідчить про значний попит на ганське какао та інші агропродукти в Європі. США – 288,02 млн. доларів США (9,44%) також є ключовим ринком збуту, забезпечуючи стабільний експортний попит.

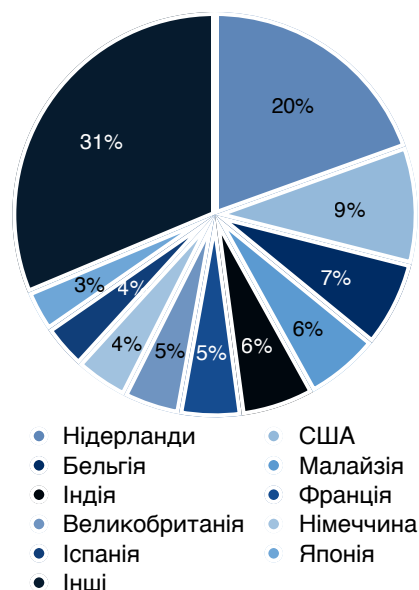
Важливими торговельними партнерами залишаються Бельгія – 212,24 млн. доларів США (6,95%), Малайзія – 184,75 млн. доларів США (6,05%) та Індія – 180,65 млн. доларів США (5,92%), що вказує на диверсифікацію експортних ринків за межами Африки. Менші, але значущі частки належать Франції – 151,73 млн. доларів США (4,97%), Великобританії – 139,77 млн. доларів США (4,58%), Німеччині – 132,07 млн. доларів США (4,32%), Іспанії – 110,15 млн. доларів США (3,61%) та Японії – 101,37 млн. доларів США (3,33%), що підкреслює стабільний попит на ганську агропродукцію в розвинених країнах.

Частка інших країн становить 31,31% (955,58 млн. доларів США), що демонструє широке географічне охоплення експорту та затребуваність ганських сільськогосподарських товарів на глобальному ринку.

У 2023 році основними постачальниками продукції сільського господарства до Гани стали В'єтнам – 236,14 млн. доларів США (9,84%), Бразилія – 200,82 млн. доларів США (8,37%) та Буркіна-Фасо – 194,55 млн. доларів США (8,11%), що свідчить про значну залежність країни від імпорту агропродукції з Азії, Латинської Америки та сусідніх африканських країн.

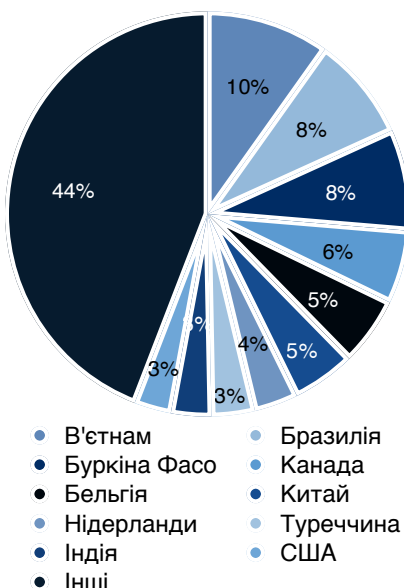
Також важливу роль у структурі імпорту відіграють Канада – 140,56 млн. доларів США (5,86%), Бельгія 131,71 млн. доларів США (5,49%) та Китай – 121,51 млн. доларів

Географічна структура експорту с/г продукції, 2023

³⁰ Bank of Ghana. Посилання: <https://www.bog.gov.gh/economic-data/merchandise-trade-flows/>

Географічна структура імпорту с/г продукції, 2023

США (5,07%), що демонструє диверсифікацію постачальників.

Менші, але значущі частки належать Нідерландам – 84,05 млн. доларів США (3,50%), Туреччині – 82,86 млн. доларів США (3,45%), Індії – 77,24 млн. доларів США (3,22%) та США – 70,75 млн. доларів США (2,95%), що вказує на імпорт широкого спектру аграрної продукції з розвинених країн та ключових світових виробників.

Частка імпорту з інших країн складає 44,14% (1,06 млрд. доларів США) свідчить про широку географічну розгалуженість постачальників

сільськогосподарських товарів.

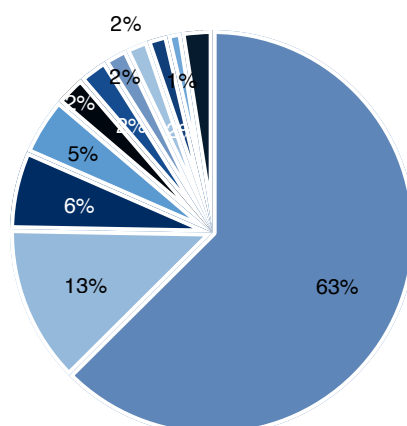
Товарна структура торгівлі с/г продукцією³¹

У 2023 році основу експорту сільськогосподарської продукції Гани склали какао та вироби з нього – 1,91 млрд. доларів США (62,54%), що підтверджує ключову роль цієї культури в економіці країни.

На другому місці знаходяться фрукти, горіхи та шкірка цитрусових – 388,68 млн. доларів США (12,74%), що свідчить про значний попит на тропічні продукти ганського виробництва. Жири та олії тваринного або рослинного походження – 191,16 млн. доларів США (6,28%) також є важливою статтею експорту. Менші, але значущі категорії включають готові продукти з м'яса, риби та морепродуктів – 142,72 млн. доларів США (4,68%), олійні насіння, соломку та корми – 75,50 млн. доларів США (2,47%), а також напої, спирт і оцет – 71,12 млн. доларів США (2,33%). Інші експортні категорії, серед яких риба та ракоподібні – 57,95 млн. доларів США (1,9%), готові продукти із зерна та борошна – 55,27 млн. доларів США (1,81%), а також різні харчові продукти – 49,42 млн. доларів США (1,62%), займають невелику частку, що вказує на обмежений рівень переробки в агросекторі країни.

Частка іншої агропродукції – 2,48% (75,75 млн. доларів США) свідчить про наявність додаткових, але менш вагомих експортних товарів. Загалом, експорт

Товарна структура експорту с/г продукції, 2023

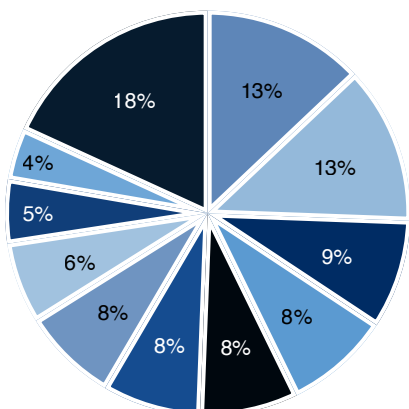

- Какао та вироби з нього
- Фрукти, горіхи, шкірка цитрусових
- Жири та олії тваринного/рослинного походження
- Готові продукти з м'яса, риби, морепродуктів
- Олійні насіння, соломка, корми
- Напої, спирти, оцет
- Риба та ракоподібні, молюски
- Готові продукти із зерна, борошна, крохмалю
- Різні харчові продукти
- Готові продукти з овочів, фруктів, горіхів
- Інші

³¹ Bank of Ghana. Посилання: <https://www.bog.gov.gh/economic-data/merchandise-trade-flows/>

сільськогосподарської продукції Гани у 2023 році залишається орієнтованим на сировину, що підкреслює необхідність підвищення доданої вартості.

Товарна структура імпорту с/г продукції, 2023

- Продукти борошномельної промисловості
- Злаки
- М'ясо та їстівні субпродукти
- Жири та олії тваринного або рослинного походження
- Олійні насіння, солома, корми
- Риба та ракоподібні, молюски
- Цукор і кондитерські вироби
- Напої, спирти, оцет
- Продукти тваринного походження
- Різні харчові продукти
- Інші

У 2023 році структура імпорту сільськогосподарської продукції Гани демонструє значну залежність від ключових продовольчих категорій. Найбільшу частку займають продукти борошномельної промисловості – 311,91 млн. доларів США (12,95%) та злаки – 304,42 млн. доларів США (12,63%), що свідчить про високий попит на базові харчові продукти та потребу в забезпеченні внутрішнього споживання.

Важливими імпортними позиціями є м'ясо та їстівні субпродукти – 210,12 млн. доларів США (8,72%), жири та олії тваринного та рослинного походження – 203,67 млн. доларів США (8,45%), а також олійні насіння, солома та корми – 189,06 млн. доларів США (7,85%), що вказує на значні обсяги закупівель як продуктів для безпосереднього споживання, так і для сільськогосподарської діяльності. Значну частку імпорту також становлять риба та ракоподібні – 189,04 млн. доларів США (7,85%), цукор і кондитерські вироби – 184,45 млн. доларів США (7,66%) та напої,

спирт і оцет – 156,41 млн. доларів США (6,49%), що свідчить про активний попит на перероблені продукти.

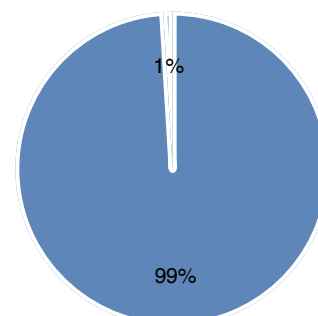
Менші, але все ще важливі категорії включають продукти тваринного походження – 123,38 млн. доларів США (5,12%), різні харчові продукти – 99,29 млн. доларів США (4,12%). На інші товарні категорії припадає 437,69 млн. доларів США (18,17%). Загалом, структура імпорту вказує на високу залежність Гани від постачання основних продуктів харчування, що підкреслює необхідність розширення власного аграрного виробництва.

Аналіз ТОП-5 країн-експортерів с/г продукції до Гани

В'єтнам

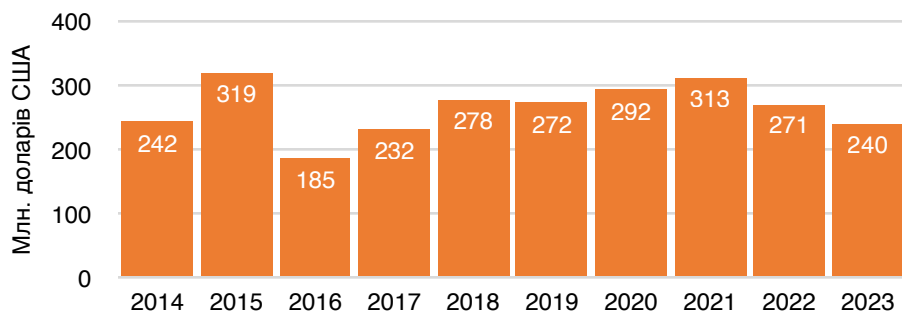
Найбільшим постачальником сільськогосподарської продукції до Гани є В'єтнам. Імпорт сільськогосподарської продукції з В'єтнаму до Гани у 2023 році склав 239,58 млн доларів США, що демонструє зниження порівняно з попередніми роками після піку у 2020 році (312,52 млн доларів США). Структура імпорту є надзвичайно концентрованою – 99,03% постачань припадає на рис, що вказує на значну залежність від В'єтнаму як постачальника даної культури. Інші категорії продукції становлять лише 0,97% загального обсягу, що свідчить про вкрай низьку диверсифікацію імпорту.

Товарна структура імпорту товарів із В'єтнаму, 2023

- Злаки (рис)
- Інші

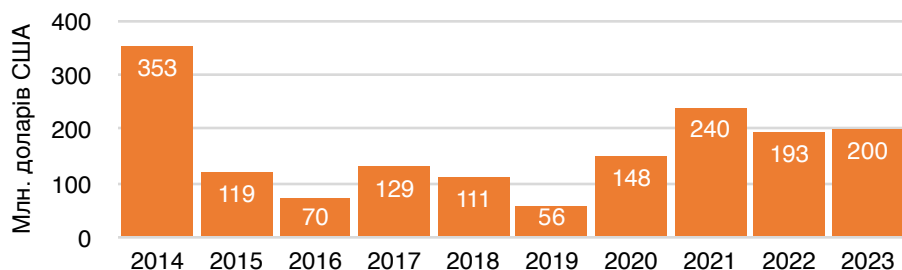
Динаміка імпорту товарів із В'єтнаму, 2014-2023

Бразилія

Бразилія є другим за обсягами імпортером сільськогосподарської продукції до Гани. Імпорт сільськогосподарської продукції з Бразилії до Гани у 2023 році склав 199,77 млн доларів США, що є незначним збільшенням порівняно з 2022 роком (193,12 млн доларів США). Основу імпорту становить цукор і кондитерські

Динаміка імпорту товарів із Бразилії, 2014-2023

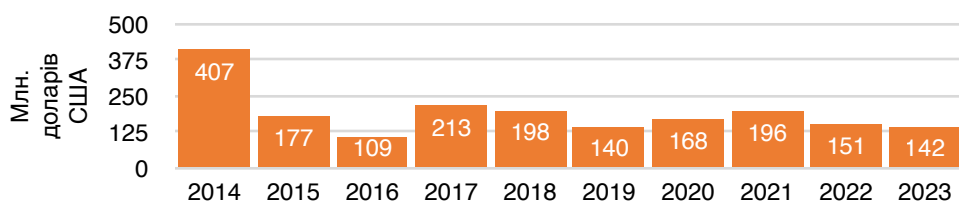

(15,95%), що вказує на залежність від імпорту білкових продуктів. Також імпортуються алкогольні напої, оцет, корми для тварин і готова продукція з м'яса та морепродуктів, хоча їх частка залишається меншою.

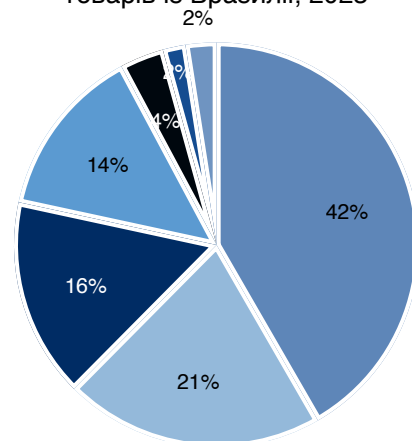
Канада

Канада – третій за обсягами сільськогосподарської продукції постачальник до Гани. Імпорт сільськогосподарської продукції з Канади до Гани у 2023 році склав 141,90 млн доларів США, що є зниженням порівняно з попередніми роками. Основну частку (94,47%) займають продукти борошномельної

Динаміка імпорту товарів із Канади, 2014-2023

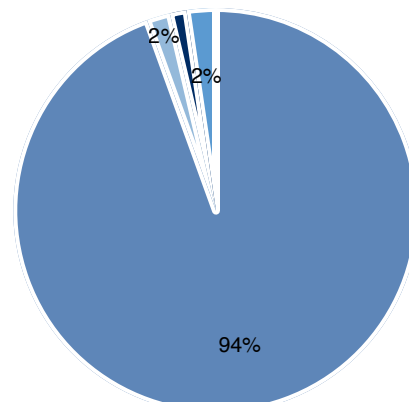
Товарна структура імпорту товарів із Бразилії, 2023

- Цукор і кондитерські вироби
- М'ясо та їстівні субпродукти
- Продукти тваринного походження
- Напої, спирти, оцет
- Відходи харчової промисловості, корми
- Готові продукти з м'яса, риби, морепродуктів
- Інші

вироби (41,67%), що підкреслює важливість Бразилії як ключового постачальника тростникового цукру для Гани. Значну частку також займають м'ясо та їстівні субпродукти (20,76%) і продукти тваринного походження

Товарна структура імпорту товарів із Канади, 2023

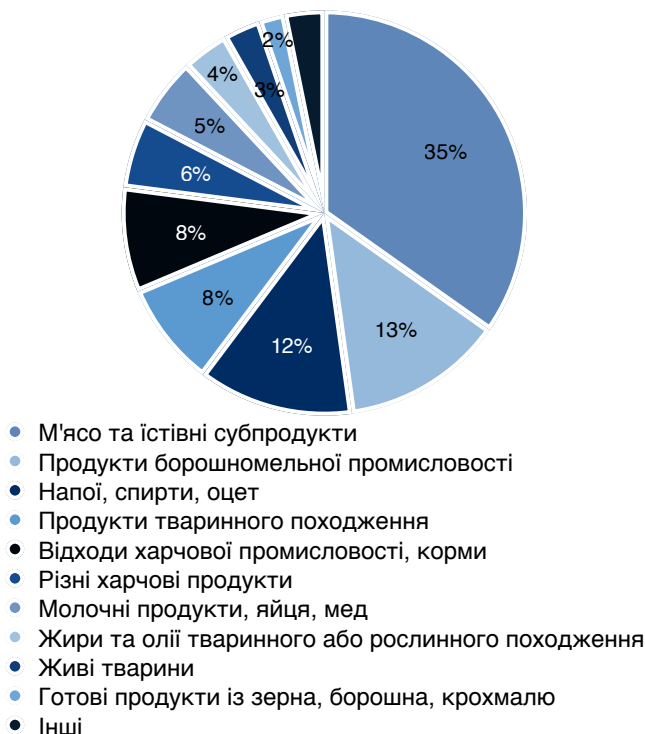
- Продукти борошномельної промисловості
- Напої, спирти, оцет
- М'ясо та їстівні субпродукти
- Інші

промисловості, що свідчить про значну залежність Гани від канадського зерна та зернових продуктів. Інші категорії, зокрема алкогольні напої, оцет (1,86%) та м'ясо з їстівними субпродуктами (1,34%), мають значно меншу частку, що вказує на обмежену диверсифікацію імпорту в межах цієї товарної групи.

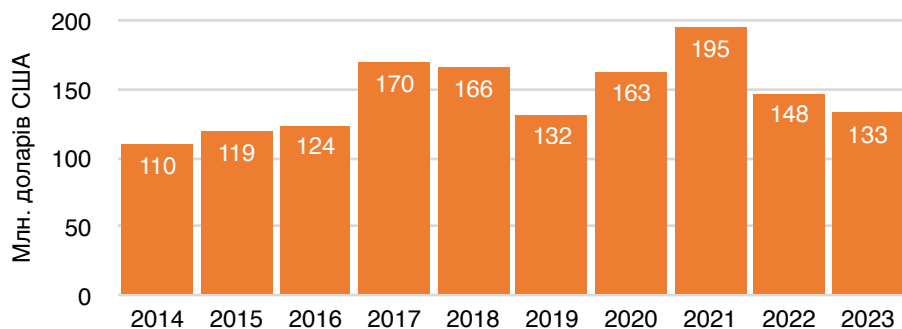
Бельгія

Бельгія – четвертий найбільший постачальник агропродукції. Імпорт сільськогосподарської продукції з Бельгії до Гани у 2023 році становив 132,69 млн доларів США, що свідчить про тенденцію до зниження порівняно з попередніми роками. Основу імпорту складають м'ясо та їстівні субпродукти (34,80%), продукти борошномельної промисловості (13,01%) та напої, спирт, оцет (12,44%), що вказує на значну присутність тваринної продукції та оброблених харчових товарів у структурі поставок. Інші категорії, такі як молочні продукти, яйця, мед (5,42%) та готові продукти із зерна, борошна, крохмалю (3,19%), мають меншу частку, що демонструє помірну диверсифікацію імпорту сільськогосподарських товарів.

Товарна структура імпорту товарів із Бельгії, 2023

Динаміка імпорту товарів із Бельгії, 2014-2023

Китай

П'ятим за обсягами постачання агропродукції є Китай. Імпорт сільськогосподарської продукції з Китаю до Гани у 2023 році склав 122,45 млн доларів США, що демонструє спад порівняно з попередніми роками після піку в 2021 році (172,42 млн доларів США). Основними категоріями імпорту є готові продукти з овочів, фруктів і горіхів (25,47%), різні харчові продукти (22,09%) та готові продукти з м'яса, риби і морепродуктів (17,36%), що свідчить про значний попит на оброблені продукти харчування. Також значну частку займають злаки (12,02%) та цукор і кондитерські вироби (6,39%), що вказує на

необхідність доповнення внутрішнього виробництва імпортованими продуктами для задоволення споживчого попиту.

Товарна структура імпорту товарів із Китаю, 2023

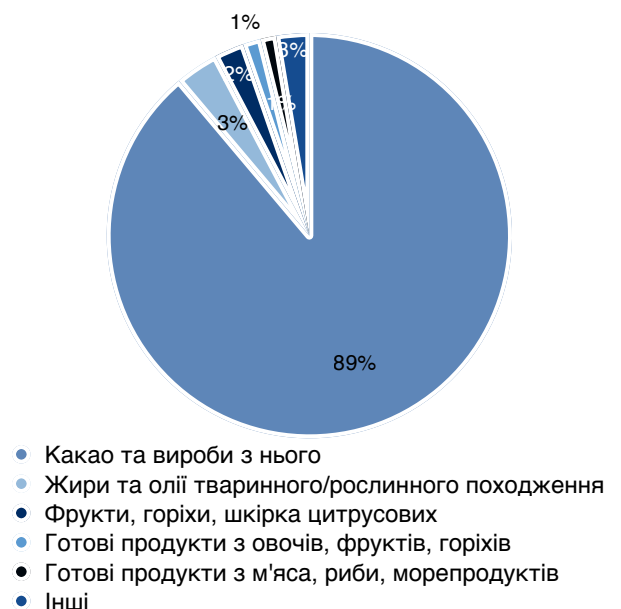
Аналіз ТОП-5 країн-імпортерів с/г продукції з Гани

Нідерланди

Нідерланди є найбільшим імпортером агропродукції з Гани. Експорт сільськогосподарської продукції з Гани до Нідерландів у 2023 році склав 595,79 млн доларів США, що демонструє спад порівняно з попередніми роками, особливо після піку в 2014 році (1 005,05 млн доларів США). Основу експорту складає какао та вироби з нього

Товарна структура імпорту продукції до Нідерландів, 2023

(88,85%), що свідчить про значну залежність від цього товару у двосторонній торгівлі. Менші частки займають жири та олії тваринного або рослинного походження (3,46%), фрукти, горіхи та шкірка цитрусових (2,38%), а також готові продукти з

овочів, фруктів та горіхів (1,43%). Це вказує на певну диверсифікацію експорту, хоча какао залишається ключовим експортним товаром.

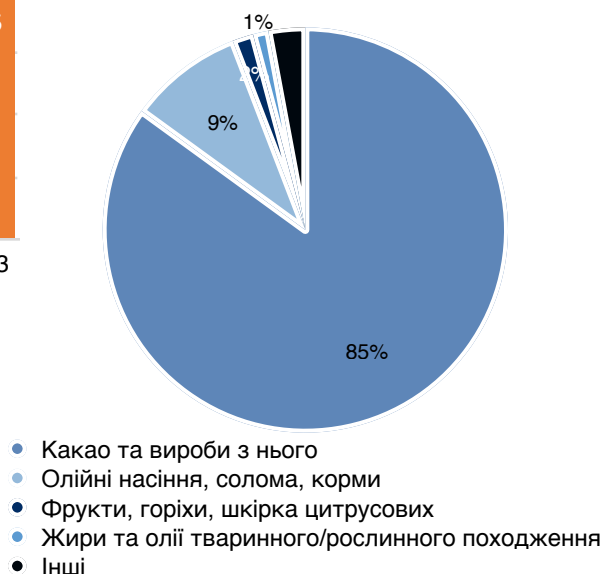
Сполучені Штати Америки

Другий найбільший постачальник продукції сільського господарства у Гани. Експорт сільськогосподарської продукції з Гани до США у 2023 році становив 285,44 млн доларів США, що трохи менше за показник 2022 року (297,09 млн доларів США). Основну частку

експорту (85%) займає какао та вироби з нього, що свідчить про високу залежність від цього товару. Другим за важливістю експортним продуктом є олійні насіння, соломка та корми (9,16%). Частка фруктів, горіхів та шкірки цитрусових становить 1,68%, а жири та олії тваринного або рослинного походження – 1,23%. Загалом структура експорту є однорідною, з домінуванням какао та незначною диверсифікацією інших товарних груп.

Товарна структура імпорту продукції до США, 2023

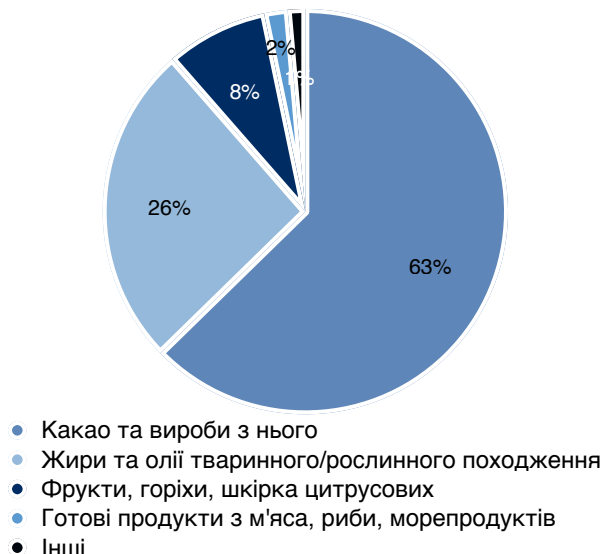

Бельгія

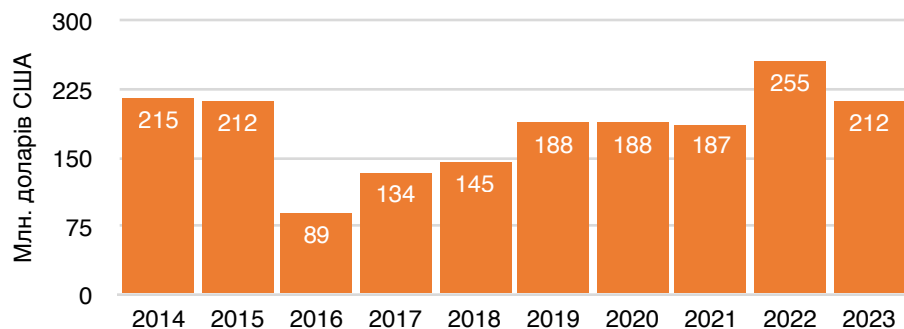
Бельгія – третя за обсягами імпорту агропродукції з Гани. Експорт сільськогосподарської продукції з Гани до Бельгії у 2023 році склав 211,67 млн доларів США, що є зниженням у порівнянні з попереднім роком (254,95 млн доларів США). Основу експорту складає какао та вироби з нього (62,69%), що підкреслює значну залежність Гани від цієї продукції. Жири та олії тваринного або рослинного походження займають 25,89% експорту, а фрукти, горіхи та шкірка цитрусових – 8,15%. Частка готових продуктів з м'яса, риби та морепродуктів становить 1,88%, а інші категорії – 1,40%.

Загалом структура експорту є переважно монопродуктовою, з невеликою часткою інших товарних груп.

Товарна структура імпорту продукції до Бельгії, 2023

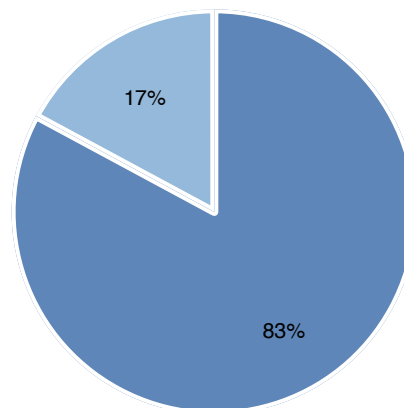
Динаміка експорту продукції до Бельгії, 2014-2023

Малайзія

Четверта країна за обсягами імпорту агропродукції з Гани – Малайзія. Експорт сільськогосподарської продукції з Гани до Малайзії у 2023 році склав 181,33 млн доларів США, що є найнижчим показником за останнє десятиліття, окрім короткочасного сплеску в 2017 році (1 087,64 млн доларів США). Основу експорту складає какао та вироби з нього (82,86%), що підтверджує стратегічну важливість цього товару для торговельних відносин між країнами. Жири та олії тваринного

Товарна структура імпорту продукції до Малайзії, 2023

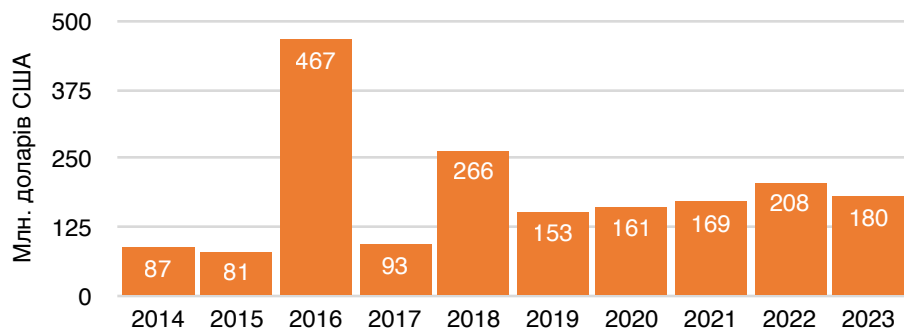
- Какао та вироби з нього
- Жири та олії тваринного/рослинного походження
- Інші

або рослинного походження займають 17,13%, тоді як частка інших товарів є незначною (0,01%). Загалом, експорт до Малайзії залишається вузькоспеціалізованим, зосередженим на традиційній сировинній продукції.

Індія

П'ятий найбільший імпортер продукції сільського господарства з Гани – Індія. Експорт сільськогосподарської продукції з Гани до Індії у 2023 році склав 179,87 млн доларів США, що є зниженням порівняно з попередніми роками, коли у 2016 році експорт досяг піку (466,77 млн доларів США). Основну частку експорту (80,99%) становлять фрукти, горіхи та цитрусові, що вказує на важливість цих товарів у торговельних відносинах між країнами. Олійні насіння, соломка та корми займають 12,98%, тоді як частка какао та його виробів (5,86%) є менш значною. Інші товари становлять лише 0,17%. Така

Динаміка експорту продукції до Індії, 2014-2023

структура експорту свідчить про розвинену торгівлю фруктами та горіхами між Ганою та Індією.

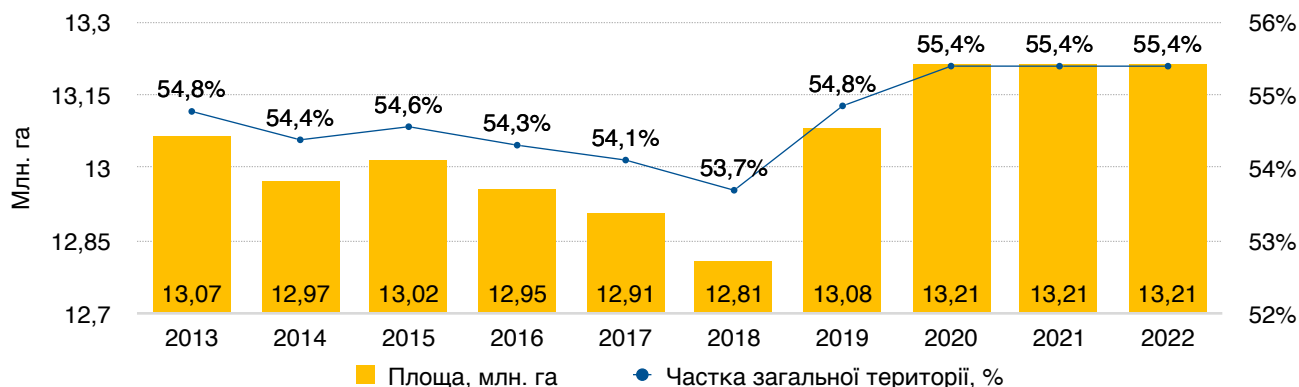
Товарна структура імпорту продукції до Індії, 2023

Аналіз вирощування основних сільськогосподарських культур³²

У період 2013-2022 років площа сільськогосподарських угідь, до яких належать рілля, пасовища та багаторічні насадження зазнала незначних коливань. У 2013-2018 роках вона спостерігалася скорочення площ з 13,07 млн. га (54,8% загальної території країни) до 12,81 млн га (53,7% загальної території). З 2019 року площа почала зростати, досягнувши 13,21 млн га у 2020-2022 роках (55,4%). Це свідчить про стабілізацію землекористування та повернення частини земель в аграрний обіг, що є важливим для продовольчої безпеки та розвитку сільського господарства.

Динаміка зміни площі сільськогосподарських угідь, 2013-2022

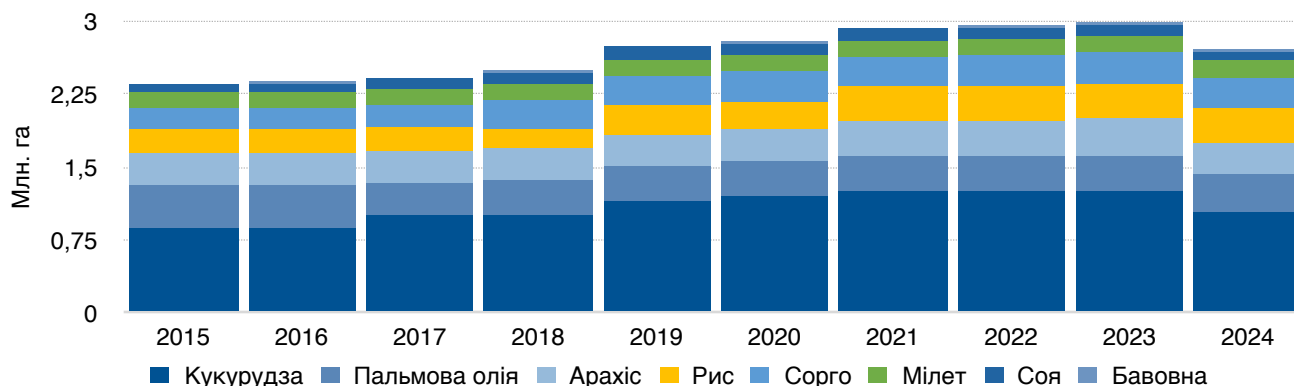

Динаміка посівних площ за видами культур у Гані (2015–2024) демонструє стабільне зростання аграрного сектору з помітними змінами в структурі посіву основних культур. Кукурудза залишається домінуючою культурою, займаючи найбільшу частку посівних площ упродовж усього періоду. Пальмова олія, арахіс і рис також мають значну частку, відображаючи їхню роль у продовольчій безпеці та експорті.

³² U.S. Department of Agriculture. Ghana. Посилання: <https://ipad.fas.usda.gov/countrysummary/default.aspx?id=GH&crop=Corn>
©GoLOCAL. 2025

У 2021–2023 роках площі під сільськогосподарськими культурами досягли піку, після чого у 2024 році спостерігається незначне скорочення, що може бути пов'язане зі змінами у фінансуванні. Частка посівних площ під сорго, мілет, сою та бавовну залишається відносно низькою.

Динаміка посівних площ за основними видами культур, 2015-2024

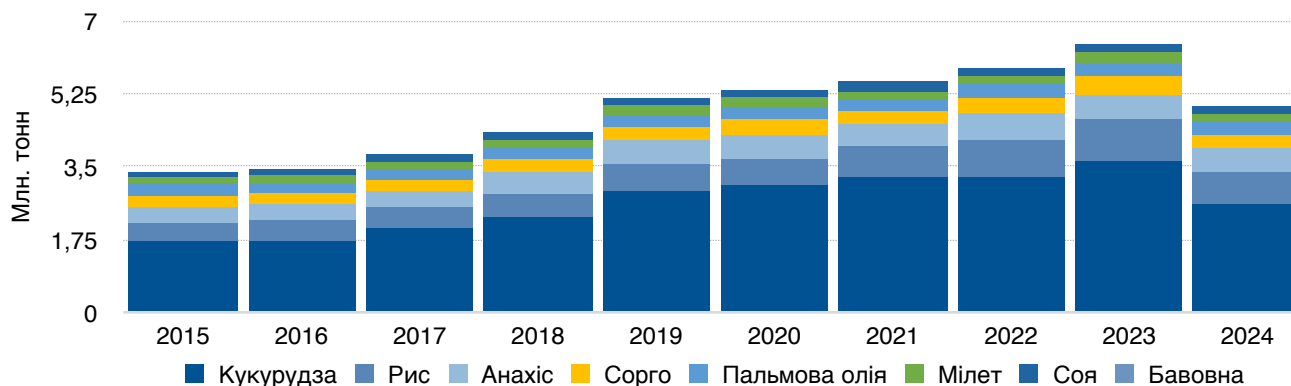

Динаміка виробництва агропродукції в Гані (2015–2024) тісно корелює з розширенням посівних площ, що спостерігалось до 2023 року. У цей період виробництво сільськогосподарських культур стабільно зростало, досягнувши піку в 2022–2023 роках.

Кукурудза залишається головною культурою, забезпечуючи найбільший обсяг виробництва. Рис, арахіс і пальмова олія також демонструють зростання. Сорго, мілет, соя та бавовна займають відносно меншу частку, але їхні показники залишаються стабільними.

Проте у 2024 році зафіксовано суттєве скорочення виробництва, що збігається зі зменшенням посівних площ.

Динаміка виробництва агропродукції за видами культур, 2015-2024

Аналіз вирощування основних сільськогосподарських культур³³

Структура землевласників Гани за видами продукції демонструє домінування зернових і коренеплодів у сільськогосподарському секторі країни.

³³ Ghana Statistic Service. Посилання: [https://statsbank.statsghana.gov.gh/pxweb/en/Ghana%20Census%20of%20Agriculture%20\(GCA\)/](https://statsbank.statsghana.gov.gh/pxweb/en/Ghana%20Census%20of%20Agriculture%20(GCA)/)

Найбільше землевласників вирощують кукурудзу (1,058,881 тис.), що є основною продовольчою культурою. Касава (732,689 тис.) також займає значну частку, підтверджуючи її важливість у харчовій безпеці країни. Серед інших ключових культур виділяються плантани (419,451 тис.), ямс (277,988 тис.) та арахіс (261,721 тис.), що є традиційними культурами Гани.

Зернові культури представлені просом (186,080 тис.), рисом (156,768 тис.) та сорго (85,694 тис.), що свідчить про їх важливість для продовольчого забезпечення та експорту.

Овочеві та бобові культури займають менші частки, зокрема гострий перець (103,744 тис.), кокоюм (149,543 тис.), коров'ячий горох (81,086 тис.), соєві боби (69,310 тис.) та окра (64,690 тис.). Також помітна частка інших культур (146,737 тис.), що вказує на певну диверсифікацію агровиробництва.

Загалом, структура землевласників Гани показує сильну орієнтацію на вирощування продовольчих культур, зокрема кукурудзи, коренеплодів та зернових, що є основою місцевої економіки та продовольчої безпеки.

**Структура землевласників Гани за видами продукції
(тис. землевласників)**

Виходячи з даних про структуру землевласників Гани за видами продукції, можна зробити висновок, що переважну більшість вирощуваних культур займають крохмалисті культури - 81,9% (кукурудза, маніок, батат, плантан, рис та кокоюм).

Зернобобові культури (просо, сорго, арахіс, соя, коров'ячий горох, боби бамбара) вирощують 6,4% землевласників та некулінарні культури - 6,7% землевласників.

Вирощування трав, спецій і приправ (гострий перець) - 3,3% землевласників, садових культур (помідори) - 1,1% землевласників, промислових культур (0,3%) та листових овочів (бамбія) - 0,3% є менш значним, але відіграє роль у диверсифікації аграрного виробництва.

Проаналізувавши розподіл землевласників за розміром земельних ділянок, то спостерігається, що у більшості регіонів кількісно переважають власники дрібних господарств – 69,3% землевласників обробляють ділянки менші за 1 га, найбільша кількість таких господарств знаходяться у Західному (95,3%) та Центральному (92,7%) регіонах.

Водночас земельні ділянки площею 1-2 га мають у 21,9% землевласників Гани, з найбільшим поширенням таких господарств у Північному регіоні (36,9%), Саванні (32,6%) та Північно-Східному регіоні (34,0%).

Більші ділянки площею 2-4 га зустрічаються ще рідше – лише у 6% землевласників, причому їх найбільша частка зафіксована у Північно-Східному регіоні (11,3%), Саванні (11,3%) та Північному регіоні (10,6%).

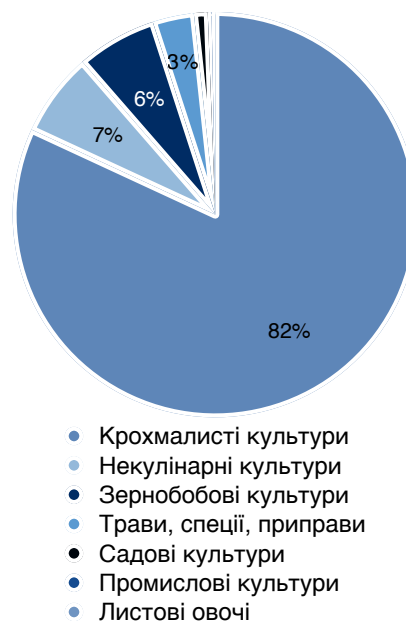
Великі ділянки, понад 4 га зустрічаються рідко – лише у 2,8% землевласників, причому їх найбільша частка зафіксована у Саванні (9,5%) та Великій Аккрі (4,3%), що може пояснюватися нижчою щільністю населення та кращою доступністю землі. Південні та прибережні регіони (Західний, Центральний, Велика Аккра та Верхньосхідний) характеризуються переважанням дрібних фермерів, що може бути наслідком високої щільності населення та урбанізації. Загалом, монокультурне землеробство у Гані здебільшого ведеться на малих площах, що обмежує можливості для механізації та підвищення продуктивності, тоді як північні регіони мають більший потенціал для розширення сільськогосподарського виробництва.

Розподіл землевласників у Гані за площею земельних ділянок, використаних для багатокультурного господарства, подібний із розподілом землевласників, які спеціалізуються на монокультурному сільському господарстві.

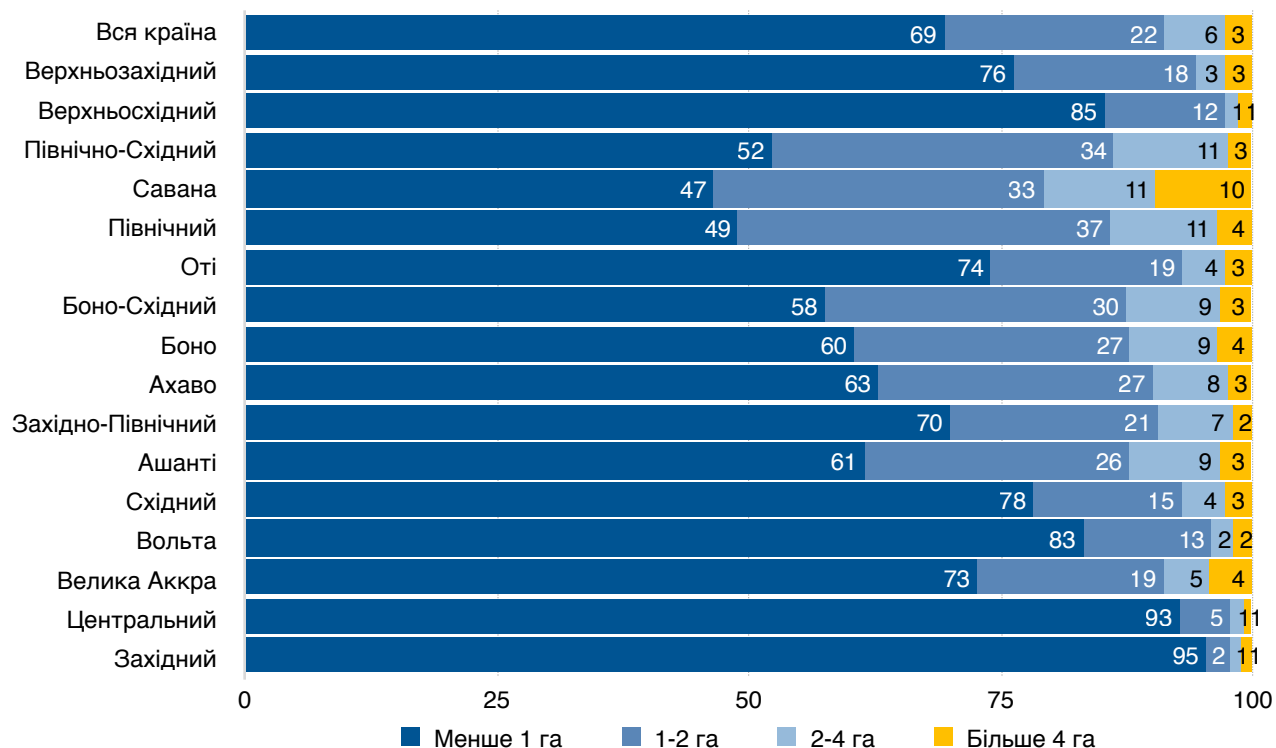
Загалом, у країні переважають невеликі господарства – 69,3% землевласників обробляють ділянки площею менше 1 га.

Землевласники, які займаються багатокультурним рослинництвом на ділянках площею 1-2 га. ще менше -21,9%.

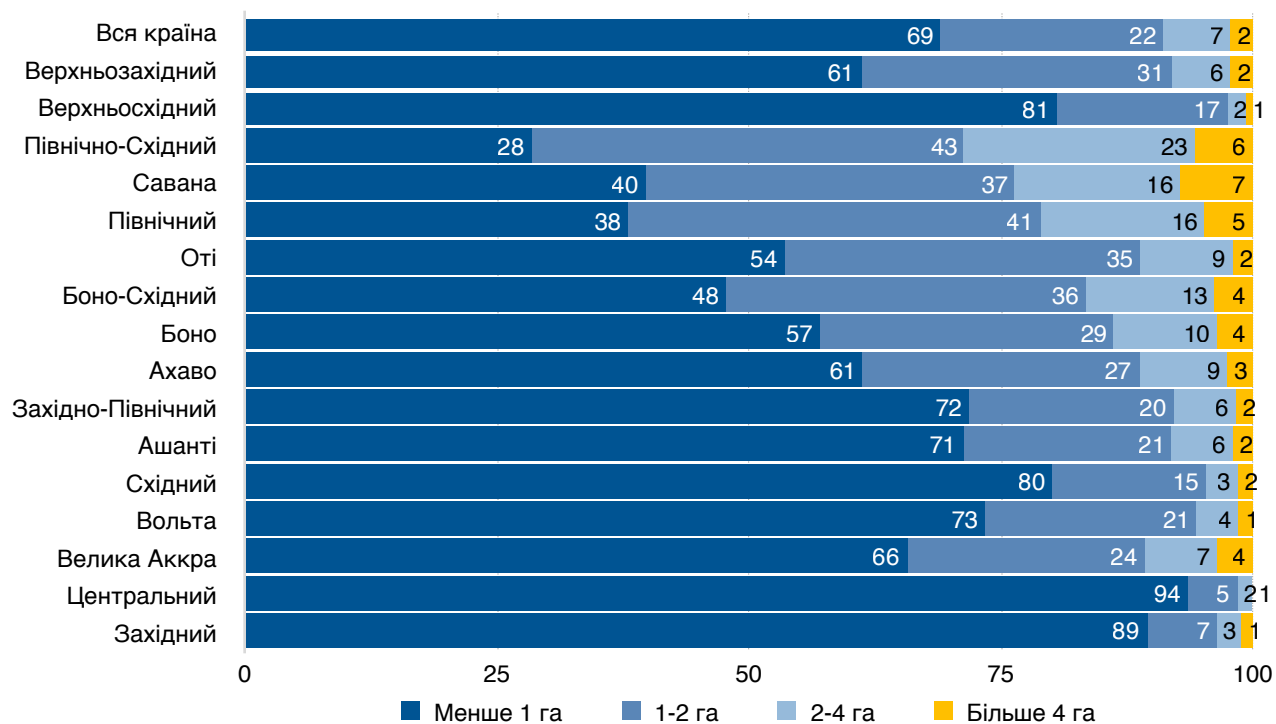
Структура вирощуваних сільськогосподарських культур за видами

Структура землевласників із регіонів Гани за площею земель використаних для монокультурного господарства

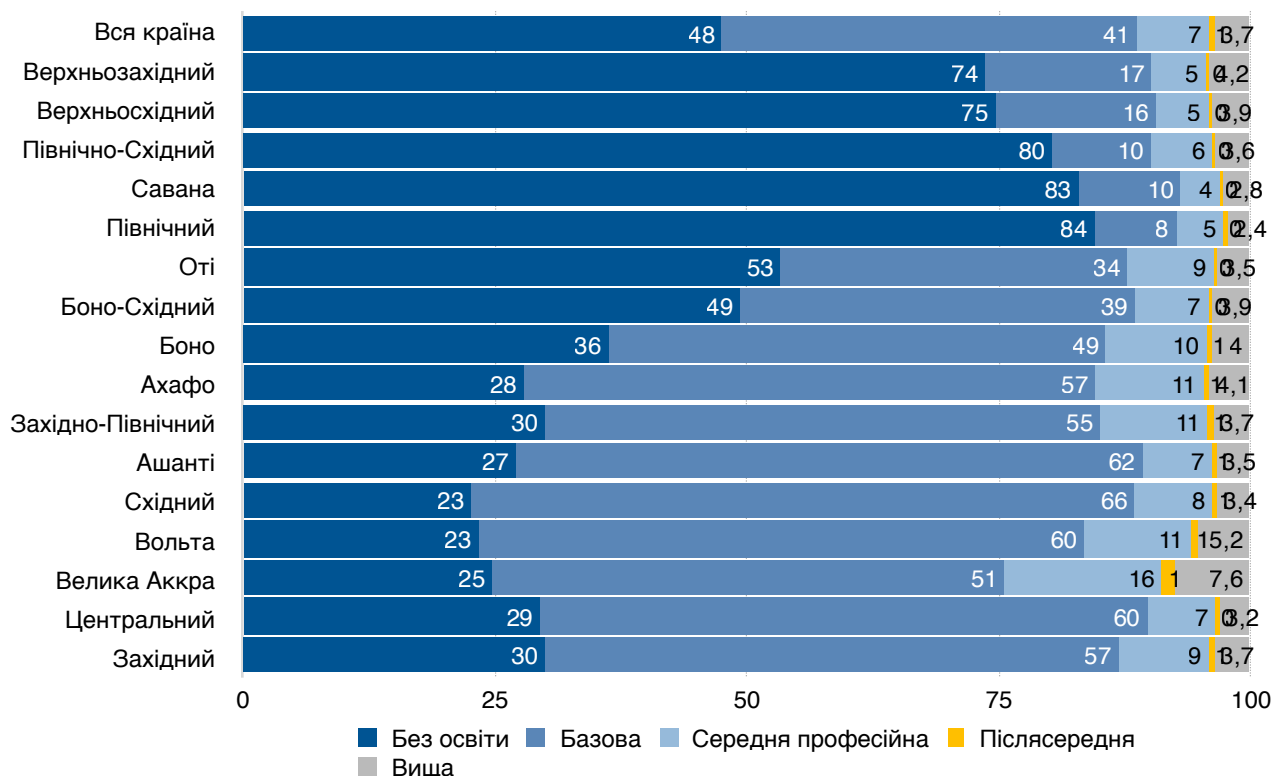
Структура землевласників із регіонів Гани за площею земель використаних для багатокультурного господарства

Частка середніх господарств (2-4 га) ще менша – 6,7%, а великі (понад 4 га) ділянки займають не значну частку (2,2%). Найбільша кількість великих господарств, які спеціалізуються на багатокультурному рослинництві в Саванні (7,2%), Північно-Східному (5,8%) та Північному (4,8%) регіонах.

Проаналізувавши структуру землевласників за рівнем освіти, спостерігається чітка кореляція між часткою землевласників без освіти або з базовою освітою та часткою землевласників із дрібними земельними ділянками. У регіонах, де переважає низький рівень освіти, таких як Північний, Верхній Західний, Верхній Східний та Савана, більшість землевласників володіють ділянками менше 1 гектара. Це вказує на традиційний характер сільського господарства, що базується на малих сімейних господарствах.

Структура землевласників із регіонів Гани за рівнем освіти

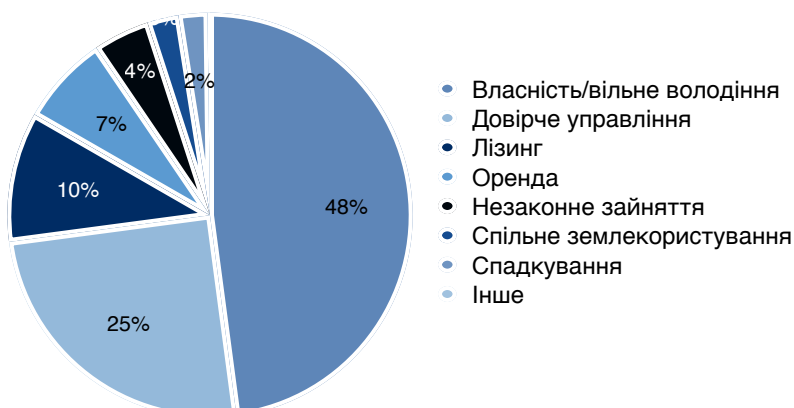

Натомість у регіонах з вищою часткою населення, що здобуло середню професійну або вищу освіту, таких як Велика Аккра, Центральний, Ашанті та Вольта, землевласники частіше мають середні та великі ділянки. Зокрема, у Великій Аккрі, де значна частина землевласників має вищу освіту, спостерігається помітно вища частка власників ділянок понад 4 гектари. Це може свідчити про більшу капіталізацію та інвестиції у сільськогосподарську діяльність у цих регіонах.

Загалом, дані вказують на те, що освіта відіграє важливу роль у землеволодінні та масштабах господарств. Вищий рівень освіти може сприяти впровадженню ефективніших методів ведення господарства, що потенційно може вплинути на розмір та продуктивність земельних ділянок.

Найбільша частка припадає на власність або вільне володіння –

Структура земельних ділянок за типом власності

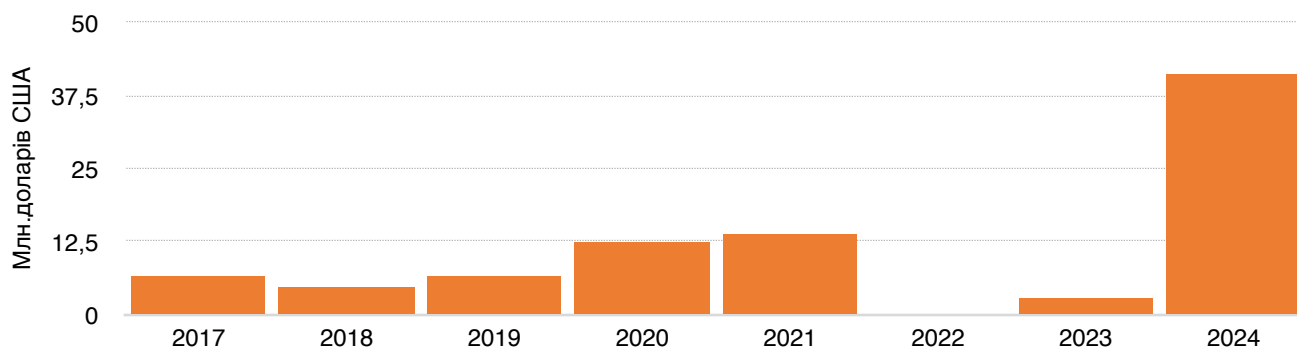
47,9%, що свідчить про домінування індивідуального контролю над землею. Значна частина земель знаходиться під довірчим управлінням (25,0%), що вказує на поширену практику управління землею через посередників. Оренда становить 10,4%, що демонструє певний рівень доступу до землі через комерційні угоди.

Відносно невеликі частки займають незаконне зайняття земель (4,5%) і спільне землекористування (2,5%), що свідчить про певні проблеми з правовою реєстрацією землі та традиційні практики управління ресурсами. Спадкування забезпечує лише 2,3% володіння землею, що може вказувати на складні механізми передачі власності. Лізинг охоплює 7,2%, а інша форма власності – 0,2%, що є незначною часткою.

Державна підтримка сільського господарства³⁴

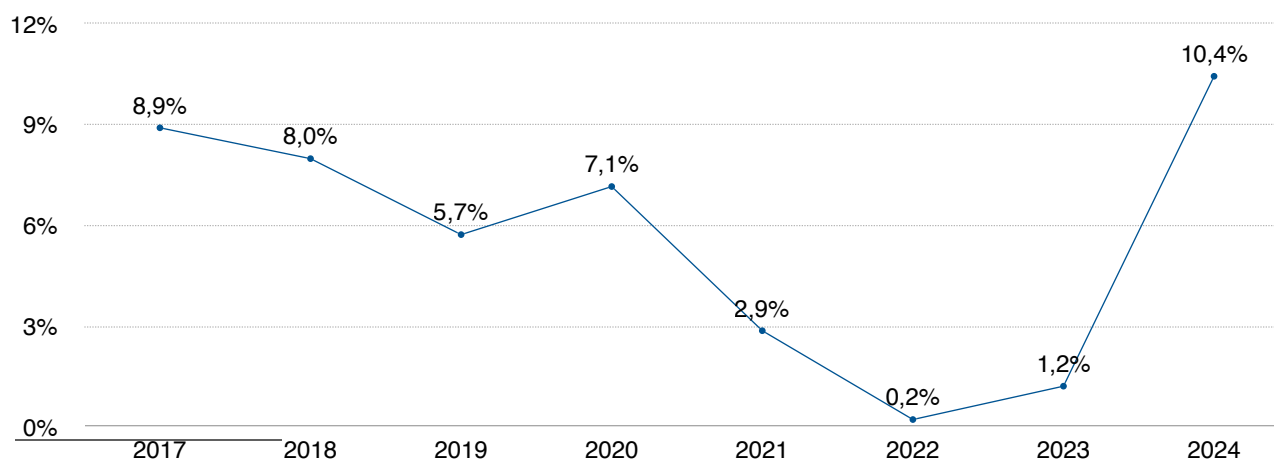
Державне фінансування сільськогосподарського сектору Гани впродовж 2017–2021 років залишалося стабільно низьким, коливаючись у межах 4–14 млн доларів США з незначними збільшеннями у 2020–2021 роках. У 2022 році було зафіксовано різке скорочення до 350 тис. доларів США, що свідчить про мінімальну державну підтримку галузі.

Динаміка фінансування сільськогосподарського сектору, 2017-2024

Однак у 2024 році фінансування зросло у понад 17 разів, досягнувши 41,38 млн доларів США, що може вказувати на нову стратегію розвитку аграрного сектору або екстрені заходи для підтримки продовольчої безпеки країни.

Динаміка частки фінансування сільськогосподарського сектору у загальній структурі, 2017-2024

³⁴ Ministry of Finance. Ghana Посилання: <https://www.mofep.gov.gh/index.php/publications/budget-statements?page=1>

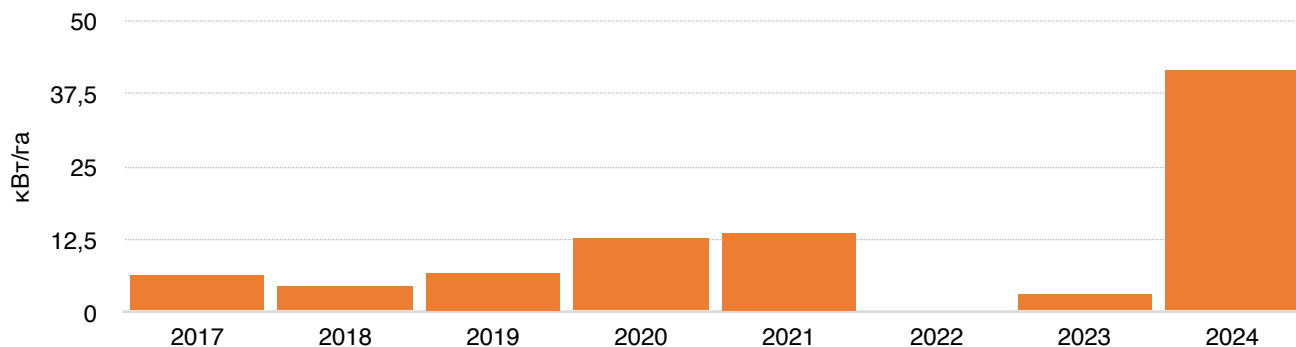
На фоні загального обсягу державної підтримки економіки, фінансування сільськогосподарського сектору в загальній структурі займає відносно низьку частку. До 2020 року спостерігалось поступове зниження частки з 8,89% у 2017 році до 5,71% у 2019 році, після чого у 2020 році частка зросла до 7,14%.

Період 2021–2022 років відзначився істотним скороченням фінансування, досягнувши критично низького рівня 0,21% у 2022 році.

З 2023 року почалося відновлення, а у 2024 році частка фінансування агросектору різко зросла до 10,43%.

Рівень сільськогосподарської механізації в Гані зростав поступово, підвищившись з 0,045 кВт/га у 2015 році до 0,071 кВт/га у 2024 році. До 2019 року зростання було незначним, після чого почалося прискорення, особливо з 2020 року. Це свідчить про активні інвестиції в механізацію та модернізацію аграрного сектору.

Рівень сільськогосподарської механізації, 2015-2024

Програми з розвитку сільського господарства³⁵

Сільськогосподарська програма Європейського Союзу для Гани (EU-GAP)

Програма «Сільськогосподарська програма Європейського Союзу для Гани» (EU-GAP) є ініціативою ЄС, спрямованою на підтримку сільського господарства в екологічних зонах Савани Гани. Вона фінансується в межах Національної індикативної програми (NIP) 11-го Європейського фонду розвитку (EDF) та має бюджет 147 млн євро.

Основна мета EU-GAP – сприяти інфраструктурним інвестиціям та розвитку бізнес-моделей у ланцюгах доданої вартості таких культур, як кешью, арахіс, манго, рис, сорго, соя та овочі. Програма спрямована на стимулювання інклюзивного та стійкого економічного зростання через покращення агровиробництва, ринкової інтеграції та кліматичної стійкості.

Виконання програми координують міжнародні організації: GLZ відповідає за ринково-орієнтоване сільське господарство та кліматичну адаптацію, AFD у партнерстві з Управлінням іригаційного розвитку Гани реалізує проєкти зрошувальних систем та інвестицій в агроінфраструктуру, а Світовий банк спільно з урядовими установами впроваджує транспортні ініціативи.

³⁵ Ministry of Food & Agriculture Republic of Ghana. Посилання: <https://mofa.gov.gh/site/programmes>

EU-GAP покликана сприяти економічному зростанню через модернізацію агросектору та підвищення конкурентоспроможності місцевих фермерів.

Програма модернізації сільського господарства в Гані – (MAG)

Програма «Модернізація сільського господарства в Гані» (MAG) – це п'ятирічна ініціатива, фінансована Міністерством глобальних справ Канади, з бюджетом 135 млн канадських доларів. Вона була розпочата у 2017 році та продовжена до 2023 року. Програма спрямована на підвищення продуктивності фермерів через покращення сільськогосподарських дорадчих послуг, зміцнення ринкових зв'язків та модернізацію освітніх установ у сфері агробізнесу.

Виконання MAG координується Міністерством продовольства та сільського господарства Гани (MoFA) у співпраці з іншими державними установами та міжнародними партнерами. Програма включає п'ять основних компонентів: розвиток фермерських господарств через дорадчі послуги, підтримку ринкових зв'язків, проведення аграрних досліджень, створення сприятливого середовища для агробізнесу та незалежний моніторинг з боку Канади.

MAG досягла значних результатів: зросла кількість фермерів, які отримали дорадчі послуги (з 2,8 млн у 2017 році до 3,7 млн у 2020 році), а також збільшилось виробництво основних культур – кукурудзи, рису, маніоки та сорго. Програма також сприяла модернізації сільськогосподарських коледжів, оновленню лабораторій, механізаційних центрів і створенню навчальних ферм для студентів.

Програма розвитку ланцюга створення вартості сільського господарства Савани (SADP)

Програма розвитку ланцюга створення вартості сільського господарства Савани (SADP) є частиною заходів з економічного відновлення після COVID-19, спрямованих на зміцнення продовольчих систем у Гані. Вона базується на успіхах попередніх ініціатив, таких як Проект підвищення продуктивності сільського господарства в зоні Саванни (SAPIP) та Інвестиційна програма Савани (SIP), які суттєво збільшили площі під кукурудзою та соєю. Очікується, що SADP розширить вирощування рису, сої та кукурудзи ще на 8000 га до 2026 року.

Програма впроваджується у 9 районах 5 регіонів Гани і використовується як інструмент для реалізації ініціативи "Planting for Food and Jobs" (PFJ), що спрямована на вирішення проблем продовольчої безпеки та розвитку кормової промисловості для птахівництва та тваринництва. Вона допомагає середнім комерційним фермерам і їхнім партнерам розширювати посівні площі, інтегруючи їх у ланцюги створення вартості в межах програми "Розведення для їжі та робочих місць" (RFJ). Особливий акцент робиться на підтримку малих фермерських господарств, а також жінок і молоді, що сприяє сталому розвитку сільського господарства та підвищенню зайнятості в регіоні.

Програма стійкості продовольчої системи Західної Африки (FSRP2) – фаза 2

Програма стійкості продовольчої системи Західної Африки (FSRP2) – фаза 2 спрямована на підвищення стійкості сільськогосподарського виробництва, управління продовольчими ризиками та розвиток ринків у Західній Африці. Вона реалізується урядом Гани через Міністерство продовольства та сільського господарства (MoFA) у партнерстві з ECOWAS, CILSS та CORAF і фінансується Світовим банком із бюджетом 100 мільйонів

доларів США. Програма триватиме до 2026 року і передбачає п'ять ключових напрямів: цифрові системи моніторингу продовольчих ризиків, стійке сільськогосподарське виробництво, інтеграцію ринків, реагування на надзвичайні ситуації та управління проектом.

FSRP2 сприятиме впровадженню інноваційних технологій, екологічно стійких практик та посиленню регіональної торгівлі. Також передбачено механізми швидкого реагування на продовольчі кризи. Програма є важливою для продовольчої безпеки Гани, адже допоможе адаптувати аграрний сектор до глобальних викликів, зокрема наслідків пандемії COVID-19, та забезпечити його стабільний розвиток.

Інвестиційна програма Savannah (SIP)

Інвестиційна програма Savannah Investment Program (SIP) є частиною стратегії трансформації економіки Гани та спрямована на зміцнення продовольчої безпеки, зменшення імпорту м'яса та розвиток місцевого птахівництва. Програма діє з 2020 до 2025 року і передбачає збільшення виробництва кукурудзи, сої, бройлерів та дрібних жуйних тварин шляхом стимулювання приватних інвестицій та підвищення продуктивності агросектору. Планується залучення комерційних фермерів та розширення посівних площ не менш ніж на 20 000 га.

SIP складається з чотирьох ключових компонентів: фінансування аграрного сектору, де створюється механізм розподілу ризиків (GIRSAL) і револьверний фонд для підтримки малих і середніх птахоферм; розвиток виробництва, що включає стимулювання комерційного вирощування кукурудзи та сої, підтримку птахівництва та покращення племінного поголів'я; агробізнес та ланцюги доданої вартості, де акцент робиться на розвиток МСП та економічні можливості для молоді та жінок; а також інституційна підтримка та управління проектом, що передбачає моніторинг, координацію та розвиток знань у секторі. Програма має на меті підвищення конкурентоспроможності птахівництва, створення робочих місць та забезпечення стабільного виробництва продовольства в Гані.

Програма інвестицій у сільськогосподарський сектор Гани (GASIP)

Програма інвестицій у сільськогосподарський сектор Гани (GASIP) є ініціативою, спрямованою на підвищення прибутковості та стійкості агробізнесу, зменшення бідності в сільській місцевості та адаптацію до змін клімату. Програма діє в національному масштабі та орієнтована на дрібних фермерів, молодь і жінок, особливо тих, хто залежить від богарного землеробства та маломасштабного зрошення.

GASIP реалізується через три основні компоненти: розвиток ланцюгів доданої вартості, інфраструктура сільськогосподарського виробництва та управління знаннями. Перший компонент передбачає сприяння зв'язкам агробізнесу з фермерами, фінансування агросектору через сільські банки та запровадження кліматично стійких технологій. Другий компонент включає розбудову інфраструктури – складів, фідерних доріг та іригаційних систем, що сприяє збереженню продукції та підвищенню ефективності сільського господарства. Третій компонент зосереджений на зборі даних, моніторингу та розробці політики для покращення роботи програми.

За перші чотири роки реалізації програма стикалася з труднощами, проте згодом пришвидшила темпи впровадження. Станом на 2020 рік GASIP профінансувала 13,6 млн доларів США у вигляді грантів для 47 509 фермерів, а також закупила 31 трактор, з яких 20 вже розподілені серед учасників. 127 км фідерних доріг покращили доступ до ринків, а

запроваджені кліматично розумні технології сприяли підвищенню врожайності більш ніж на 50%.

Програма також встановила 10 автоматичних метеостанцій, які допомагають фермерам отримувати точні дані про погоду. В рамках гранту ASAP було створено 53 га демонстраційних полів та 486 га навчальних ділянок, що дозволило понад 1300 фермерів освоїти екологічно безпечні методи ведення господарства. GASIP демонструє високий рівень оперативності та затребуваності серед фермерів, що сприяє сталому розвитку агросектору Гани.

Програми просування багаторічних культур у Гані

Програма просування багаторічних культур у Гані спрямована на розвиток вирощування каучуку, олійної пальми та кокосових пальм для зміцнення аграрного сектору та забезпечення сталого сільськогосподарського виробництва. Вона була запроваджена у 2006 році в рамках Політики розвитку продовольчого та сільськогосподарського сектору (FASDEP) та реалізовувалася за підтримки Agence Française de Développement (AFD) та Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), завершившись у 2013 році.

Програма зосереджувалася на подоланні обмежень, таких як гендерна нерівність, нестача інфраструктури, проблеми доступу до ринку та відсутність довгострокового фінансування. Основні заходи включали зв'язок фермерів із ринками через партнерство з Ghana Rubber Estates Limited (GREL) та Twifo Oil Palm Plantations (TOPP), створення фермерських асоціацій, будівництво 77 км під'їзних доріг та 210 км сільськогосподарських доріг, а також підтримку двох аутгроуерних програм.

Основними компонентами програми стали:

- Проєкт гумових плантацій (ROPP III) – розширення посадки каучукових дерев на 7000 га для 1750 фермерів у Західному та Центральному регіонах;
- Проєкт вирощування олійної пальми (BOPOP) – створення 3000 га нових насаджень у Центральному регіоні;
- Інституційна підтримка Міністерства продовольства та сільського господарства – дослідження ринку, розробка стратегій розвитку та координація проєктів.

Компонент вирощування кокосових пальм не був реалізований через відсутність зацікавленості з боку фінансових партнерів. Програма сприяла розвитку фермерських кооперативів, покращенню інфраструктури та розширенню виробництва стратегічних культур для зміцнення економічної бази сільського господарства Гани.

Молодь у сільському господарстві

Програма «Молодь у сільському господарстві» (YIAP) є державною ініціативою уряду Гани, спрямованою на залучення молодого покоління до аграрного сектору та зміну негативного сприйняття фермерства. Вона підтримує продовольчу безпеку країни, сприяє розвитку сучасного сільського господарства та створює нові робочі місця для молоді, яка становить близько 20–30% активного населення.

Програма має чотири основні компоненти:

- Культури/блочне фермерство – вирощування зернових, овочевих культур та інших агропродуктів із державним сприянням;

- Тваринництво та птахівництво – підтримка молодих фермерів у розведенні худоби, птиці та інших тварин;
- Аквакультура/рибальство – розвиток рибного господарства через стимулювання молоді до зайнятості в секторі;
- Агробізнес – навчання молодих підприємців переробці, маркетингу та аграрному консалтингу.

У рамках блочного фермерства молодь отримує доступ до землі, технічну підтримку та кредитні ресурси без відсотків. Аналогічно, для тваринництва, птахівництва та рибацтва надаються початкові ресурси (тварини, корм, житло), а учасники проходять спеціальне навчання.

Програма передбачає стратегію виходу, за якою після кількох років учасники стають незалежними фермерами або підприємцями, отримуючи фінансову підтримку від банків, таких як Agricultural Development Bank та Stanbic Bank. Для успішного переходу учасників YIAP сприяє їхньому зв'язку з фінансовими установами та постачальниками ресурсів.

Завдяки підтримці уряду та координації Міністерства продовольства та сільського господарства (MoFA), YIAP забезпечує молодь можливостями для самозайнятості та розвитку у сільському господарстві, сприяючи загальному економічному зростанню та продовольчій безпеці Гани.

Програма продуктивності сільського господарства Західної Африки (WAAPP)

Програма Продуктивності сільського господарства Західної Африки (WAAPP) діяла у 2008–2018 роках і реалізовувалася у два п'ятирічні етапи. Перша фаза розпочалася у 2008 році та охоплювала Гану, Малі та Сенегал, а в подальшому до ініціативи приєдналися інші країни ECOWAS.

Фінансування WAAPP здійснювалося через позики та гранти Світового банку в рамках Програми сільськогосподарського розвитку Західної та Центральної Африки (WECARD/CORAF). Загальна сума фінансування для першої фази становила 45 мільйонів доларів США, з яких 15 мільйонів доларів було спрямовано на Гану.

У другій фазі, яка тривала 2013–2018 роки, бюджет був збільшений, а сфера дії програми розширилася. Фінансування Гани у цей період сягнуло 60 мільйонів доларів США.

Основними напрямками WAAPP були:

- Розвиток Національного центру спеціалізації (NCOS) у Гані для досліджень у сфері коренеплодів і бульб (касава, ямс, батат).
- Запровадження нових технологій у вирощуванні рису, зернових та кормових культур.
- Фінансування сільськогосподарських інновацій через конкурсну грантову систему.
- Підтримка малих фермерських господарств, адаптація до змін клімату та покращення продовольчої безпеки.

Сфера переробки сільськогосподарської сировини

Переробна промисловість сільськогосподарської продукції в Гані ще недостатньо розвинена. У поєднанні з орієнтованою на сільське господарство економікою, переробна промисловість має значний потенціал для сприяння економічному зростанню, створенню

робочих місць та зміцнення продовольчої безпеки, проте наразі зіштовхується з низкою системних викликів.

Лише 5% сільськогосподарської продукції, що збирається в країні, піддається переробці. Це призводить до масштабного псування їжі, коливань цін на сировину та втрат можливостей на міжнародному ринку. З точки зору харчової безпеки, переробка може значно покращити поживну цінність продуктів, подовжити термін зберігання та забезпечити стабільний дохід фермерам. Перероблені товари мають стабільнішу ціну на світових ринках, що відкриває нові можливості для експорту, особливо у сільських регіонах.

Агропереробна галузь в Гані переважно складається з мікро-, малих і середніх підприємств, що діють у неформальному секторі. При цьому, вони функціонують із низьким рівнем механізації, обмеженим доступом до фінансування, знань і ринків. Більшість таких бізнесів є сімейними і працюють з використанням традиційних методів, що зменшує якість продукції.

Фабрична переробка, на відміну від домашньої, займає значно меншу частку ринку, але має більший потенціал доданої вартості. Її здійснюють переважно державні чи іноземні компанії, які орієнтовані на експорт і здатні дотримуватись міжнародних стандартів якості.

Агропереробка в Гані на 70% зосереджена в неформальному секторі, де домогосподарства, без офіційної реєстрації, займаються дрібномасштабною переробкою агропродукції. Через неофіційний характер сектору ускладнено передачу технологій, контроль якості та впровадження інновацій. У більшості регіонів бракує сучасного обладнання для переробки, систем зберігання, доступу до пакувальних матеріалів і маркетингових знань. Водночас молодь часто уникає роботи в агросекторі через його низьку прибутковість, надаючи перевагу галузям, як-от гірничодобувна.

Державна підтримка агропереробного сектору відбувається через пільгові податки, субсидії на добрива, звільнення від імпортного мита на обладнання та створення спеціальних економічних зон. Наприклад, промислова зона Дава має стати важливим логістичним і виробничим хабом, покликаним знизити витрати на переробку та покращити доступ до інфраструктури. Додаткові ініціативи, такі як FASDEP II³⁶, спрямована на модернізацію сільського господарства для досягнення продовольчої безпеки, підвищення доходів фермерів та сприяння економічному зростанню. Основні напрями включають підвищення продуктивності, розвиток агропереробки та покращення доступу до ринків..

На рівні міжнародної співпраці важливу роль відіграє UNIDO³⁷, що допомагає Гані адаптувати міжнародні стандарти якості, розвивати лабораторні потужності, впроваджувати систему простежуваності продукції та забезпечувати сертифікацію.

³⁶ FAO. Food and Agriculture Sector Development Policy (FASDEP II). Посилання: <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC144957/>

³⁷ United Nations Industrial Development Organization. Посилання: <https://www.unido.org/news/digital-platform-boost-agribusiness-ghana>

Найбільші компанії у сфері переробки сільськогосподарської продукції**Olam Agri Ghana Limited³⁸**

Olam Agri Ghana Limited є частиною міжнародної агропромислової компанії Olam Group. В Гані компанія володіє сучасним млином у місті Тема, який є найбільшим у країні та забезпечує роботою понад 150 співробітників. Основна продукція включає пшеничне борошно під брендами First Choice та Royal Gold, призначене для випікання хліба, багетів, випічки, пончиків та печива. Крім того, виробляється висівки.

Irani Brothers & Others Limited³⁹

Irani Brothers & Others Limited є найстарішим та найбільшим млином з переробки пшениці в Гані, займаючи близько 55% ринку борошна країни. Компанія має три млинові установки швейцарського виробництва із загальною встановленою потужністю близько 150 000 метричних тонн на рік. Основна продукція включає хлібне та кондитерське борошно, що відповідає зростаючому попиту на внутрішньому ринку. Компанія імпортує приблизно 180 000 метричних тонн пшениці щорічно для переробки.

Flour Mills Of Ghana Limited⁴⁰

Flour Mills of Ghana Limited (FMG) розташована в промисловому комплексі GAFCO в порту Тема. Компанія займається переробкою пшениці на борошно та виробництвом кормів для тварин. FMG була заснована в 2011 році та є частиною Seaboard Overseas and Trading Group.

Takoradi Flour Mill Limited

Компанія була заснована в 1974 році та розташована в межах порту Такораді в Гані. Вона відома високоякісним пшеничним борошном та супутніми продуктами, які постачає на внутрішній ринок Гани та експортує до країн Західної Африки. Takoradi Flour Mill Ltd експлуатує три млини з цілодобовим виробництвом, загальна добова потужність яких становить 1100 метричних тонн пшениці.

Компанія вготовляє таку продукцію як: хлібне борошно, кондитерське борошно, сеполіна, пшеничні висівки, висівковий порошок, призначений для випікання висівкового хліба та зародки пшениці.

Kasapreko Company Limited⁴¹

Kasapreko Company Limited — один із найбільших виробників напоїв у Гані, заснований у 1989 році. Компанія виробляє як алкогольні (Alomo Bitters, Kalahari, K20 Whisky), так і безалкогольні напої (Awake Water, Storm Energy, Royal Drinks). Має дві сучасні виробничі бази: в Аккрі та Таносо, з потужністю до 40 000 пляшок на годину.

³⁸ Olam Agri Ghana Limited. Посилання: <https://www.olamagri.com/about-us.html>

³⁹ Irani Brothers & Others Limited. Goodman AMC Blog. Посилання: <https://goodmanamc.blogspot.com/p/the-irani-family.html?utm>

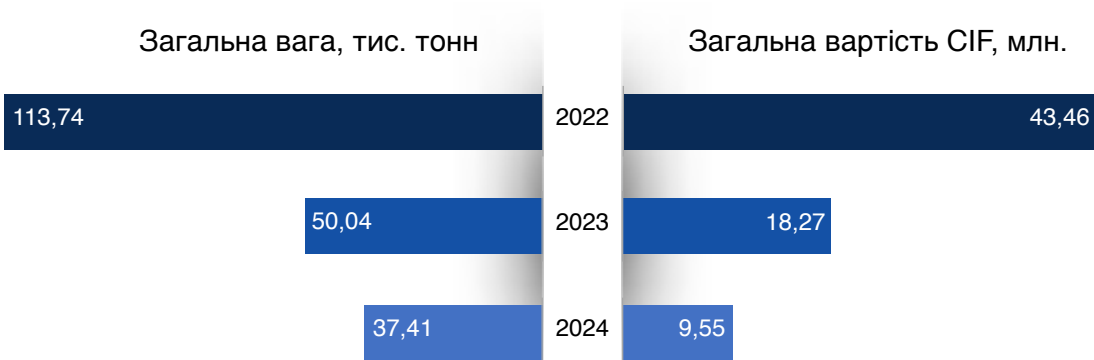
⁴⁰ Flour Mills of Ghana Ltd. (FMG). Посилання: <https://seaboardoverseas.com/location/flour-mills-of-ghana/?utm>

⁴¹ Kasapreko Company Limited. Посилання: https://africaforesight.com/wp-content/uploads/2022/09/Kasapreko_Emerging-Global-Enterprises-Case-study.pdf?utm

Для виробництва імпортує солод, цукор та порошкові харчові добавки (ароматизатори, стабілізатори тощо), які використовуються в енергетичних, солодових і газованих напоях. Продукція компанії експортується до країн Західної Африки.

Аналіз імпорту зернових

Зерно кукурудзи не для посіву (HS 100590)

Упродовж 2022–2024 років спостерігається стійке зниження вартості імпорту зерна кукурудзи не для посіву. Порівняно з 2022 роком, коли імпорт сягав понад 113 млн доларів США, у 2023 році обсяги впали більш ніж удвічі, а в 2024 році зменшилися ще на третину.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів зерна кукурудзи не для посіву у 2022 році, питома вага яких сумарно складає 99,8%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Flour Mills Of Ghana Limited	37 715 300	97 537 000	0,39	17,00
2	Louis Dreyfus Company West Africa Limited	2 818 200	7 450 000	0,38	1,00
3	Sonal Global Limited	2 056 290	5 448 950	0,38	1,00
4	Three Hills (Ghana) Limited	289 926	954 330	0,30	8,00
5	Bulls Arrow Company Limited	131 968	685 800	0,19	5,00
6	Modzi Collection	117 336	465 270	0,25	4,00
7	Nestle Ghana Limited	111 164	200 000	0,56	1,00
8	Prestige Commodities Ghana Limited	67 991	454 133	0,15	3,00
9	Sdtm Ghana Limited	42 174	230 539	0,18	3,00
10	Rafimex Company Limited	25 291	2 424	10,43	12,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів зерна кукурудзи не для посіву у 2023 році, питома вага яких сумарно складає 99,92%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	FLOUR MILLS OF GHANA LIMITED	16 105 097	43 632 290	0,37	20,00

2	PREMIUM FOODS LIMITED	1 629 403	3 911 880	0,42	4,00
3	THREE HILLS (GHANA) LIMITED	119 840	520 000	0,23	4,00
4	BULLS ARROW COMPANY LIMITED	98 534	508 000	0,19	5,00
5	LAH NEGOCE COMPAGNIE SARL	74 752	157 320	0,48	3,00
6	SDTM GHANA LIMITED	66 765	407 777	0,16	6,00
7	REBAJ IMPEX COMPANY LIMITED	31 235	73 600	0,42	2,00
8	AFRICA ZONE TRADING LIMITED	19 029	76 100	0,25	1,00
9	ROGET FAITH COMPANY LTD.	17 149	52 000	0,33	2,00
10	TOP DISTRIBUTION LTD.	16 644	75 000	0,22	1,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів зерна кукурудзи не для посіву у 2024 році, питома вага яких сумарно складає 99,82%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	LONGPING AGRISCIENCE GHANA LTD.	7 179 536	28 499 075	0,25	6,00
2	FLOUR MILLS OF GHANA LIMITED	1 857 013	6 500 000	0,29	5,00
3	THREE HILLS (GHANA) LIMITED	147 738	650 000	0,23	5,00
4	THREE HILLS LIMITED	59 718	260 000	0,23	2,00
5	BULLS ARROW COMPANY LIMITED	55 567	279 400	0,20	4,00
6	SDTM GHANA LIMITED	53 524	327 726	0,16	4,00
7	TOP DISTRIBUTION LTD.	45 615	325 673	0,14	4,00
8	FRANK AIDOO	31 621	104 000	0,30	2,00
9	SAKIRPA LIMITED	20 439	75 360	0,27	3,00
10	SIKA KROABEA COMPANY LIMITED	19 772	50 000	0,40	1,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 99,2%:

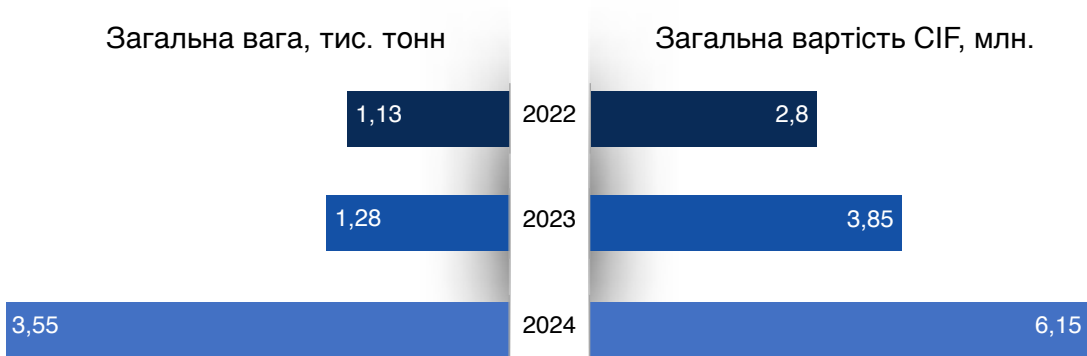
#	Експортер	Країна походжен ня	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	AMAZON AGRI BIOTECH HK LIMITED	Бразилія	7 179 536	28 499 075	0,25	6,00

2	CARGILL SOCIEDAD ANONIMA COMERCIAL E INDUSTRIAL C O SEABOARD OVERSEAS LIMITED	Аргентина	1 119 998	4 000 000	0,28	3,00
3	COFCO INTERNATIONAL ARGENTINA S.A C O SEABOARD OVERSEAS LIMITED	Аргентина	398 825	1 500 000	0,27	1,00
4	MOLINOS AGRO S.A. C O SEABOARD OVERSEAS LIMITED	Аргентина	338 190	1 000 000	0,34	1,00
5	CURCIJA SOCIEDAD ANONIMA	Аргентина	207 456	910 000	0,23	7,00
6	POP COMPANY COMERCIO LTDA	Бразилія	61 574	331 072	0,19	6,00
7	SNAC TRADE LLC	Аргентина	55 567	279 400	0,20	4,00
8	JOCHWE (PTY) LTD.	ПАР	45 615	325 673	0,14	4,00
9	URANGA TRADING S.A.	Аргентина	41 507	106 600	0,39	3,00
10	ORO VERDE SA INC.	Аргентина	19 772	50 000	0,40	1,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Бразилія	7 241 110	28 830 147	0,25	12,00
2	Аргентина	2 203 810	7 976 415	0,28	25,00
3	ПАР	58 919	409 624	0,14	78,00
4	Франція	20 501	75 485	0,27	8,00
5	Того	11 420	80 030	0,14	68,00
6	Великобританія	6 908	1 653	4,18	36,00
7	США	5 463	13 352	0,41	38,00
8	ОАЕ	1 910	5 108	0,37	13,00
9	Ліван	952	2 272	0,42	17,00
10	Нігерія	925	8 250	0,11	8,00

Зерно кукурудзи для посіву (HS 100510)

Імпорт насіннєвої кукурудзи у 2022–2024 роках демонструє поступове зростання: у 2023 році витрати зросли порівняно з попереднім роком на 38%, а в 2024 році — ще майже вдвічі

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів зерна кукурудзи для посіву у 2022 році, питома вага яких сумарно складає 98,0%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Commodity Partners & Offtakes Limited	574 988	77 350	7,43	3,00
2	MEHAK LIMITED	562 279	158 073	3,56	13,00
3	NEWAGE AGRIC SOLUTIONS LIMITED	550 869	242 300	2,27	11,00
4	DIZENGOFF (GHANA) LIMITED	309 235	120 000	2,58	4,00
5	SEEDCO WEST & CENTRAL AFRICA LIMITED	308 939	100 195	3,08	3,00
6	ETC AGRO (GHANA) LIMITED	226 317	100 000	2,26	1,00
7	AGRISEED LIMITED	68 688	17 828	3,85	4,00
8	NANKOSEM	66 767	17 598	3,79	3,00
9	ETS OUEDRAOGO OUSMANE ET FRERE	58 104	208 760	0,28	4,00
10	CALLI GHANA COMPANY LIMITED	50 013	20 000	2,50	2,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів зерна кукурудзи для посіву у 2023 році, питома вага яких сумарно складає 95,5%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	MEHAK LIMITED	2 044 318	319 286	6,40	28,00

2	CALLI GHANA COMPANY LIMITED	460 944	160 100	2,88	6,00
3	NEWAGE AGRIC SOLUTIONS LIMITED	377 834	252 740	1,49	7,00
4	AGRISEED LIMITED	345 932	89 140	3,88	12,00
5	RMG GHANA LIMITED	180 418	80 830	2,23	8,00
6	DIZENGOFF (GHANA) LIMITED	155 988	67 480	2,31	3,00
7	LONGPING AGRISCIENCE GHANA LTD.	153 559	45 734	3,36	8,00
8	BOKA BATHILY	30 126	52 380	0,58	1,00
9	AGRISOLVE GHANA LIMITED	23 433	22 320	1,05	1,00
10	OUEDRAOGO CHEICK HAMED	18 686	52 300	0,36	1,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів зерна кукурудзи для посіву у 2024 році, питома вага яких сумарно складає 98,61%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	NEWAGE AGRIC SOLUTIONS LIMITED	1 311 526	711 315	1,84	12,00
2	LONGPING AGRISCIENCE GHANA LTD.	984 361	321 817	3,06	86,00
3	CALLI GHANA COMPANY LIMITED	885 608	290 000	3,05	5,00
4	RMG GHANA LIMITED	596 307	256 932	2,32	15,00
5	MEHAK LIMITED	575 526	111 007	5,18	11,00
6	AGRISEED LIMITED	548 032	133 904	4,09	17,00
7	ETG INPUTS GHANA LIMITED	462 590	220 000	2,10	4,00
8	ESSAAR AGRO WEST AFRICA LIMITED	264 000	1 200 000	0,22	1,00
9	BIG STARS ANIMAL FEED LTD.	234 791	100 254	2,34	3,00
10	DIZENGOFF (GHANA) LIMITED	203 491	80 000	2,54	1,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 83,8%:

#	Експортер	Країна походжен ня	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	LAKE AGRICULTURE (PTY) LTD.	ПАР	1 311 526	711 315	1,84	12,00
2	LONGPING HIGH TECH BIOTECNOLOGIA LTDA	Бразилія	984 361	321 817	3,06	86,00

3	ARYSTA LIFESCIENCE S.A.S	Індія	644 808	210 000	3,07	4,00
4	PIONEER OVERSEAS CORPORATION	Бразилія	499 485	85 387	5,85	5,00
5	LAKE AGRICULTURE (PTY) LTD.	ПАР	458 308	216 850	2,11	9,00
6	SUNRISE AGRITECH PRIVATE LIMITED	Індія	306 214	120 082	2,55	7,00
7	AFRICAN ORGANICS FZE	Аргентина	264 000	1 200 000	0,22	1,00
8	ARYSTA LIFESCIENCE INDIA LIMITED	Індія	240 800	80 000	3,01	1,00
9	FIELDNEXT AGRI SOLUTIONS PRIVATE LIMITED	Індія	233 484	100 000	2,33	2,00
10	ETG AGRI INPUTS FZE	ПАР	210 268	100 000	2,10	1,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	ПАР	2 361 257	1 249 291	1,89	34,00
2	Бразилія	1 484 733	407 267	3,65	94,00
3	Індія	1 428 576	510 702	2,80	24,00
4	Таїланд	350 740	89 383	3,92	8,00
5	Аргентина	264 000	1 200 000	0,22	1,00
6	Зімбабве	201 398	45 675	4,41	14,00
7	Кот-д-Івуар	49 966	20 200	2,47	8,00
8	Мексика	6 470	10 000	0,65	1,00
9	Франція	4 161	15 200	0,27	1,00
10	Канада	381	74	5,15	1,00

Кукурудзяний крохмаль (HS 110812)

Імпорт кукурудзяного крохмалю впродовж 2022–2024 років поступово знижувався: у 2023 році витрати скоротилися на третину, а в 2024 — незначно зменшилися порівняно з попереднім роком.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів кукурудзяного крохмалю у 2022 році, питома вага яких сумарно складає 92,5%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	PROMASIDOR GHANA LIMITED	2 253 310	2 507 387	0,90	21,00
2	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	630 014	412 298	1,53	22,00
3	SONAPACK GHANA LIMITED	375 903	566 520	0,66	19,00
4	POLYTANKS GHANA LIMITED	356 076	453 000	0,79	6,00
5	TWELLIUM INDUSTRIAL COMPANY LIMITED	226 285	226 000	1,00	3,00
6	FATALA GHANA LIMITED	217 866	385 125	0,57	15,00
7	BAYSWATER INDUSTRIES LIMITED	209 255	275 000	0,76	5,00
8	RAMCO MANUFACTURING & TRADING LIMITED	89 512	227 700	0,39	2,00
9	ROYAL CROWN PACKAGING LIMITED	85 234	83 000	1,03	3,00
10	EQUATOR FOODS GHANA LIMITED	72 837	92 500	0,79	4,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів кукурудзяного крохмалю у 2023 році, питома вага яких сумарно складає 93,1%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	PROMASIDOR GHANA LIMITED	1 316 134	2 239 350	0,59	12,00
2	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	673 917	500 898	1,35	17,00

3	FATALA GHANA LIMITED	282 953	539 925	0,52	14,00
4	GB FOODS GHANA LTD.	216 847	100 000	2,17	1,00
5	POLYTANKS GHANA LIMITED	138 830	247 000	0,56	6,00
6	SONAPACK GHANA LIMITED	133 936	147 000	0,91	12,00
7	MASTER PACK LIMITED	93 727	162 250	0,58	9,00
8	ROYAL CROWN PACKAGING LIMITED	65 288	84 000	0,78	2,00
9	BAYSWATER INDUSTRIES LIMITED	60 340	109 000	0,55	3,00
10	MASS INDUSTRIES LIMITED	55 858	77 800	0,72	9,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів кукурудзяного крохмалю у 2024 році, питома вага яких сумарно складає 92,1%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	PROMASIDOR GHANA LIMITED	1 380 285	2 818 000	0,49	11,00
2	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	419 749	360 850	1,16	11,00
3	FATALA GHANA LIMITED	280 516	824 575	0,34	22,00
4	NIXIN PAPER MILL GHANA LIMITED	275 551	733 234	0,38	4,00
5	POLYTANKS GHANA LIMITED	149 080	266 000	0,56	7,00
6	SONAPACK GHANA LIMITED	140 116	186 703	0,75	11,00
7	ROYAL CROWN PACKAGING LIMITED	76 419	130 500	0,59	5,00
8	TWELLIUM INDUSTRIAL COMPANY LIMITED	71 471	231 000	0,31	6,00
9	CJ DELUZ GHANA LIMITED	70 035	235 680	0,30	4,00
10	SAFEWAY MEAT LIMITED	45 212	106 000	0,43	5,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 80,6%:

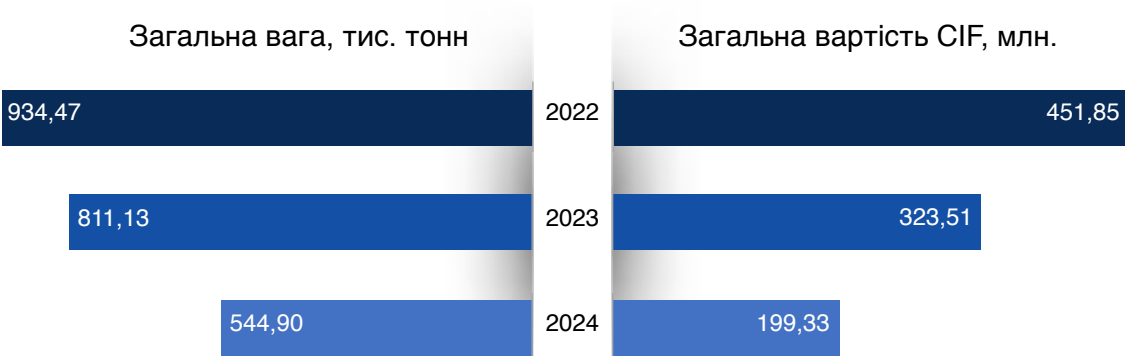
#	Експортер	Країна походжен ня	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	OMNIA NISASTA SANAYI VE TICARET AS	Туреччина	751 806	1 488 500	0,51	8,00
2	CARAWAY PTE LTD.	Китай	376 337	322 850	1,17	10,00
3	OMNIA EUROPE S.A.	Румунія	335 746	685 000	0,49	3,00

4	PT.SYNERGY OIL NUSANTARA	Індонезія	239 900	504 000	0,48	2,00
5	UNIFOISON CORPORATION LIMITED	Китай	190 281	449 199	0,42	2,00
6	SHANGDONG FEIYAMEI IMPORT & EXPORT CO.,LTD.	Китай	186 702	554 575	0,34	21,00
7	AGRIDENT B.V.	Туреччина	110 884	151 126	0,73	5,00
8	AK NISASTA SANAYI VE TICARET AS	Туреччина	109 698	253 500	0,43	4,00
9	INGREDION BRASIL INGREDIENTES INDUSTRIAIS LTDA	Бразилія	93 814	270 000	0,35	1,00
10	SARA OFFSHORE SERVICES LIMITED	Індія	85 392	152 000	0,56	4,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Туреччина	1 268 720	2 576 882	0,49	48,00
2	Китай	804 190	1 321 853	0,61	38,00
3	Румунія	367 762	744 751	0,49	5,00
4	Індонезія	239 900	504 000	0,48	2,00
5	Індія	239 622	487 799	0,49	19,00
6	Бразилія	112 910	410 035	0,28	2,00
7	Єгипет	99 809	247 025	0,40	7,00
8	Пакистан	20 487	40 000	0,51	2,00
9	Сінгапур	2 268	3 400	0,67	1,00
10	Бельгія	1 596	3 050	0,52	2,00

Очищене, подрібнене або оброблене ін. способом зерно пшениці (HS 110429)

Імпорт очищеного або подрібненого зерна пшениці зменшився з 451,85 млн дол. у 2022 році до 323,51 млн у 2023 та 199,33 млн у 2024, демонструючи стійку тенденцію до скорочення.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів очищеного, подрібненого або обробленого іншим способом зерна пшениці у 2022 році, питома вага яких сумарно складає 99,9%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	IRANI BROTHERS & OTHERS LIMITED	233 422 020	469 100 000	0,50	50,00
2	OLAM GHANA LIMITED	87 947 616	205 940 817	0,43	49,00
3	OLAM AGRI GHANA LIMITED	80 740 400	159 982 908	0,50	33,00
4	FLOUR MILLS OF GHANA LIMITED	44 050 707	91 527 900	0,48	28,00
5	TAKORADI FLOUR MILL LIMITED	3 459 230	7 000 000	0,49	3,00
6	PROMASIDOR GHANA LIMITED	2 211 223	895 650	2,47	36,00
7	CAP-FASO SARL	11 661	12 504	0,93	2,00
8	RELISH COMPANY LIMITED	3 058	5 000	0,61	1,00
9	RAFIMEX COMPANY LIMITED	761	1 058	0,72	1,00
10	KWATSONS WEST AFRICA LIMITED	553	245	2,26	5,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів очищеного, подрібненого або обробленого іншим способом зерна пшениці у 2023 році, питома вага яких сумарно складає 99,9%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	IRANI BROTHERS & OTHERS LIMITED	129 345 630	302 703 700	0,43	29,00

2	OLAM AGRI GHANA LIMITED	113 803 632	313 805 130	0,36	70,00
3	TAKORADI FLOUR MILL LIMITED	48 024 074	117 881 250	0,41	32,00
4	FLOUR MILLS OF GHANA LIMITED	31 395 838	76 360 698	0,41	37,00
5	PROMASIDOR GHANA LIMITED	864 374	325 000	2,66	12,00
6	MELCOM LIMITED	56 774	25 136	2,26	3,00
7	BACCARA ENTERPRISE	13 880	21 837	0,64	1,00
8	CAPTAIN COOK ENTERPRISE	2 020	3 720	0,54	4,00
9	SNEDA SHOPPING CENTRE LIMITED	784	720	1,09	1,00
10	GRACE HAS FOUND ME	658	560	1,18	3,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів очищеного, подрібненого або обробленого іншим способом зерна пшениці у 2024 році, питома вага яких сумарно складає 100%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	IRANI BROTHERS & OTHERS LIMITED	91 655 610	255 860 520	0,36	24,00
2	OLAM AGRI GHANA LIMITED	57 357 139	152 339 884	0,38	32,00
3	TAKORADI FLOUR MILL LIMITED	32 387 067	87 322 331	0,37	31,00
4	FLOUR MILLS OF GHANA LIMITED	16 753 826	48 711 190	0,34	55,00
5	EL HAJ VENTURES	515 627	100	5 156,27	2,00
6	PROMASIDOR GHANA LIMITED	419 248	146 900	2,85	6,00
7	JINAM FLOUR MILLENTERPRISE	174 108	368 000	0,47	3,00
8	BON ARRIVE LIMITED	52 514	125 000	0,42	1,00
9	MELCOM LIMITED	10 341	320	32,34	3,00
10	EL HAJ BIZZO VENTURES	7 079	25 000	0,28	1,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 100%:

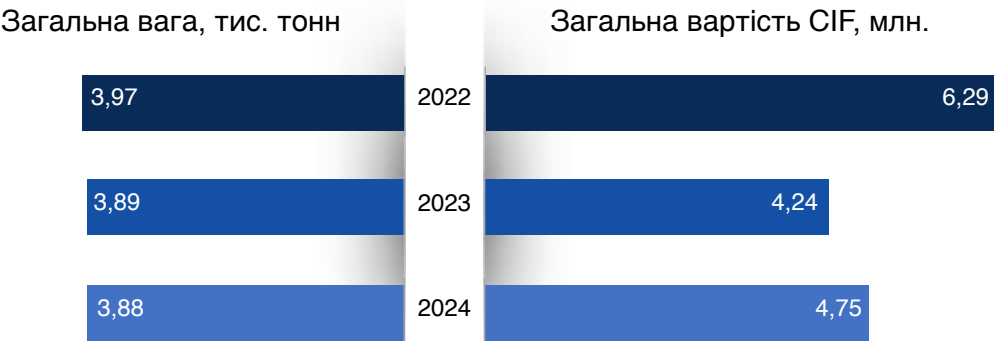
#	Експортер	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	AGRI COMPANY S.A.	Канада	55 634 830	165 860 520	0,34	16,00
2	OLAM GLOBAL AGRI PTE LTD.	росія	44 968 259	122 339 884	0,37	26,00

3	AGRICO COMPANY S.A.	Канада	36 020 780	90 000 000	0,40	8,00
4	IFACO S.A.	Канада	32 387 067	87 322 331	0,37	31,00
5	OLAM GLOBAL AGRI PTE. LTD.	Канада	8 068 200	20 000 000	0,40	4,00
6	OLAM GLOBAL AGRI PTC LTD.	Канада	4 320 680	10 000 000	0,43	2,00
7	UAB AGRORODEO C O SEABOARD OVERSEAS LIMITED	Литва	3 088 783	9 259 830	0,33	11,00
8	RICHARDSON INTERNATIONAL LIMITED C O SEABOARD OVERSEAS LIMITED	Канада	2 714 483	6 500 000	0,42	8,00
9	COFCO INTERNATIONAL ARGENTINA S.A C O SEABOARD OVERSEAS LIMITED	Аргентина	2 333 093	7 751 000	0,30	9,00
10	POLLUMEESTE UHISTU KEVILI C O SEABOARD OVERSEAS LIMITED	Естонія	1 883 919	5 500 000	0,34	6,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Канада	107 856 597	276 541 725	0,39	52,00
2	Литва	23 795 076	71 734 830	0,33	28,00
3	Польща	22 900 280	67 222 010	0,34	15,00
4	росія	20 926 230	63 784 000	0,33	13,00
5	Латвія	13 156 687	39 350 000	0,33	14,00
6	Румунія	5 183 210	12 000 000	0,43	4,00
7	Аргентина	2 333 093	7 751 000	0,30	9,00
8	Естонія	1 883 919	5 500 000	0,34	6,00
9	Того	522 706	25 100	20,82	3,00
10	Бельгія	419 248	146 900	2,85	6,00

Готові продукти із зернових (HS 190410)

Вартість імпорту готових продуктів із зернових у 2022 році становила 6,29 млн дол. США, знизилася до 4,24 млн у 2023, але вже у 2024 дещо зросла до 4,75 млн, що може свідчити про стабілізацію попиту.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів готових продуктів із зернових у 2022 році, питома вага яких сумарно складає 82,6%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	MULTIPRO PRIVATE LIMITED	2 069 342	726 194	2,85	148,00
2	MELCOM LIMITED	987 058	127 090	7,77	105,00
3	UNITED AIRLINES	542 778	8 957	60,60	24,00
4	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	453 715	370 269	1,23	16,00
5	NESTLE GHANA LIMITED	300 714	64 761	4,64	11,00
6	BRITISH AIRWAYS	202 347	2 936	68,92	14,00
7	FOREWIN (GHANA) LIMITED	201 175	221 807	0,91	32,00
8	KWATSONS WEST AFRICA LIMITED	151 945	36 885	4,12	505,00
9	SHOPRITE GHANA (PTY) LIMITED	143 042	59 958	2,39	1 332,00
10	CAVE & GARDENS GHANA LIMITED	142 578	118 969	1,20	100,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів готових продуктів із зернових у 2023 році, питома вага яких сумарно складає 82,5%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	MULTIPRO PRIVATE LIMITED	755 279	235 936	3,20	74,00
2	UNITED AIRLINES	552 385	7 334	75,32	24,00
3	BRITISH AIRWAYS	482 560	2 880	167,56	24,00

4	PROMASIDOR GHANA LIMITED	459 529	149 500	3,07	7,00
5	MELCOM LIMITED	353 672	146 545	2,41	66,00
6	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	251 221	240 762	1,04	9,00
7	FOREWIN (GHANA) LIMITED	213 515	364 446	0,59	33,00
8	NESTLE GHANA LIMITED	182 707	37 580	4,86	4,00
9	POMANK VENTURE LIMITED	145 377	295 200	0,49	7,00
10	MAXMART LIMITED	101 484	24 081	4,21	341,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів готових продуктів із зернових у 2024 році, питома вага яких сумарно складає 89,0%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	PROMASIDOR GHANA LIMITED	1 864 804	556 310	3,35	27,00
2	MULTIPRO PRIVATE LIMITED	729 802	240 162	3,04	62,00
3	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	662 712	735 600	0,90	20,00
4	MELCOM LIMITED	325 205	106 330	3,06	179,00
5	NANA ANKOMAH ENTERPRISE	153 408	329 014	0,47	2,00
6	NESTLE GHANA LIMITED	135 006	84 861	1,59	8,00
7	FOREWIN (GHANA) LIMITED	106 957	131 352	0,81	22,00
8	POMANK VENTURE LIMITED	89 708	196 800	0,46	5,00
9	MAXMART LIMITED	81 360	18 036	4,51	226,00
10	HOOCH FOODS	80 303	46 878	1,71	8,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 85,3%:

#	Експортер	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	NINOLAC INTERNATIONAL SA (BE)	Бельгія	1 864 804	556 310	3,35	27,00
2	KT LFTZ ENTERPRISES	Нігерія	729 802	240 162	3,04	62,00
3	CARAWAY PTE LTD.	Іспанія	624 683	687 600	0,91	19,00
4	GERMAN FOOD CULTURE-GFC GMBH	Німеччина	186 804	336 789	0,55	14,00

5	AC EXPORT	Бельгія	104 323	246 000	0,42	6,00
6	CEREALITALIA INDUSTRIE DOLCIARIE S.P.A.	Італія	97 159	28 518	3,41	62,00
7	GEE TRADING (OFF-SHORE) S.A.L	Німеччина	93 733	117 557	0,80	20,00
8	SOVAROG LTD.	Україна	85 558	35 193	2,43	17,00
9	NESTLE NIGERIA LTD.	Нігерія	84 284	50 702	1,66	2,00
10	JIA XING MEIDAN FOOD CO.,LTD	Китай	81 813	190 334	0,43	27,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Бельгія	1 635 018	581 864	2,81	73,00
2	Нігерія	923 689	387 692	2,38	377,00
3	Німеччина	691 634	704 991	0,98	54,00
4	Іспанія	508 811	578 410	0,88	47,00
5	Шрі-Ланка	190 025	215 170	0,88	14,00
6	Великобританія	170 659	134 180	1,27	669,00
7	ПАР	164 691	177 462	0,93	1 163,00
8	Китай	146 125	454 990	0,32	105,00
9	Польща	103 791	55 353	1,88	13,00
10	Італія	97 242	29 449	3,30	66,00

Пшениця для борошна (HS 100199)

Загальна вага, тис. тонн		Загальна вартість CIF, тис.	
147,02	2022	65,62	
26,52	2023	11,10	
0,20	2024	0,04	

Імпорт пшениці для борошна в Гані різко скоротився: з 65,62 млн дол. США у 2022 році до 11,10 млн у 2023, а в 2024 – майже зник, склавши лише 0,04 млн. Така динаміка може свідчити про зростання внутрішнього виробництва або зміну в структурі споживання.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів пшениці для борошна у 2022 році, питома вага яких сумарно складає 100%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	TAKORADI FLOUR MILL LIMITED	63 354 275	137 988 060	0,46	48,00
2	OLAM AGRI GHANA LIMITED	2 241 190	5 000 000	0,45	1,00
3	SHREELAXMI GHANA LIMITED	13 645	24 000	0,57	1,00
4	SELECT N SAVE ENTERPRISE	4 519	7 660	0,59	1,00
5	THE AVENUES	663	798	0,83	1,00
6	PALACE SHOPPING MALL LIMITED	459	588	0,78	4,00
7	COSTCO ZION INVESTMENT (GH) LTD.	235	566	0,42	2,00
8	RAFIMEX COMPANY LIMITED	135	300	0,45	1,00
9	IV PRO INTERNATIONAL LIMITED	89	100	0,89	1,00
10	MATTHEW DAPAAH ANNOR	75	100	0,75	1,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів пшениці для борошна у 2023 році, питома вага яких сумарно складає 99,9%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	TAKORADI FLOUR MILL LIMITED	11 058 942	26 250 000	0,42	9,00
2	SHREELAXMI GHANA LIMITED	9 279	25 000	0,37	1,00
3	OLIVIA	4 122	25 100	0,16	9,00

4	ALBERT ACKAH	3 980	32 300	0,12	13,00
5	FELICITY ACKAH	3 555	25 500	0,14	9,00
6	FRANCIS SOBO	3 527	25 750	0,14	9,00
7	AUNTIE GRACE	2 044	18 400	0,11	8,00
8	GLADYS ESHUN	1 944	10 860	0,18	4,00
9	JOHN AMIHERE	1 933	6 000	0,32	2,00
10	JAMES ACKAH	1 189	7 700	0,15	3,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів пшениці для борошна у 2024 році, питома вага яких сумарно складає 86,2%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	OLIVIA	8 155	34 750	0,23	13,00
2	DONKOH	7 444	43 500	0,17	15,00
3	FELICITY	3 389	12 000	0,28	4,00
4	BEN	3 189	19 200	0,17	7,00
5	ALBERT	2 944	12 000	0,25	4,00
6	PAA	2 022	12 000	0,17	4,00
7	AMEHERE	1 778	6 000	0,30	2,00
8	HAKIM	1 389	6 000	0,23	2,00
9	SARAH	1 000	9 000	0,11	3,00
10	GRACE	667	6 000	0,11	2,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 99,9%:

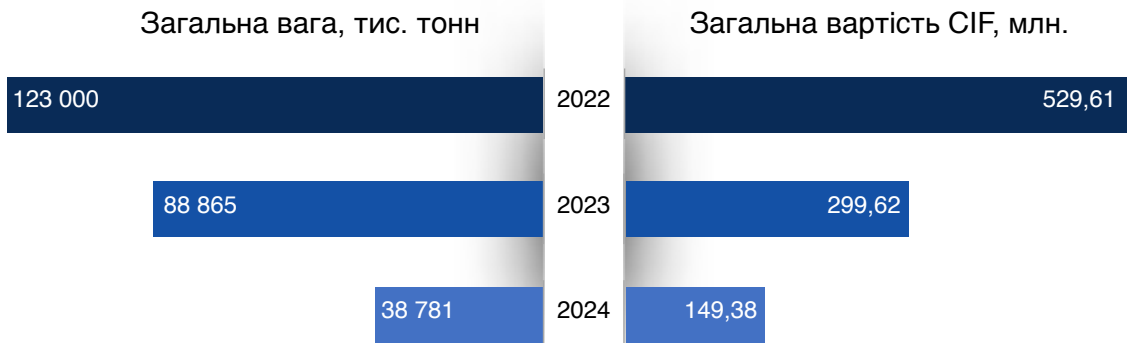
#	Експортер	Країна походжен ня	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	IFACO S.A.	Канада	62 554 963	132 108 060	0,47	46,00
2	OLAM GLOBAL AGRI PTE LTD.	США	2 241 190	5 000 000	0,45	1,00
3	TAKORADI FLOUR MILL LIMITED	Франція	799 312	5 880 000	0,14	2,00
4	HET CORPORATION	Індія	13 645	24 000	0,57	1,00
5	SS INDIA FOODS PVT LTD.	Індія	4 519	7 660	0,59	1,00

6	GLOBAL EXPORT 237 ANAND PLAZA	Індія	663	798	0,83	1,00
7	BOB'S RED MILL	США	366	500	0,73	2,00
8	INTERNATIONAL TRDG & NEGOCIATION	Ліван	235	566	0,42	2,00
9	RACHIDI GROUP FOR TRADE & INDUSTRY SARL	Ліван	135	300	0,45	1,00
10	7 SEA EXPORTS	Індія	89	100	0,89	1,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Канада	43 075 575	78 328 060	0,55	25,00
2	Франція	12 350 294	45 000 000	0,27	16,00
3	Україна	6 829 476	16 000 000	0,43	7,00
4	США	2 241 654	5 000 612	0,45	5,00
5	росія	1 098 930	2 660 000	0,41	1,00
6	Індія	18 916	32 558	0,58	4,00
7	Ліван	419	898	0,47	4,00
8	Туреччина	44	56	0,79	1,00

Рис (HS 1006)

Вартість імпорту рису в Гані за останні три роки значно скоротилася: з 529,61 млн дол. США у 2022 році до 299,62 млн у 2023 та 149,38 млн у 2024. Це свідчить про поступове зменшення залежності країни від імпортного рису, ймовірно, на тлі посилення внутрішнього виробництва.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів рису в 2022 році, питома вага яких сумарно складає 78,8%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	OLAM GHANA LIMITED	90 228 055	180 215 704	0,50	169,00
2	SIKA KROABEA COMPANY LIMITED	75 903 716	145 144 502	0,52	242,00
3	TRADEPASS COMMODITIES LTD.	74 294 408	185 282 084	0,40	179,00
4	OLAM AGRI GHANA LIMITED	46 808 934	86 538 733	0,54	124,00
5	WILMAR AFRICA LIMITED	36 833 702	54 846 895	0,67	49,00
6	VN COMMODITIES LIMITED	28 696 360	45 895 057	0,63	103,00
7	THREE HILLS (GHANA) LIMITED	28 249 291	55 318 383	0,51	76,00
8	KQ COMMODITIES ENTERPRISE	12 654 434	27 642 600	0,46	140,00
9	MOI FOODS GHANA LIMITED	12 527 050	20 597 728	0,61	37,00
10	SALASAR IMPEX COMPANY LIMITED	11 284 761	25 327 726	0,45	127,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів рису в 2023 році, питома вага яких сумарно складає 73,1%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	TRADEPASS COMMODITIES LTD.	39 765 931	97 788 234	0,41	154,00
2	OLAM AGRI GHANA LIMITED	31 438 411	68 042 990	0,46	123,00

3	PRICEWILL DISTRIBUTION COMPANY LIMITED	29 570 950	67 715 140	0,44	121,00
4	THREE HILLS (GHANA) LIMITED	27 746 334	70 645 053	0,39	191,00
5	VAV COMMODITIES GHANA LTD.	21 010 960	41 469 570	0,51	100,00
6	MOI FOODS GHANA LIMITED	19 339 760	37 098 085	0,52	83,00
7	KANIS COMMODITIES S.A.	18 578 013	161 429 839	0,12	38,00
8	SALASAR IMPEX COMPANY LIMITED	12 640 972	32 805 851	0,39	190,00
9	AGRI INSIGHT TRADING LTD.	10 177 327	21 306 444	0,48	37,00
10	PRAGATI INTERNATIONAL LIMITED	8 832 242	21 971 220	0,40	65,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів рису в 2024 році, питома вага яких сумарно складає 76,3%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	TRADEPASS COMMODITIES LTD.	29 590 389	79 754 146	0,37	128,00
2	OLAM AGRI GHANA LIMITED	25 298 738	56 254 160	0,45	89,00
3	SIKA KROABEA COMPANY LIMITED	17 348 404	36 826 652	0,47	56,00
4	SALASAR IMPEX COMPANY LIMITED	10 230 898	21 188 460	0,48	98,00
5	VN COMMODITIES LIMITED	7 547 954	14 028 648	0,54	38,00
6	THE ANNOINTED JANLAR ENTERPRISE	6 807 843	18 466 725	0,37	17,00
7	VAV COMMODITIES GHANA LTD.	4 778 454	9 276 468	0,52	21,00
8	GSQ IMPEX COMPANY LIMITED	4 695 926	9 268 046	0,51	64,00
9	AFRICA ZONE TRADING LIMITED	3 992 706	7 461 651	0,54	45,00
10	PROCUREMENT INTERNATIONAL GHANA LIMITED	3 637 900	9 916 500	0,37	8,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 71,6%:

#	Експортер	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	PANASIA INTERNATIONAL FZCO	В'єтнам	25 298 738	56 254 160	0,45	89,00
2	KIEN GIANG IMPORT & EXPORT JOINT STOCK COMPANY (KIGIMEX)	В'єтнам	16 399 661	35 296 652	0,46	47,00

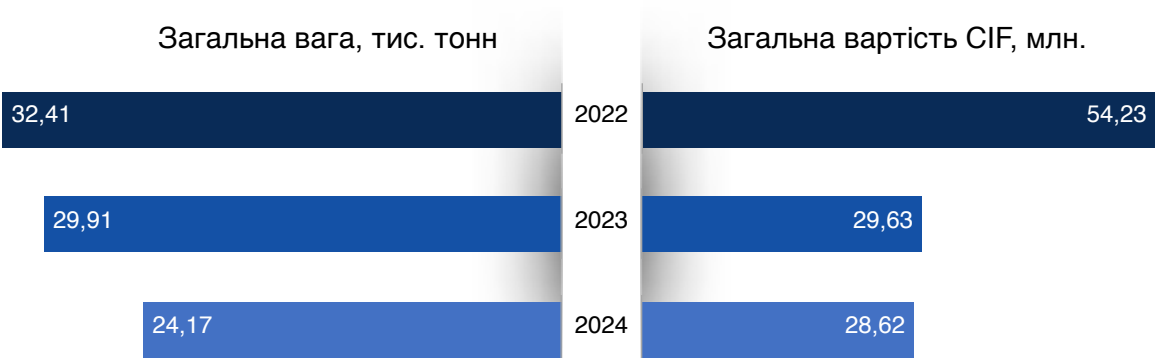
3	LOUIS DREYFUS COMPANY SUISSE S.A.	Китай	14 669 300	38 261 280	0,38	51,00
4	KIEN GIANG IMPORT & EXPORT JOINT STOCK COMPANY	В'єтнам	10 357 036	24 825 457	0,42	48,00
5	TP COMMODITIES FZCO	В'єтнам	8 894 312	26 992 338	0,33	41,00
6	TAN THANH AN CO.,LTD.	В'єтнам	8 315 731	17 025 516	0,49	86,00
7	SHREE AGRO PTE LTD.	В'єтнам	7 343 258	13 644 550	0,54	34,00
8	LOUIS DRYFUS COMPANY SUISSE S.A.	В'єтнам	7 141 049	17 499 944	0,41	42,00
9	HIEP LOI JOINT STOCK COMPANY	В'єтнам	5 526 748	10 443 116	0,53	82,00
10	SUNSHINE INTERNATIONAL (THAILAND) CO.,LTD.	В'єтнам	4 338 110	10 234 594	0,42	26,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	В'єтнам	134 040 968	287 177 731	0,47	4 921,00
2	Китай	16 417 835	49 570 262	0,33	554,00
3	Таїланд	11 665 601	20 566 064	0,57	727,00
4	Індія	10 781 177	22 578 375	0,48	3 741,00
5	Пакистан	1 919 853	3 359 940	0,57	501,00
6	Того	1 047 726	936 615	1,12	1 691,00
7	США	852 951	1 122 342	0,76	3 835,00
8	ОАЕ	734 724	907 479	0,81	469,00
9	Камбоджа	164 696	273 925	0,60	5,00
10	Німеччина	148 716	53 147	2,80	246,00

Аналіз імпорту олійних

Маргарин (HS 151710)

Імпорт маргарину в Гані демонструє стійке зниження: з 54,23 млн дол. США у 2022 році до 29,63 млн у 2023 та 28,62 млн у 2024. Це може вказувати на часткову заміну імпорту внутрішнім виробництвом або зменшення споживання.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів маргарину в 2022 році, питома вага яких сумарно складає 91,8%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	MEPOAT TRADING AGENCY LIMITED	30 094 103	8 185 343	3,68	109,00
2	POMANK VENTURE LIMITED	7 184 628	7 733 707	0,93	105,00
3	WILMAR AFRICA LIMITED	3 081 831	2 234 130	1,38	12,00
4	WOMASULA LIMITED COMPANY	2 678 601	802 000	3,34	6,00
5	SUN CITY LIMITED	1 734 582	2 008 200	0,86	22,00
6	BON ARRIVE SUPERMARKET LIMITED	1 632 280	1 833 030	0,89	26,00
7	HAANO COMPANY LIMITED	1 130 305	1 213 920	0,93	28,00
8	STOP & SHOP ENTERPRISE	866 851	780 196	1,11	13,00
9	BIMAPET LIMITED	799 011	844 440	0,95	37,00
10	GIANT TRADERS COMPANY LIMITED	589 199	766 200	0,77	15,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів маргарину в 2023 році, питома вага яких сумарно складає 85,5%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	MEPOAT TRADING AGENCY LIMITED	7 450 944	7 257 407	1,03	122,00

2	POMANK VENTURE LIMITED	6 343 743	6 635 514	0,96	101,00
3	SUN CITY LIMITED	2 686 859	2 608 080	1,03	36,00
4	BON ARRIVE LIMITED	1 911 303	1 861 545	1,03	24,00
5	HAANO COMPANY LIMITED	1 836 283	1 742 550	1,05	35,00
6	BIMAPET LIMITED	1 569 389	1 436 624	1,09	70,00
7	MENKISH IMPEX LIMITED	1 028 658	1 022 220	1,01	11,00
8	GIANT TRADERS COMPANY LIMITED	931 389	1 128 360	0,83	19,00
9	REBAJ IMPEX COMPANY LIMITED	818 354	806 050	1,02	18,00
10	ROYAL CITY COMPANY LIMITED	743 414	641 190	1,16	10,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів маргарину в 2024 році, питома вага яких сумарно складає 91,9%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	MEPOAT TRADING AGENCY LIMITED	10 310 335	8 516 058	1,21	143,00
2	POMANK VENTURE LIMITED	8 799 647	6 877 628	1,28	158,00
3	BON ARRIVE LIMITED	1 864 828	1 582 710	1,18	27,00
4	SUN CITY LIMITED	1 240 185	1 018 050	1,22	18,00
5	HAANO COMPANY LIMITED	1 137 349	955 590	1,19	17,00
6	BIMAPET LIMITED	1 006 203	797 735	1,26	30,00
7	GIANT TRADERS COMPANY LIMITED	748 077	740 140	1,01	10,00
8	CASADEORO VENTURES	410 744	382 955	1,07	6,00
9	MENKISH IMPEX LIMITED	392 297	384 570	1,02	5,00
10	SDTM GHANA LIMITED	382 042	473 480	0,81	15,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 90,5%:

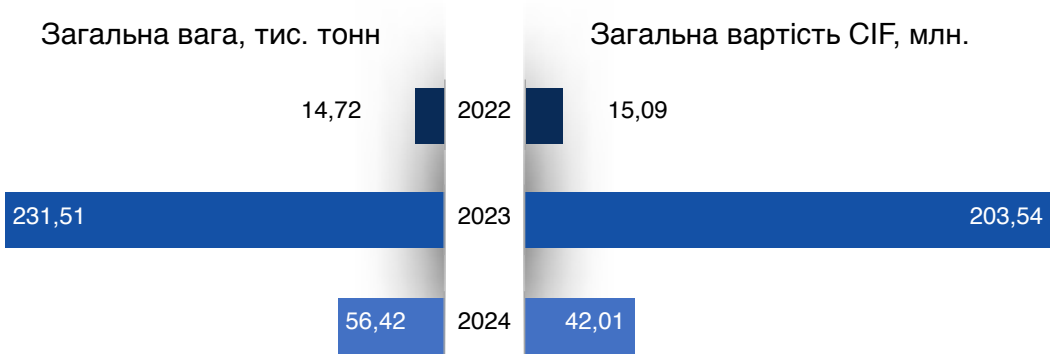
#	Експортер	Країна походжен ня	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	SMILDE FOODS B.V.	Нідерланд и	18 969 806	15 276 996	1,24	297,00
2	PRS LLC	Індонезія	3 105 014	2 600 760	1,19	45,00

3	ASSUDMAL & SONS (HK) LIMITED	Індонезія	821 543	690 390	1,19	13,00
4	REMA CV	Індонезія	518 621	405 115	1,28	20,00
5	PT, ASIANAGRO AGUNGJAYA	Індонезія	460 594	490 850	0,94	6,00
6	VRK INTERNATIONAL LIMTED	Індонезія	392 297	384 570	1,02	5,00
7	S A R C I S.A.	Кот-д'Івуар	382 042	473 480	0,81	15,00
8	REMA C.V	Нідерланди	369 451	292 190	1,26	11,00
9	ASSUDAMAL & SONS	Індонезія	315 806	265 200	1,19	4,00
10	LAVIE INTERNATIONAL LTD.	Індонезія	310 530	294 390	1,05	7,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Нідерланди	15 924 685	12 943 259	1,23	250,00
2	Індонезія	7 885 074	6 868 647	1,15	169,00
3	Бельгія	4 036 162	3 125 312	1,29	79,00
4	Кот-д'Івуар	509 104	730 440	0,70	198,00
5	Малайзія	239 987	149 150	1,61	12,00
6	Китай	100 773	103 687	0,97	6,00
7	Шрі-Ланка	57 202	13 350	4,28	2,00
8	Того	52 622	40 490	1,30	79,00
9	Туреччина	37 913	52 000	0,73	1,00
10	Японія	29 292	21 750	1,35	1,00

Пальмова олія (HS 151190)

Імпорт пальмової олії в 2023 році різко зріс до 203,54 млн дол. США порівняно з лише 15,09 млн у 2022, а в 2024 впав до 42 млн. Така нестабільність може свідчити про коливання внутрішнього виробництва, зміну попиту чи політики імпорту.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів пальмової олії в 2022 році, питома вага яких сумарно складає 70,6%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	MAFRICOM GHANA LIMITED	1 880 803	1 898 616	0,99	21,00
2	MELCOM LIMITED	1 416 934	634 033	2,23	13,00
3	IFFCO GHANA TRADING LIMITED	1 342 909	1 171 818	1,15	10,00
4	WILMAR AFRICA LIMITED	1 301 552	782 240	1,66	4,00
5	COSMO SEAFOODS COMPANY LIMITED	1 093 361	555 920	1,97	13,00
6	PIONEER FOOD CANNERY LIMITED	891 525	504 160	1,77	23,00
7	REBAJ IMPEX COMPANY LIMITED	734 339	697 122	1,05	20,00
8	PRUDENCE NAA-KORKOI ARYEEQUAYE	725 802	495 225	1,47	3,00
9	M S THAKKAR OVERSEAS LIMITED	648 799	526 397	1,23	15,00
10	QPGH INDUSTRIES LIMITED	621 092	609 520	1,02	5,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів пальмової олії в 2023 році, питома вага яких сумарно складає 91,7%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	WILMAR AFRICA LIMITED	122 052 751	109 898 180	1,11	47,00
2	AVNASH INDUSTRIES GHANA LIMITED	18 823 297	16 788 027	1,12	14,00
3	IFFCO (W.A) LTD.	16 777 283	15 713 409	1,07	33,00

4	ABM AL-QIBLA LIMITED	6 917 342	6 821 000	1,01	28,00
5	NESTLE GHANA LIMITED	6 879 420	3 986 190	1,73	66,00
6	DELTA AGRO LIMITED	4 308 994	4 207 650	1,02	18,00
7	SDTM GHANA LIMITED	3 818 551	5 145 730	0,74	22,00
8	NASARAWA COMPANY LIMITED	3 479 710	3 331 620	1,04	11,00
9	ERNESTOO ENTERPRISE	1 848 904	5 008 100	0,37	14,00
10	SOGEDIT SARL	1 809 505	2 738 459	0,66	8,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів пальмової олії в 2024 році, питома вага яких сумарно складає 94,0%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	IFFCO (W.A) LTD.	11 529 230	14 149 958	0,81	12,00
2	AVNASH INDUSTRIES GHANA LIMITED	9 156 963	8 387 760	1,09	11,00
3	WILMAR AFRICA LIMITED	6 984 543	7 308 358	0,96	5,00
4	NESTLE GHANA LIMITED	5 043 380	2 858 380	1,76	48,00
5	PROMASIDOR GHANA LIMITED	1 979 627	1 769 600	1,12	9,00
6	AFRICA ZONE TRADING LIMITED	1 216 933	1 175 983	1,03	15,00
7	DELTA AGRO LIMITED	1 194 635	1 103 086	1,08	6,00
8	ABASAKESSE COMPANY LTD.	1 052 812	1 754 411	0,60	18,00
9	WOMASULA LIMITED COMPANY	867 591	10 200 000	0,09	4,00
10	NATIONAL SECURITY COUNCIL	450 702	495 900	0,91	3,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 87,6%:

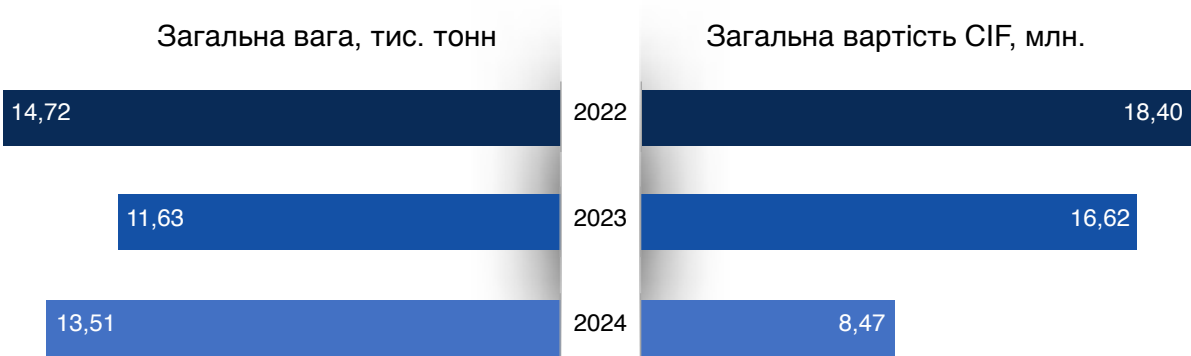
#	Експортер	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	LOUIS DREYFUS COMPANY ASIA PTE. LTD.	Індонезія	8 164 801	7 387 760	1,11	10,00
2	FGV IFFCO TRADING SDN BHD	Малайзія	7 572 250	11 014 422	0,69	6,00
3	WILMAR TRADING PTE LTD.	Малайзія	7 012 738	7 330 228	0,96	6,00
4	EMIRATES REFINING CO.,LTD.	Малайзія	3 932 152	3 135 536	1,25	6,00

5	SIME DARBY OILS LANGAT REFINERY SDN BHD	Малайзія	2 624 415	1 292 000	2,03	22,00
6	PT.SYNERGY OIL NUSANTARA	Індонезія	1 979 627	1 769 600	1,12	9,00
7	ABLE PERFECT SDN BHD	Малайзія	1 515 037	2 314 803	0,65	24,00
8	PT SMART TBK	Індонезія	1 298 696	958 000	1,36	13,00
9	IFFCO SINGAPORE PTE LTD.	Малайзія	1 016 990	1 000 000	1,02	1,00
10	SANIA CIE	Кот-д'Івуар	867 591	10 200 000	0,09	4,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Малайзія	26 397 417	28 304 426	0,93	104,00
2	Індонезія	13 230 066	12 045 526	1,10	74,00
3	Кот-д'Івуар	1 734 956	13 991 368	0,12	57,00
4	ОАЕ	256 792	255 403	1,01	71,00
5	Сьєра Леоне	209 455	214 060	0,98	1,00
6	Маврикій	175 143	129 100	1,36	2,00
7	Того	165 962	696 258	0,24	104,00
8	США	144 101	184 865	0,78	1 621,00
9	Туреччина	142 102	157 629	0,90	13,00
10	Великобританія	80 793	75 936	1,06	370,00

Соняшникова олія (HS 151219)

Імпорт соняшникової олії в Гану демонструє поступне зниження: з 18,4 млн дол. США у 2022 році до 16,62 млн у 2023 і далі до 8,47 млн у 2024. Така динаміка може вказувати на зменшення попиту, заміщення іншими видами олії або зростання внутрішнього виробництва.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів соняшникової олії в 2022 році, питома вага яких сумарно складає 70,6%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	MAFRICOM GHANA LIMITED	1 880 803	1 898 616	0,99	21,00
2	MELCOM LIMITED	1 416 934	634 033	2,23	13,00
3	IFFCO GHANA TRADING LIMITED	1 342 909	1 171 818	1,15	10,00
4	WILMAR AFRICA LIMITED	1 301 552	782 240	1,66	4,00
5	COSMO SEAFOODS COMPANY LIMITED	1 093 361	555 920	1,97	13,00
6	PIONEER FOOD CANNERY LIMITED	891 525	504 160	1,77	23,00
7	REBAJ IMPEX COMPANY LIMITED	734 339	697 122	1,05	20,00
8	PRUDENCE NAA-KORKOI ARYEEQUAYE	725 802	495 225	1,47	3,00
9	M S THAKKAR OVERSEAS LIMITED	648 799	526 397	1,23	15,00
10	QPGH INDUSTRIES LIMITED	621 092	609 520	1,02	5,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів соняшникової олії в 2023 році, питома вага яких сумарно складає 71,5%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	COSMO SEAFOODS COMPANY LIMITED	2 056 240	1 379 160	1,49	31,00
2	PIONEER FOOD CANNERY LIMITED	1 416 939	887 920	1,60	31,00

3	REBAJ IMPEX COMPANY LIMITED	1 327 548	931 391	1,43	24,00
4	MAFRICOM GHANA LIMITED	1 202 254	751 979	1,60	11,00
5	MELCOM LIMITED	899 740	574 418	1,57	21,00
6	TRIPLE C (GHANA) LIMITED	528 345	416 987	1,27	13,00
7	GOLD COAST MATCOM (GCM) LIMITED	487 873	344 295	1,42	25,00
8	GROUP ONE COMMODITIES LIMITED	374 000	268 480	1,39	7,00
9	IFFCO GHANA TRADING LIMITED	359 929	252 599	1,42	2,00
10	WEST AFRICA & GULF COMPANY LIMITED	343 957	241 319	1,43	7,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів соняшникової олії в 2024 році, питома вага яких сумарно складає 58,0%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	B.B.C INDUSTRIALS COMPANY (GHANA) LIMITED	663 354	600 000	1,11	5,00
2	MR JOSEPH AKWASI AGYEI	513 518	1 362 537	0,38	40,00
3	MELCOM LIMITED	368 341	276 923	1,33	12,00
4	HEXAGON INDUSTRIES LIMITED	319 056	263 670	1,21	5,00
5	MAFRICOM GHANA LIMITED	313 254	309 227	1,01	6,00
6	SIKA KROABEA COMPANY LIMITED	292 404	270 268	1,08	9,00
7	IFFCO (W.A) LTD.	273 226	203 840	1,34	1,00
8	JOYKON VENTURES	248 496	655 649	0,38	21,00
9	LEMANAS VENTURES	198 066	184 202	1,08	7,00
10	GOLD COAST MATCOM (GCM) LIMITED	191 418	169 395	1,13	14,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 60,2%:

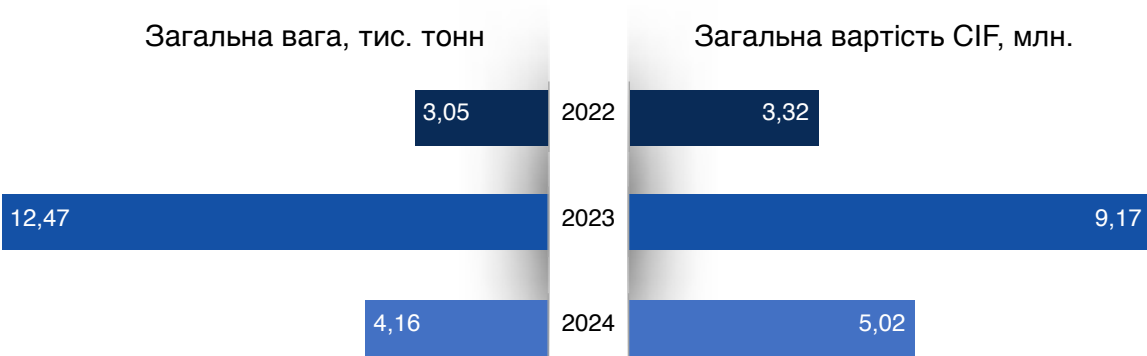
#	Експортер	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	COMPTOIR EXPORT DE MATIERES PREMIERES	Україна	837 236	743 840	1,13	8,00
2	NGO CHEW HONG EDIBLE OIL PTE LTD.	Індонезія	533 367	1 418 188	0,38	43,00

3	KUCUKBAY YAG VE DETERJAN SANAYI AS	Туреччина	427 300	353 379	1,21	16,00
4	FREEZONE	Туреччина	295 975	285 132	1,04	9,00
5	IFFCO SINGAPORE PTY LTD.	Туреччина	273 226	203 840	1,34	1,00
6	EUROPEAN FOOD SUPLIERS LIMITED	Туреччина	262 941	258 813	1,02	5,00
7	SAYINLAR GIDA MADDELERI SANAYI VE TICARET AS	Туреччина	258 542	302 941	0,85	8,00
8	GLAND GROUP OU	Румунія	241 186	533 358	0,45	10,00
9	PARAFFIN OIL REFINERY & MANUFACURING (L.L.C)	OAE	186 852	131 741	1,42	1,00
10	ABLE PERFECT SND BHD	Малайзія	185 384	482 962	0,38	12,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Туреччина	3 484 155	3 771 519	0,92	170,00
2	Україна	1 327 984	1 210 467	1,10	27,00
3	Індонезія	994 116	3 177 609	0,31	73,00
4	Малайзія	826 456	2 434 793	0,34	57,00
5	OAE	495 666	840 780	0,59	40,00
6	Румунія	445 217	903 281	0,49	17,00
7	Китай	156 229	277 359	0,56	30,00
8	Сінгапур	119 620	171 266	0,70	7,00
9	Іспанія	102 236	126 151	0,81	45,00
10	Франція	86 496	72 197	1,20	5,00

Змішані рослинні олії (HS 151620)

Імпорт змішаних рослинних олій у Гані зріс із 3,32 млн дол. США у 2022 році до 9,17 млн у 2023, після чого знизився до 5,02 млн у 2024. Така динаміка свідчить про короткострокове зростання попиту або цін у 2023 році з подальшим коригуванням.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів змішаних рослинних олій у 2022 році, питома вага яких сумарно складає 95,4%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	PROMASIDOR GHANA LIMITED	2 394 788	1 299 200	1,84	9,00
2	BAYSWATER INDUSTRIES LIMITED	191 450	118 186	1,62	2,00
3	MASS INDUSTRIES LIMITED	154 343	90 300	1,71	5,00
4	SODILAS SARL	129 840	521 111	0,25	2,00
5	FAN MILK LIMITED	64 840	14 800	4,38	1,00
6	FAN MILK PLC	57 942	16 236	3,57	1,00
7	FROSTY BITE LIMITED	49 090	22 721	2,16	1,00
8	WOMASULA LIMITED COMPANY	48 950	7 800	6,28	1,00
9	SOLDIG SARL	44 520	153 110	0,29	2,00
10	SOCIETE WEND NASOUNGDA	29 543	308 712	0,10	1,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів змішаних рослинних олій у 2023 році, питома вага яких сумарно складає 79,6%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	AMADOU DJIGUIBA	1 644 680	1 566 120	1,05	5,00
2	EQUATOR FOODS GHANA LIMITED	1 449 130	1 323 920	1,09	7,00

3	TWELLIUM INDUSTRIAL COMPANY LIMITED	1 217 059	881 436	1,38	14,00
4	SAWADOGO HADE BOUKARI	850 145	1 560 090	0,54	5,00
5	SOFAO GROUPE	779 497	1 890 754	0,41	4,00
6	SANA AWA	404 766	526 522	0,77	1,00
7	MD IRSHAD	314 915	521 163	0,60	4,00
8	PROMASIDOR GHANA LIMITED	282 207	201 600	1,40	2,00
9	YOUNUS ATIQ UR REHMAN	187 797	340 632	0,55	4,00
10	OUSMANE COULIBALY	170 470	220 635	0,77	2,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів змішаних рослинних олій у 2024 році, питома вага яких сумарно складає 99,8%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	TWELLIUM INDUSTRIAL COMPANY LIMITED	2 690 394	2 181 622	1,23	10,00
2	EQUATOR FOODS GHANA LIMITED	1 706 273	1 583 500	1,08	16,00
3	PROMASIDOR GHANA LIMITED	454 103	291 200	1,56	2,00
4	FAN MILK PLC	48 453	14 060	3,45	1,00
5	CHANRAI BRANDS LIMITED	46 084	10 000	4,61	1,00
6	THREE DREAMER MANUFACTURING COMPANY LIMITED	24 372	21 000	1,16	1,00
7	GHANDOUR COSMETICS LTD.	15 487	1 570	9,86	2,00
8	ODOMAA PLACE CAFE	12 600	20 448	0,62	1,00
9	MASS INDUSTRIES LIMITED	3 893	3 360	1,16	3,00
10	MAXMART LIMITED	2 983	971	3,07	8,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 99,4%:

#	Експортер	Країна походжен ня	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	CRISA MIDDLE EAST OFFSHORES S.A.L	Туреччина	2 606 900	2 112 622	1,23	9,00
2	APICAL MIDDLE EAST FZCO	Індонезія	1 336 643	1 222 560	1,09	9,00

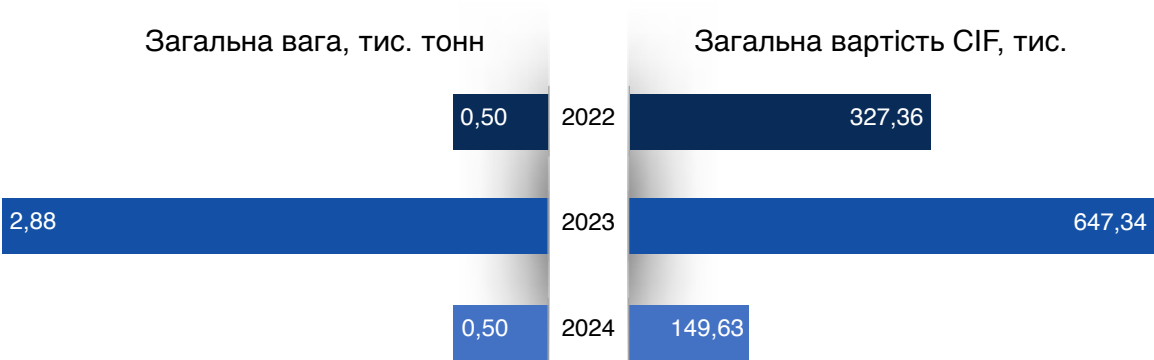
3	PT. SYNERGY OIL NUSANTARA	Індонезія	454 103	291 200	1,56	2,00
4	WILMAR TRADING PTE LTD.	Індонезія	357 414	359 780	0,99	3,00
5	HK4ALL L.L.C-FZ	Туреччина	83 495	69 000	1,21	1,00
6	AAK SWEDEN AB	Швеція	48 453	14 060	3,45	1,00
7	ADM SOCIETE INDUSTRIELLE DES OLEAGINEUX	Франція	46 084	10 000	4,61	1,00
8	PT. GANINDO MARINE TRANSPORT	Індонезія	24 372	21 000	1,16	1,00
9	TRANSMARE CHEMIE N.V.	Франція	15 487	1 570	9,86	2,00
10	EAST ASIA PALM PRODUCTS SDN BHD	Малайзія	12 600	20 448	0,62	1,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Туреччина	2 690 394	2 181 622	1,23	10,00
2	Індонезія	2 176 425	1 897 900	1,15	18,00
3	Франція	55 777	10 599	5,26	6,00
4	Швеція	48 453	14 060	3,45	1,00
5	Індія	17 258	3 377	5,11	10,00
6	Малайзія	12 600	20 448	0,62	1,00
7	Німеччина	8 024	3 029	2,65	12,00
8	США	4 757	4 601	1,03	51,00
9	Японія	2 684	5 357	0,50	14,00
10	Італія	2 402	4 000	0,60	8,00

Аналіз імпорту бобових

Горох (HS 0713)

У 2023 році вартість імпорту гороху різко зросла до 647,34 тис. дол. США порівняно з 372,36 тис. у 2022-му, однак уже в 2024-му вона впала більш ніж удвічі — до 149,63 тис. дол., що свідчить про нестабільний попит або зміну джерел постачання.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів гороху у 2022 році, питома вага яких сумарно складає 76,9%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	ERNIMICH LIMITED	87 677	69 190	1,27	9,00
2	MELCOM LIMITED	40 719	19 397	2,10	73,00
3	KWATSONS WEST AFRICA LIMITED	26 783	16 002	1,67	83,00
4	NARESH IMPEX LIMITED	25 022	19 599	1,28	14,00
5	SDS - SOCIETE DE DISTRIBUTION ET DE SERVICES	22 746	44 270	0,51	2,00
6	SOTAF STE TAMBADOU FRERES	22 697	41 255	0,55	1,00
7	YAMEOGO TEBO	22 657	41 800	0,54	2,00
8	HUDSON TRADING CI SARL	13 623	42 212	0,32	1,00
9	RAFIMEX COMPANY LIMITED	13 429	16 780	0,80	143,00
10	EC & J GLOBAL LIMITED	11 010	9 710	1,13	16,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів гороху в 2023 році, питома вага яких сумарно складає 77,8%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
---	----------	-------------------	----------	------------------	-------

1	P0000908169, HOME LOGISTICS SERVICES	117 917	650 100	0,18	29,00
2	ERNIMICH LIMITED	101 966	107 798	0,95	13,00
3	KESSAHOU KOKOU ALAPINI	88 669	64 350	1,38	1,00
4	SDS	60 564	132 710	0,46	6,00
5	AMOS AFENYO	27 806	79 870	0,35	188,00
6	SNEDA SHOPPING CENTRE LIMITED	24 599	13 052	1,88	18,00
7	END GHANA LIMITED	22 628	109 020	0,21	6,00
8	KITCHNPACK	22 104	41 230	0,54	1,00
9	MELCOM LIMITED	20 228	9 658	2,09	73,00
10	ALHAJI ALPHA	17 333	33 830	0,51	137,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів гороху в 2024 році, питома вага яких сумарно складає 71,6%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	MAXMART LIMITED	19 958	11 577	1,72	49,00
2	ALHAJI TAMINU	13 035	38 880	0,34	114,00
3	SAAGAR IMPEX LIMITED	10 088	6 796	1,48	33,00
4	LADYLOGO ENTERPRISE	8 621	6 476	1,33	32,00
5	WATERFRONT ALL SERVICES LIMITED	8 257	716	11,53	1,00
6	MOSAM MART LTD.	6 870	5 340	1,29	9,00
7	MELCOM LIMITED	6 021	2 437	2,47	31,00
8	NEHA FOOD PROCESSING LIMITED	4 636	8 778	0,53	17,00
9	CJB GLOBAL LIMITED COMPANY	4 523	12 668	0,36	32,00
10	GOLD COAST MATCOM (GCM) LIMITED	4 048	13 410	0,30	8,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 64,1%:

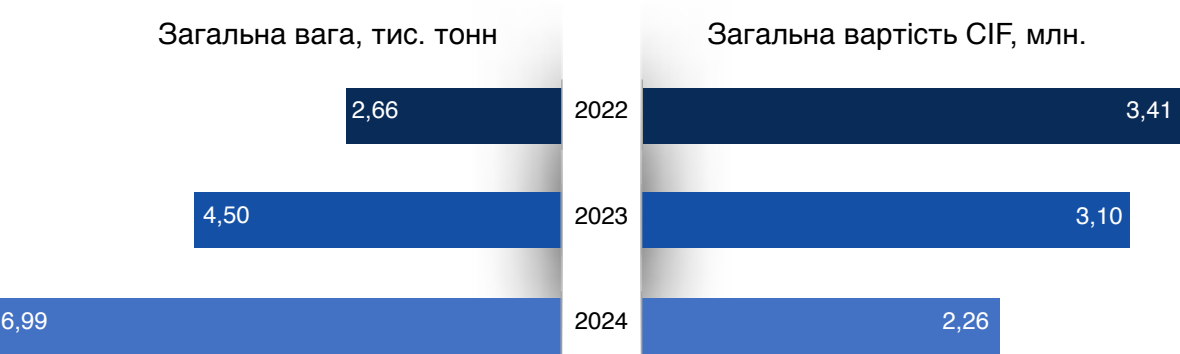
#	Експортер	Країна походжен ня	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	ALHAJI TAMINU	Togo	13 035	38 880	0,34	114,00

2	SS INDIA FOODS PVT	Індія	10 088	6 796	1,48	33,00
3	MONILISTIC IMPEX PVT LTD.	Індія	8 257	716	11,53	1,00
4	DHARANI INTERNATIONAL PRIVATE LIMITED	Індія	7 388	4 720	1,57	14,00
5	AL NOUR FOR IMPORT & EXPORT	Ліван	7 231	6 131	1,18	19,00
6	KENSINGTON INTERNATIONAL MARKETING CO.,LTD.	Великобританія	6 010	2 157	2,79	11,00
7	GYMA FOOD INDUSTRIES LLC	OAE	5 817	2 330	2,50	28,00
8	AYAAN EXPORT HOUSE	Індія	5 680	4 320	1,31	1,00
9	BAHART FOOD HOUSE LLC	OAE	4 636	8 778	0,53	17,00
10	RABADIYA EXIM	Індія	4 380	15 870	0,28	31,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Індія	40 928	38 518	1,06	121,00
2	Того	22 359	97 820	0,23	230,00
3	OAE	19 756	36 061	0,55	138,00
4	Ліван	16 997	24 957	0,68	104,00
5	Буркіна Фасо	13 801	210 350	0,07	85,00
6	Великобританія	8 947	4 864	1,84	35,00
7	Нігерія	7 532	17 380	0,43	70,00
8	Китай	5 401	20 128	0,27	34,00
9	Бельгія	2 894	9 176	0,32	6,00
10	Франція	1 796	1 035	1,74	20,00

Горох консервований (HS 2005)

Імпорт консервованого гороху в Гану поступово скорочується: з 3,41 млн дол. у 2022 році до 3,10 млн у 2023-му, а в 2024 році впав до 2,27 млн дол. США. Це може свідчити про зменшення споживчого попиту або заміщення локальною продукцією.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів консервованого гороху в 2022 році, питома вага яких сумарно складає 88,2%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	MELCOM LIMITED	1 458 121	26 818	54,37	142,00
2	FOREWIN (GHANA) LIMITED	529 386	870 601	0,61	42,00
3	PROCUS GHANA LIMITED	336 788	489 636	0,69	7,00
4	CONSERVERIA AFRICANA GHANA LIMITED	182 754	171 642	1,06	7,00
5	BRITISH AIRWAYS	140 423	3 136	44,78	14,00
6	KWATSONS WEST AFRICA LIMITED	98 023	44 464	2,20	448,00
7	TRANSMED GHANA LIMITED	69 796	12 099	5,77	45,00
8	BULLS ARROW COMPANY LIMITED	65 299	124 636	0,52	12,00
9	BACCARA ENTERPRISE	64 812	50 400	1,29	3,00
10	SHOPRITE GHANA (PTY) LIMITED	61 976	27 268	2,27	1 725,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів консервованого гороху в 2023 році, питома вага яких сумарно складає 79,1%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	BRITISH AIRWAYS	522 912	4 080	128,16	24,00
2	PROCUS GHANA LIMITED	404 472	638 886	0,63	12,00
3	FOREWIN (GHANA) LIMITED	384 528	712 462	0,54	44,00

4	BULLS ARROW COMPANY LIMITED	227 699	437 688	0,52	29,00
5	REBAJ IMPEX COMPANY LIMITED	216 810	365 040	0,59	14,00
6	GB FOODS GHANA LTD.	215 577	122 153	1,76	4,00
7	MENKISH IMPEX LIMITED	154 494	329 152	0,47	5,00
8	WHITE LANE LIMITED	113 066	170 611	0,66	4,00
9	TRANSMED GHANA LIMITED	108 104	21 433	5,04	109,00
10	MAXMART LIMITED	107 273	44 926	2,39	406,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів консервованого гороху в 2024 році, питома вага яких сумарно складає 64,0%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	FOREWIN (GHANA) LIMITED	222 198	594 871	0,37	37,00
2	KOFSONA ENTERPRISE	221 536	502 321	0,44	14,00
3	SHANGYEIDAN DE ENTERPRISE	160 143	507 029	0,32	26,00
4	TRANSMED GHANA LIMITED	157 499	27 342	5,76	103,00
5	MELCOM LIMITED	130 386	61 577	2,12	187,00
6	PROCUS GHANA LIMITED	129 473	188 496	0,69	6,00
7	MR HAQQ VENTURES	113 556	190 872	0,59	6,00
8	BULLS ARROW COMPANY LIMITED	113 510	323 951	0,35	8,00
9	ABEZEGO ENTERPRISE	103 256	262 474	0,39	33,00
10	FAUSTINA OSEI BONSU	99 377	330 580	0,30	30,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 69,1%:

#	Експортер	Країна походжен ня	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	XIAMEN PAK SHING IMPORT & EXPORT CO.,LTD.	Китай	268 578	807 774	0,33	39,00
2	CRISA MIDDLE EAST	Китай	268 419	880 283	0,30	39,00
3	CRISA MIDDLE EAST OFFSHORE S.A.L	Китай	136 698	338 403	0,40	9,00

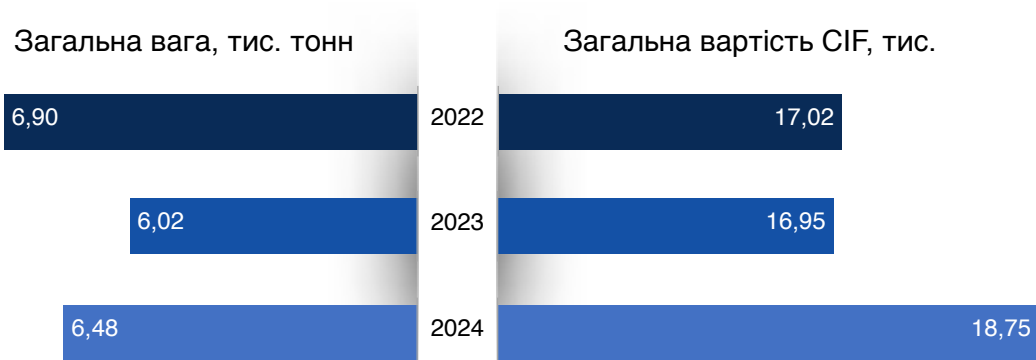
4	PEPSICO SOUTH AFRICA (PTY) LTD.	ПАР	136 624	24 531	5,57	85,00
5	QINGDAO RISINGSUN FOOD CO.,LTD.	Китай	134 583	214 483	0,63	7,00
6	GREEN FIELD FZC	Італія	129 473	188 496	0,69	6,00
7	GEE TRADING (OFFSHORE) SAL	Великобританія	114 398	271 516	0,42	19,00
8	ZEST (FZE)	Китай	113 868	232 361	0,49	9,00
9	GOLDEN PRIDE EXPORT LTD.	Італія	111 772	319 667	0,35	7,00
10	GEE TRADING (OFF-SHORE) S.A.L	Великобританія	83 009	161 198	0,51	10,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Китай	1 414 025	4 057 121	0,35	332,00
2	Італія	376 312	923 265	0,41	92,00
3	Великобританія	237 460	463 824	0,51	303,00
4	ПАР	220 559	226 561	0,97	1 771,00
5	Бельгія	89 044	108 254	0,82	46,00
6	Туреччина	86 513	269 597	0,32	28,00
7	Марокко	69 165	394 097	0,18	18,00
8	ОАЕ	40 690	28 171	1,44	159,00
9	Іспанія	39 699	73 986	0,54	101,00
10	Франція	36 063	18 340	1,97	251,00

Аналіз імпорту інших харчових продуктів

Порошкові добавки для виробництва харчових продуктів (HS 21069092)

У 2022–2023 роках вартість імпорту порошкових добавок для виробництва харчових продуктів залишалась стабільною — близько 17 млн дол. США. Проте у 2024 році зафіксовано помітне зростання до 18,75 млн дол., що може свідчити про підвищення обсягів переробки або зміну цінової кон’юнктури.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів порошкових добавок для виробництва харчових продуктів у 2022 році, питома вага яких сумарно складає 95,6%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	KASAPREKO COMPANY LIMITED	11 485 139	2 940 897	3,91	178,00
2	MULTI-PAC LIMITED	1 318 850	1 618 267	0,81	110,00
3	TWELLIUM INDUSTRIAL COMPANY LIMITED	1 281 831	460 075	2,79	61,00
4	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	640 019	390 475	1,64	54,00
5	GUINNESS GHANA BREWERIES LIMITED	603 187	240 968	2,50	12,00
6	AQUAFRESH LIMITED	289 234	31 910	9,06	26,00
7	SODAFF SARL	222 790	523 845	0,43	8,00
8	MASS INDUSTRIES LIMITED	158 010	15 757	10,03	29,00
9	1 AFRICA INDUSTRIES LIMITED	141 131	12 708	11,11	13,00
10	CBL WEST AFRICA LIMITED	137 051	1 972	69,50	13,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів порошкових добавок для виробництва харчових продуктів у 2023 році, питома вага яких сумарно складає 94,1%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
---	----------	-------------------	----------	------------------	-------

1	KASAPREKO COMPANY LIMITED	10 441 779	2 738 338	3,81	182,00
2	TWELLIUM INDUSTRIAL COMPANY LIMITED	2 923 583	1 027 863	2,84	111,00
3	MULTI-PAC LIMITED	1 346 390	1 669 949	0,81	169,00
4	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	281 782	20 183	13,96	31,00
5	FROSTY BITE LIMITED	201 416	31 981	6,30	20,00
6	GUINNESS GHANA BREWERIES PLC	170 821	63 600	2,69	3,00
7	1 AFRICA INDUSTRIES LIMITED	160 375	12 060	13,30	15,00
8	PROMASIDOR GHANA LIMITED	151 079	3 910	38,64	6,00
9	CBL WEST AFRICA LIMITED	135 713	1 774	76,50	10,00
10	AQUAFRESH LIMITED	134 174	14 080	9,53	12,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів порошкових добавок для виробництва харчових продуктів у 2024 році, питома вага яких сумарно складає 97,8%:

#	Імпортёр	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	KASAPREKO COMPANY LIMITED	12 733 543	2 777 715	4,58	196,00
2	TWELLIUM INDUSTRIAL COMPANY LIMITED	2 335 269	1 088 678	2,15	130,00
3	MULTI-PAC LIMITED	1 725 225	2 191 345	0,79	211,00
4	AQUAFRESH LIMITED	464 581	57 665	8,06	26,00
5	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	392 841	43 599	9,01	48,00
6	1 AFRICA INDUSTRIES LIMITED	209 154	18 960	11,03	22,00
7	FROSTY BITE LIMITED	188 279	27 201	6,92	19,00
8	CBL WEST AFRICA LIMITED	134 280	9 801	13,70	17,00
9	NESTLE GHANA LIMITED	72 256	1 300	55,58	6,00
10	PROCUS GHANA LIMITED	69 116	10 560	6,55	4,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 92,5%:

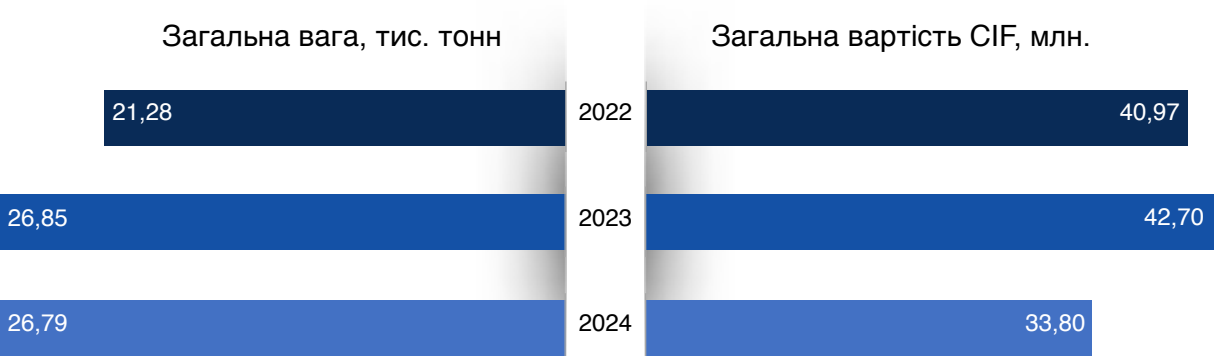
#	Експортер	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
---	-----------	-------------------	-------------------	----------	------------------	-------

1	ADM WILD EUROPE GMBH & CO.KG	Бельгія	9 208 717	3 237 840	2,84	246,00
2	DOHLER GMBH	Бельгія	3 427 057	943 541	3,63	101,00
3	ZEST (FZE)	Іспанія	1 605 746	674 588	2,38	69,00
4	CRISA MIDDLE EAST OFFSHORES S.A.L	Іспанія	637 108	373 434	1,71	57,00
5	DOHLER HOLLAND B.V.	Бельгія	550 159	104 000	5,29	2,00
6	DOEHLER HOLLAND B.V.	Бельгія	517 828	148 950	3,48	1,00
7	CARAWAY PTE LTD.	Індія	388 311	43 249	8,98	47,00
8	ADM WILD NETHERLANDS B.V.	Нідерланди	273 545	270 600	1,01	11,00
9	V.MANE FILS	Франція	249 406	19 640	12,70	12,00
10	FOODIN S.A.	Іспанія	234 092	241 056	0,97	5,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Бельгія	8 256 204	3 472 751	2,38	246,00
2	Німеччина	6 013 199	1 268 339	4,74	139,00
3	Нідерланди	1 252 279	698 260	1,79	73,00
4	Франція	747 440	79 893	9,36	79,00
5	Іспанія	585 052	449 897	1,30	74,00
6	Індія	549 703	100 932	5,45	89,00
7	США	342 106	48 419	7,07	25,00
8	ПАР	228 203	23 366	9,77	38,00
9	Великобританія	208 667	23 566	8,85	12,00
10	Китай	123 823	235 411	0,53	23,00

Суміші або продукти для харчового вжитку (HS 21069099)

Після незначного зростання у 2023 році до 42,7 млн дол. США, вартість імпорту сумішей або продуктів для харчового вжитку загального призначення у 2024 році знизилася до 33,8 млн дол., що свідчить про спад попиту або часткову заміну імпорту внутрішнім виробництвом.

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів сумішей або продуктів для харчового вжитку загального призначення у 2022 році, питома вага яких сумарно складає 74,3%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	CADBURY GHANA LIMITED	13 926 668	3 840 100	3,63	212,00
2	PROMASIDOR GHANA LIMITED	3 215 317	1 193 446	2,69	24,00
3	THREE DREAMER MANUFACTURING COMPANY LIMITED	2 488 491	1 925 725	1,29	44,00
4	CONSERVERIA AFRICANA GHANA LIMITED	2 394 443	2 162 046	1,11	19,00
5	NESTLE GHANA LIMITED	1 798 502	898 425	2,00	26,00
6	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	1 665 728	1 723 461	0,97	40,00
7	PROCUS GHANA LIMITED	1 573 940	1 144 000	1,38	11,00
8	UNITED NATIONS WORLD FOOD PROGRAMME- UNHRD	1 193 072	302 218	3,95	3,00
9	NEXTBITE COMPANY LIMITED	1 099 585	830 000	1,32	8,00
10	MOYOKAR ENTERPRISE	1 098 562	756 250	1,45	7,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів сумішей або продуктів для харчового вжитку загального призначення у 2023 році, питома вага яких сумарно складає 78,6%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
---	----------	-------------------	----------	------------------	-------

1	CADBURY GHANA LIMITED	10 050 880	3 322 908	3,02	150,00
2	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	4 829 719	5 047 396	0,96	53,00
3	PROCUS GHANA LIMITED	4 305 901	2 590 007	1,66	33,00
4	UNITED NATIONS WORLD FOOD PROGRAMME- UNHRD	3 902 943	827 278	4,72	8,00
5	PROMASIDOR GHANA LIMITED	2 925 013	1 835 088	1,59	28,00
6	HAPPY SUNSHINE COMPANY LIMITED	1 950 945	2 900 000	0,67	38,00
7	NESTLE GHANA LIMITED	1 746 219	805 918	2,17	13,00
8	GB FOODS GHANA LTD.	1 514 055	1 630 725	0,93	17,00
9	MENKISH IMPEX LIMITED	1 211 580	789 113	1,54	16,00
10	FAN MILK PLC	1 117 570	265 959	4,20	39,00

Показники імпорту 10-ти найбільших імпортерів сумішей або продуктів для харчового вжитку загального призначення у 2024 році, питома вага яких сумарно складає 80,0%:

#	Імпортер	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	PROCUS GHANA LIMITED	8 964 985	5 914 000	1,52	42,00
2	PROMASIDOR GHANA LIMITED	5 357 589	3 545 016	1,51	42,00
3	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	3 399 346	3 500 941	0,97	41,00
4	GB FOODS GHANA LTD.	2 459 604	2 542 000	0,97	18,00
5	NESTLE GHANA LIMITED	1 709 428	818 250	2,09	25,00
6	HAPPY SUNSHINE COMPANY LIMITED	1 697 056	2 707 000	0,63	29,00
7	MARILISTA ENTERPRISE	930 257	700 000	1,33	5,00
8	CADBURY GHANA LIMITED	904 203	257 650	3,51	20,00
9	ALLIAN INTERBUSINESS FOLKTRADE	805 937	600 000	1,34	6,00
10	MOYOKAR ENTERPRISE	794 109	644 000	1,23	5,00

Аналіз ТОП-10 компаній-експортерів за останній рік, питома вага яких сумарно складає 80,8%:

#	Експортер	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	GREEN FIELD (FZC)	Китай	8 964 985	5 914 000	1,52	42,00

2	DRYTECH PROCESSES (I) PVT. LTD.	Індія	3 740 691	2 610 500	1,43	24,00
3	CARAWAY PTE LTD.	Китай	3 399 346	3 500 941	0,97	41,00
4	GUANGDONG WENHUI FOOD INDUSTRY CO.,LTD.	Китай	3 155 156	2 418 225	1,30	20,00
5	THE GB FOODS AFRICA HOLDING COMPANY S.L.U.	Китай	2 459 604	2 542 000	0,97	18,00
6	NESTLE (THAI) LTD.	Таїланд	1 203 126	696 210	1,73	12,00
7	SHANDONG TIANJIAO BIOTECH CO.,LTD.	Китай	1 120 028	776 620	1,44	22,00
8	SHANDONG YIJIANG IMP & EXP CO.,LTD.	Китай	795 327	1 163 000	0,68	12,00
9	ZEST (FZE)	Китай	721 851	813 599	0,89	27,00
10	DONGXIAO BIOTECHNOLOGY CO.,LTD.	Китай	643 906	504 000	1,28	5,00

Також цінним є розуміння розподілу імпорту за країнами походження:

#	Країна походження	Вартість CIF, USD	Вага, кг	Ціна CIF, USD/кг	Тікет
1	Китай	25 732 120	23 539 611	1,09	502,00
2	Індія	5 557 561	3 130 474	1,78	668,00
3	Таїланд	1 380 701	799 416	1,73	17,00
4	Нідерланди	1 052 341	542 320	1,94	84,00
5	ПАР	603 516	120 007	5,03	1 121,00
6	Франція	458 647	49 877	9,20	159,00
7	Німеччина	455 650	120 461	3,78	31,00
8	Великобританія	379 252	103 746	3,66	252,00
9	Бельгія	337 696	97 630	3,46	63,00
10	Данія	251 692	22 130	11,37	24,00

Аналіз показників ТОП-10 імпортерів аграрної продукції в Гану

Фінансові показники імпорту для компаній з ТОП 10 за роками

Для виокремлення 10 найбільших імпортерів аграрної продукції було проведено певну кількість обчислень та операцій з даними:

Сумарна вартість імпорту: для кожної компанії було підраховано загальну вартість імпорту досліджуваних категорій товарів, що дозволило отримати точні цифри обсягів імпортованої продукції.

Сумарна вага імпорту: окрім вартості, було пораховано сумарну вагу імпорту для кожної компанії, щоб оцінити фізичні обсяги товарів, які компанії імпортували за вказані роки.

Кількість імпортованих категорій: також для кожної компанії було визначено кількість товарних категорій, які вона імпортує. Це дозволило виявити різноманіття товарів, з якими компанії працюють.

Ранг компанії: для оцінки вагомості кожної компанії було розраховано її ранг серед інших імпортерів за певною категорією товарів. При цьому було визначено найкращу позицію, яку компанія займала за 3 роки, що допомогло оцінити її стабільність і успіх на ринку.

Відбір компаній із позитивною динамікою імпорту: Для кожної компанії було прораховано річний темп приросту вартості імпорту та сукупний середньорічний темп зростання (CAGR) та відібрано 30 компаній з найбільшим показником середньорічного темпу зростання.

#	Імпортер	2022	2023	2024	За весь період	2022-2023	2023-2024	CAGR 2022-2024
1	OLAM AGRI GHANA LIMITED	307 966 195	145 242 043	82 655 877	535 864 115	-53%	-43%	-36%
2	IRANI BROTHERS & OTHERS LIMITED	233 422 020	129 345 630	91 655 610	454 423 260	-45%	-29%	-27%
3	TAKORADI FLOUR MILL LIMITED	66 813 505	59 083 016	32 387 067	158 283 588	-12%	-45%	-21%
4	FLOUR MILLS OF GHANA LIMITED	81 766 007	47 500 935	18 610 839	147 877 781	-42%	-61%	-39%
5	TRADEPASS COMMODITIES LTD.	74 294 408	39 765 931	29 590 389	143 650 728	-47%	-26%	-26%
6	SIKA KROABEA COMPANY LIMITED	75 903 716	8 899 330	18 452 521	103 255 567	-88%	107%	-38%
7	THREE HILLS LIMITED	28 539 217	27 930 430	3 107 016	59 576 663	-2%	-89%	-52%
8	VN COMMODITIES LIMITED	32 594 432	8 269 841	7 547 954	48 412 227	-75%	-9%	-39%

9	MEPOAT TRADING AGENCY LIMITED	30 094 103	7 450 944	10 609 292	48 154 339	-75%	42%	-29%
10	KASAPREKO COMPANY LIMITED	11 485 139	10 441 779	13 067 585	34 994 503	-9%	25%	4%
11	VAV COMMODITIES GHANA LTD.	8 979 107	21 010 960	4 871 992	34 862 059	134%	-77%	-18%
12	SALASAR IMPEX COMPANY LIMITED	11 284 761	12 640 972	10 230 898	34 156 631	12%	-19%	-3%
13	POMANK VENTURE LIMITED	7 318 052	6 489 120	8 889 355	22 696 527	-11%	37%	7%
14	PROCUS GHANA LIMITED	1 910 728	4 791 608	9 163 574	15 865 910	151%	91%	69%
15	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	3 389 476	6 036 639	4 874 648	14 300 763	78%	-19%	13%
16	MAFRICOM GHANA LIMITED	7 391 677	5 630 915	313 254	13 335 846	-24%	-94%	-65%
17	PROCUREMENT INTERNATIONAL GHANA LIMITED	6 440 000	3 078 472	3 637 900	13 156 372	-52%	18%	-17%
18	KAYSONS SUPERMARKET LIMITED	3 659 797	6 581 629	2 498 773	12 740 199	80%	-62%	-12%
19	CEREAL INVESTMENTS COMPANY (CIC) GHANA LIMITED	7 580 048	3 482 546	940 326	12 002 920	-54%	-73%	-50%
20	TWELLIUM INDUSTRIAL COMPANY LIMITED	1 514 834	4 140 642	5 097 134	10 752 610	173%	23%	50%
21	TOP DISTRIBUTION LTD.	7 546 674	2 442 441	63 043	10 052 158	-68%	-97%	-80%
22	MELCOM LIMITED	5 320 917	1 360 141	840 294	7 521 352	-74%	-38%	-46%
23	SUN CITY LIMITED	2 058 108	2 935 256	1 463 964	6 457 328	43%	-50%	-11%
24	BON ARRIVE LIMITED	1 632 280	2 302 038	1 917 342	5 851 660	41%	-17%	6%
25	SDTM GHANA LIMITED	241 998	4 223 512	435 566	4 901 076	1645%	-90%	22%
26	HAANO COMPANY LIMITED	1 392 483	2 151 466	1 137 349	4 681 298	55%	-47%	-7%
27	WOMASULA LIMITED COMPANY	2 727 551	1 081 063	867 591	4 676 205	-60%	-20%	-32%
28	MENKISH IMPEX LIMITED	888 552	2 394 732	1 007 289	4 290 573	170%	-58%	4%
29	THREE DREAMER MANUFACTURING COMPANY LIMITED	2 488 491	897 905	504 656	3 891 052	-64%	-44%	-41%

30	EQUATOR FOODS GHANA LIMITED	72 837	1 481 202	1 833 210	3 387 249	1934%	24%	193%
----	-----------------------------	--------	-----------	-----------	-----------	-------	-----	------

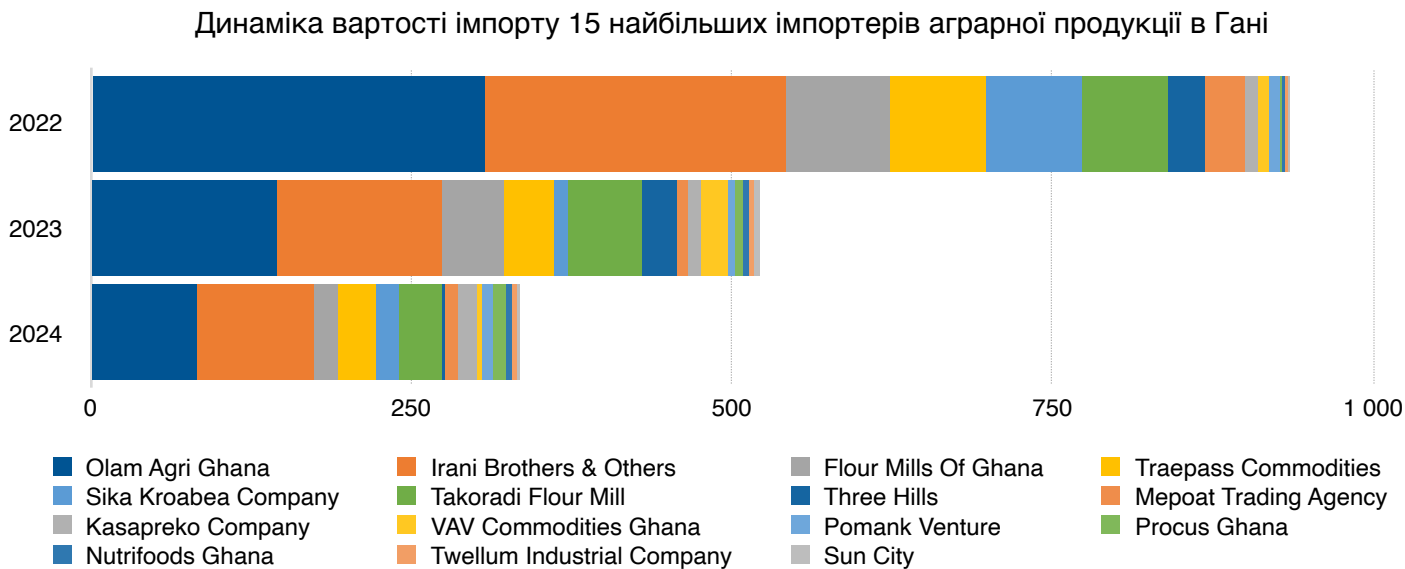
Відбір найбільших імпортерів: Після обчислень було відібрано компанії, які водночас за досліджуваний період хоча б раз входили до десятки найбільших за обсягами імпорту аграрної продукції, імпортували найбільші обсяги продукції та займалися закупівлею більш ніж одного виду товарів. Великі міжнародні компанії, гуманітарні організації та логістичні компанії до списку не включалися. Це дозволило звужити коло до найвпливовіших компаній-імпортерів на ринку сільськогосподарських товарів.

В результаті виконаної роботи було отримано остаточний список із 15 найбільших імпортерів, які мають найбільші обсяги імпорту та/або демонструють позитивну тенденцію зростання та/або імпортують більше різноманіття агропродукції.

Нижче наведена таблиця містить сумарні показники за кожен рік та загальну суму за всі роки для кожної компанії.

#	Імпортер	2022	2023	2024	За весь період
1	OLAM AGRI GHANA LIMITED	307 966 195	145 242 043	82 655 877	535 864 115
2	IRANI BROTHERS & OTHERS LIMITED	233 422 020	129 345 630	91 655 610	454 423 260
3	FLOUR MILLS OF GHANA LIMITED	81 766 007	47 500 935	18 610 839	147 877 781
4	TRADEPASS COMMODITIES LTD.	74 294 408	39 765 931	29 590 389	143 650 728
5	SIKA KROABEA COMPANY LIMITED	75 903 716	8 899 330	18 452 521	103 255 567
6	TAKORADI FLOUR MILL LIMITED	3 459 230	48 024 074	32 387 067	83 870 371
7	THREE HILLS LIMITED	28 539 217	27 930 430	3 107 016	59 576 663
8	MEPOAT TRADING AGENCY LIMITED	30 094 103	7 450 944	10 609 292	48 154 339
9	KASAPREKO COMPANY LIMITED	11 485 139	10 441 779	13 067 585	34 994 503
10	VAV COMMODITIES GHANA LTD.	8 979 107	21 010 960	4 871 992	34 862 059
11	POMANK VENTURE LIMITED	7 318 052	6 489 120	8 889 355	22 696 527
12	PROCUS GHANA LIMITED	1 910 728	4 791 608	9 163 574	15 865 910
13	NUTRIFOODS GHANA LIMITED	3 389 476	6 036 639	4 874 648	14 300 763
14	TWELLIUM INDUSTRIAL COMPANY LIMITED	1 514 834	4 140 642	5 097 134	10 752 610
15	SUN CITY LIMITED	2 058 108	2 935 256	1 463 964	6 457 328
16		872 100 340	510 005 321	334 496 863	-62%

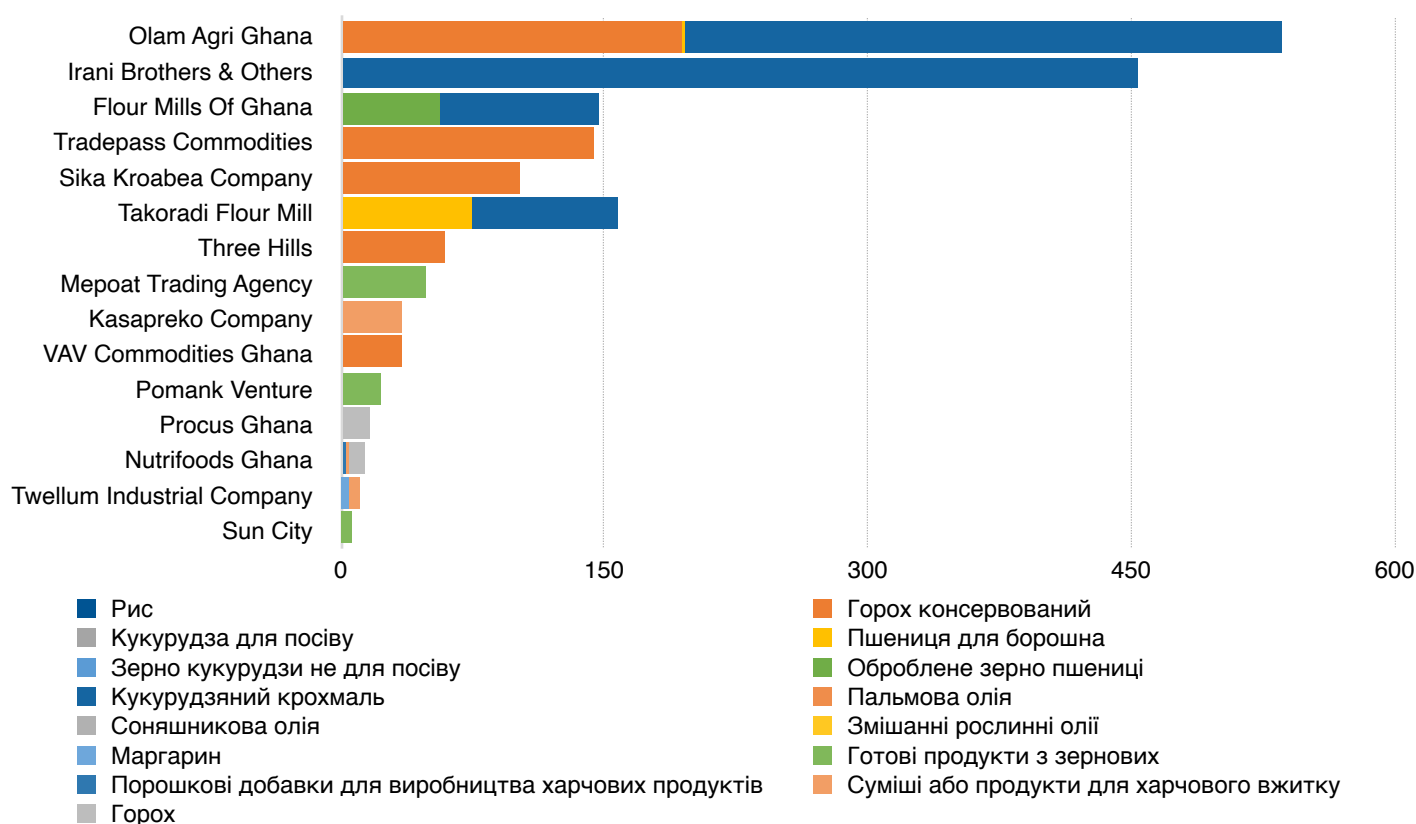
На наступному графіку представлена динаміка фінансових показників компаній за роками. Кожна лінія представляє одну з компаній, а різні кольори виділяють їх динаміку за роками.

Фінансові показники імпорту для компаній з ТОП 10 за категоріями товарів

На наступній діаграмі наведено дані про 15 найкращих компаній за сумарними фінансовими показниками за усіма запропонованими товарними категоріями:

Структура імпорту ТОП 15 імпортерів сільськогосподарської продукції Гани

Регуляція, реєстрація та сертифікація імпортованої аграрної продукції

Реєстрація осіб та компаній як імпортерів харчових продуктів

Першим кроком до експорту сільськогосподарської продукції (зокрема, наприклад, соняшникової олії) в Гану є реєстрація компанії або фізичної особи як суб'єкта господарювання в Гані. Без цієї процедури неможливо офіційно розпочати процес імпорту чи подати документи до відповідних державних органів, таких як Food and Drugs Authority (FDA)⁴² чи Ghana Standards Authority (GSA)⁴³.

Реєстрація здійснюється через Registrar-General's Department (RGD)⁴⁴ – це офіційний державний орган, який веде облік підприємств, компаній, фірм та фізичних осіб, що здійснюють комерційну діяльність у Гані. Процедура реєстрації передбачає кілька етапів.

Спершу потрібно обрати тип підприємства: це може бути індивідуальний підприємець (Sole Proprietorship), партнерство (Partnership), або товариство з обмеженою відповідальністю (Limited Liability Company – LLC). Для іноземних інвесторів найпоширенішою формою є саме TOB.

Після цього обирається назва компанії, яка проходить перевірку на унікальність через процедуру Name Search. Якщо назва доступна, її можна зареєструвати. Потім заповнюється форма реєстрації, додаються копії паспортів або ID власників/засновників, статут компанії, адреса офісу та інші супровідні документи.

Далі сплачується державне мито за реєстрацію. Розмір плати залежить від типу компанії та капіталу. Наприклад, реєстрація TOB іноземної участі може передбачати мінімальний стартовий капітал у розмірі USD \$500,000, якщо компанія планує займатися торговельною діяльністю, включно з імпортом.

Після подання документів і розгляду (який зазвичай займає до 5–10 робочих днів), RGD видає Business Registration Certificate, Tax Identification Number (TIN) та інші супровідні документи, необхідні для подальших дій – зокрема, реєстрації як імпортера в FDA.

Лише після завершення цієї реєстрації можна переходити до наступного етапу – реєстрації продукції.

Реєстрація імпортованих харчових продуктів

Другим етапом після реєстрації компанії в Гані є реєстрація самого харчового продукту у Food and Drugs Authority (FDA). Для цього необхідно заповнити форму Imported Food Product Registration Form, яку можна отримати на сайті FDA або в офісі.

До форми додаються: копія сертифіката про реєстрацію бізнесу, сертифікат аналізу (Certificate of Analysis), виданий у країні походження, зразки продукції у відповідному об'ємі (наприклад, для соняшникової олії 5 літрів при упаковці 500–999 мл), модель етикетки та

⁴² Food and Drugs Authority. Посилання: <https://fdaghana.gov.gh/>

⁴³ Ghana Standards Authority. Посилання: <https://www.gsa.gov.gh/>

⁴⁴ Registrar-General's Department. Посилання: <https://rgd.gov.gh/>

сертифікат здоров'я з країни виробника. Також додається супровідний лист із переліком усіх матеріалів.

Реєстраційний збір за продукт залежить від кількості товарів і коливається від GH¢240 до GH¢450 за одиницю на три роки. Окремо сплачується плата за перевірку виробництва (Site Verification Fee): \$7,500 для продукції з-за меж Африки або \$4,000 для товарів з Африки чи Гани.

FDA також проводить оцінку етикетки, яка має бути англійською та містити обов'язкову інформацію (назва продукту, склад, дата виготовлення, країна походження тощо). Подання етикетки без зразка коштує GH¢100 за варіант. За потреби здійснюється перевірка унікальності назви продукту (Name Search), яка оплачується окремо.

Після оцінки документів і зразків, у разі позитивного рішення, FDA реєструє продукт і видає сертифікат. Усі документи мають бути прошиті, а заявку подають лише власники або уповноважені представники компанії. Заявки, не завершені протягом трьох місяців, анулюються і подаються повторно.

Сертифікація продукції

Процес сертифікації продукції в Ghana Standards Authority (GSA) є формалізованою процедурою, яка має на меті підтвердити відповідність продукції встановленим стандартам. Цей процес складається з кількох послідовних етапів, що описані в офіційному документі GSA під назвою «Process Plan for Operations of Product Certification».

Першим етапом є подача заявки на сертифікацію. Виробник або імпортер повинен заповнити відповідну форму та укласти договір на сертифікацію з GSA. Далі заявка проходить етап оцінки на відповідність. GSA аналізує, чи відповідає заявник базовим критеріям: наявність належного виробництва, контроль якості, технічні можливості тощо.

Після цього проводиться оцінка самого продукту та інспекція виробництва. Спеціалісти GSA перевіряють виробничі потужності, систему якості, лабораторне обладнання, кваліфікацію персоналу та умови виробництва. За потреби здійснюється відбір зразків для тестування.

На основі результатів оцінки готується звіт, у якому міститься рекомендація щодо доцільності сертифікації. Якщо висновки позитивні, заявнику видається сертифікаційна ліцензія на право використання стандартного знака GSA. Ліцензія офіційно реєструється у відповідному реєстрі.

Після видачі сертифіката GSA здійснює постійний контроль за дотриманням вимог стандарту. Цей етап включає щорічні перевірки, аудити виробництва, відбір зразків з ринку та додаткові інспекції за потреби. Подальше продовження дії сертифіката залежить від результатів цього нагляду.

Вимоги до маркування упакованих харчових продуктів

Процес маркування харчових продуктів у Гані контролюється Управлінням з харчових продуктів і ліків (Food and Drugs Authority, FDA), а сам етап оцінки етикетки проводиться в офісі FDA в Аккрі або в одному з регіональних представництв, залежно від місця подачі заявки.

Під час реєстрації імпортованого харчового продукту етикетка обов'язково проходить перевірку на відповідність вимогам, зокрема щодо мови, структури, наявності обов'язкових даних та відсутності оманливої інформації.

За перевірку етикетки стягується окрема плата. Якщо заявник подає етикетку для попередньої оцінки без зразка продукції, потрібно сплатити GH¢100 за кожен варіант етикетки. У разі реєстрації товару разом зі зразками, оцінка входить у загальний пакет перевірки.

Якщо на етикетці зазначено твердження про поживні властивості, здоров'я чи інші спеціальні характеристики (наприклад, «знижує рівень холестерину», «багатий на вітамін Е»), FDA може вимагати додаткові документальні докази, які підтверджують ці заяви. У деяких випадках це може спричинити додаткові перевірки або лабораторні тести, які оплачуються окремо.

Торговельні бар'єри

Гана застосовує комплексну систему тарифних та нетарифних торговельних бар'єрів, спрямовану на регулювання імпорту та захист внутрішнього ринку. У рамках зовнішньої торговельної політики країна використовує п'ятидіапазонну структуру ставок відповідно до Загального зовнішнього тарифу ECOWAS (CET), де товари класифікуються за рівнем соціальної значущості та ступенем обробки:

- 0% – соціально значущі товари (напр., ліки)
- 5% – товари першої необхідності, сировина, капітальні товари
- 10% – проміжна продукція
- 20% – кінцева споживча продукція
- 35% – специфічні товари, визначені для підтримки місцевої промисловості

Середні митні ставки свідчать про помірне податкове навантаження:

- для сільськогосподарської продукції – 15,8%
- для не сільськогосподарської продукції – 11,5%.

На додаток до митного тарифу імпортери повинні сплачувати податок на додану вартість (ПДВ), який у 2022 році підвищено до 15%. ПДВ розраховується на базі суми вартості товару з урахуванням страхування, фрахту (CIF), імпортного мита та інших зборів. Разом з митами та супутніми комісіями загальне податкове навантаження на імпорт може перевищувати 23% вартості товару.

Крім ПДВ, імпортери зобов'язані сплачувати цілу низку додаткових зборів: акциз, екологічний податок, збір ECOWAS, збір Африканського Союзу, збір на медичне страхування, спеціальні податки на енергоносії та COVID-відновлення, санітарні збори, фонд освіти тощо. Окремі продукти можуть також підпадати під комісію за обробку вантажу, збір ICUMS та додаткову плату за використання пластикової упаковки. Сумарно ці платежі можуть збільшити кінцеву вартість імпорту ще на 12%.

Серед нетарифних обмежень — санітарні та фітосанітарні обмеження. Гана забороняє імпорт м'яса з високим вмістом жиру:

- понад 25% для яловичини і свинини,
- понад 15% для птиці,
- понад 30% для баранини.

- для індички обов'язкове видалення сальних залоз.

Додатково вимагається сертифікація продуктів харчування, косметики, фармацевтичної продукції та аграрної сировини. Часто ці товари підлягають попередньому ліцензуванню та санітарному контролю.

Додатковим бар'єром виступає складна і непрозора процедура митної оцінки. Хоча законодавчо вона має ґрунтуватися на фактичній ціні угоди, митниця часто використовує довідкові ціни, що створює ризики для трейдерів. До 80% вантажів підлягають фізичній перевірці по прибуттю, що затягує терміни розмитнення, збільшує витрати та створює ризик псування товарів, особливо товарів нетривалого зберігання.

Імпортні заборони

Відповідно до митного та санітарного законодавства Гани, існує чіткий перелік товарів, імпорт яких абсолютно заборонено, а також перелік продукції, ввезення якої можливе лише за наявності спеціальних дозволів чи сертифікатів.

До категорично заборонених для імпорту сільськогосподарських товарів належать:

- Тварини та трупи тварин, заражені хворобами - відповідно до Закону про хвороби тварин 1961 року (Act 83), заборонено імпорт будь-яких тварин або їх частин, якщо вони є носіями хвороб чи були такими.
- Продукти харчування, що забруднені або непридатні до споживання - зокрема м'ясо, овочі чи інші продукти, які визнані непридатними для вживання людиною інспектором з охорони здоров'я. Це регулюється згідно з PNDCL 305B / FDB Act 523 (1996).
- Сира кава, імпортована сухопутним транспортом - її ввезення через сухопутні або внутрішні водні шляхи заборонено, ймовірно, через фітосанітарні ризики та правила контролю походження.

Окрім абсолютно заборонених товарів, у Гані діє режим умовної заборони або обмеження, що означає: певні продукти можуть бути імпортовані лише за наявності офіційних дозволів, ліцензій або сертифікатів. До таких товарів відноситься велика частина сільськогосподарської та харчової продукції, включно з оліями, зерновими, молочними продуктами, м'ясом, рибою, кормами для тварин тощо. Для їх ввезення необхідний спеціальний дозвіл FDA.

Логістика та зберігання сільськогосподарської продукції

Логістика в Гані розвивається досить динамічно, проте залишається низка системних викликів, що стримують її ефективність. Основним логістичним вузлом країни є порт Tema, який обробляє понад 80% морських вантажів. Порт був модернізований у 2019 році, що значно підвищило його потужність і рівень обслуговування. Водночас велике навантаження на дорожню інфраструктуру навколо порту призводить до заторів, що спричиняє затримки та додаткові витрати на транспортування. Подібні проблеми спостерігаються і в порту Takoradi, другому за значенням в країні, який обслуговує вантажі, пов'язані переважно з нафтогазовим сектором та мінеральними ресурсами.

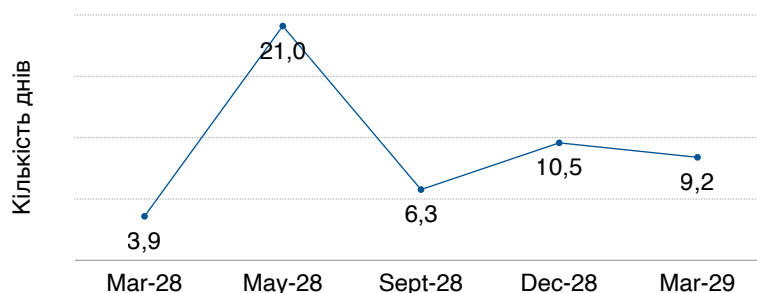
Дорожня інфраструктура в країні нерівномірно розвинена: магістральні траси між ключовими містами, такими як Аккра, Кумасі, Такораді та Тамале, загалом перебувають у доброму стані, однак регіональні та сільські дороги часто в поганому стані. Особливо складною ситуація стає в сезон дощів, коли багато ділянок стають непроїзними. Це ускладнює не лише доступ до портів, а й транспортування товарів до внутрішніх ринків.

Залізнична система Гани є обмеженою — діє кілька гілок, основна з яких сполучає Такораді з внутрішніми регіонами. Вона використовується переважно для перевезення вантажів (зокрема бокситів, марганцю та какао), однак потребує масштабної модернізації. Уряд реалізує амбітні плани з розширення та відновлення залізничної мережі, однак більшість проєктів поки що не завершені.

Авіаційна логістика зосереджена навколо міжнародного аеропорту Котока в Аккрі. Він добре обладнаний для вантажних перевезень і відіграє ключову роль у доставці товарів з високою доданою вартістю, а також для термінових вантажів.

Митні процедури в Гані зазнали певної цифровізації — зокрема, впроваджено систему UNIPASS для електронної обробки документів. Проте досі спостерігаються затримки, пов'язані з надмірною бюрократією та корупцією. Це ускладнює проходження вантажів через митницю та створює додаткові транзакційні витрати для імпортерів.

Середній час очікування суден на якорній стоянці порту Tema у 2024-2025 роках

Стан очікування суден у порту Tema у 2024–2025 роках демонструє нестабільність, що свідчить про нерівномірне навантаження на портову інфраструктуру. У першій половині 2024 року спостерігався значний сплеск середнього часу очікування, (5,7 днів у травні 2024 року), що, ймовірно, було зумовлено сезонним зростанням вантажопотоку або логістичними збоями. Надалі ситуація частково стабілізувалась — у вересні показник знизився до 0,9 дня, однак із листопада знову почалося поступове зростання. На початку 2025 року середній час очікування залишався вищим за 2 дні, що вказує на тривалий

вплив факторів, які обмежують пропускну здатність порту, зокрема через завантаженість, операційні затримки або зростання обсягів перевалки.

Умови логістики з портів України до Гани⁴⁵

Пряме морське сполучення між Україною та Ганою під час війни суттєво обмежене через блокаду або часткову недоступність українських портів. У зв'язку з цим логістичні маршрути перебудовані: вантажі транспортуються автотранспортом або залізницею до портів у Польщі (Гданськ, Гдиня), Румунії (Констанца), Болгарії або країн Балтії, звідки вже морем прямують до портів Гани. Авіасполучення з території України також відсутнє, тому для доставки повітрям використовуються міжнародні хаби в сусідніх країнах.

До початку повномасштабної війни логістика між Україною та Ганою розвивалася переважно через морське сполучення з південних портів України. Українські морські порти, зокрема Одеса, Чорноморськ, Південний, Ізмаїл і Рені, відігравали ключову роль у відправленні вантажів. Вони мають сучасну інфраструктуру, включаючи глибоководні причали, контейнерні термінали, складські приміщення та залізничне сполучення, що дозволяє ефективно обробляти широкий спектр вантажів, від контейнерних до сипучих.

Компанії, що працюють у цьому напрямку, пропонують гнучкі варіанти доставки: FCL (повне завантаження контейнера), LCL (часткове завантаження контейнера), а також авіадоставку. Це дозволяє задовольняти потреби як великих компаній, так і малого бізнесу. Наприклад, доставка повного 40-футового контейнера з України до Гани може коштувати близько 1200 доларів США, що є конкурентоспроможною ціною для міжконтинентальних перевезень. Терміни доставки вантажу з Українських портів до Гани в мирні часи складали 25-40 днів.

Умови логістики з портів Румунії до Гани⁴⁶

Логістичне сполучення між Румунією та Ганою наразі є нішевим, але стабільно функціонуючим напрямом у межах глобальних торговельних ланцюгів. Основним видом перевезення є морські контейнерні перевезення, які здійснюються з румунських портів Чорного моря, насамперед з порту Констанца. Це один із найбільших та найоснащеніших портів регіону, здатний обробляти контейнери, сипучі, наливні та генеральні вантажі. Через Дунай і внутрішні водні шляхи до морських портів також транспортуються товари з внутрішніх регіонів Румунії, зокрема через порти Браїла, Калафат, Калараші та ін.

На практиці логістичні ланцюги між Румунією та Ганою є мультиетапними - вантаж спочатку доставляється автомобільним або залізничним транспортом до порту, далі здійснюється морське перевезення, після чого — розвантаження, оформлення та внутрішня доставка в Гані. Вартість логістики залежить від типу вантажу, типу контейнера (20, 40 або 40 HC), обсягів і терміновості доставки. Для орієнтиру, стандартна ставка морського фрахту з Румунії до Гани становить у межах \$900–1500 за контейнер, однак ціни можуть змінюватись в залежності від ринку, сезонності, страхування, портових зборів і посередницьких послуг.

Середній час транзиту морського вантажу з Румунії до Гани зазвичай становить від 20 до 30 днів залежно від конкретного порту відправлення та прибуття. Відстань між двома країнами, а також такі фактори, як погодні умови, завантаженість портів і

⁴⁵ FWFreight. Посилання: <https://fwfreight.com/freight-shipping/from-ukraine-to-ghana/>

⁴⁶ FWFreight. Посилання: <https://fwfreight.com/freight-shipping/from-romania-to-ghana/>

ефективність транспортної мережі, можуть впливати на час доставки. Крім того, тип вантажу, що перевозиться, і будь-яка необхідна перевантаження в проміжних портах також можуть сприяти коливанням часу доставки.

Повітряні перевезення між Румунією та Ганою менш поширені через високу вартість та обмежений вантажопотік, проте використовуються для термінових або цінних відправлень. Прямого авіасполучення між країнами немає — доставка здійснюється з пересадками, зазвичай через великі європейські хаби (Стамбул, Франкфурт, Амстердам).

Умови логістики з портів Польщі до Гани⁴⁷

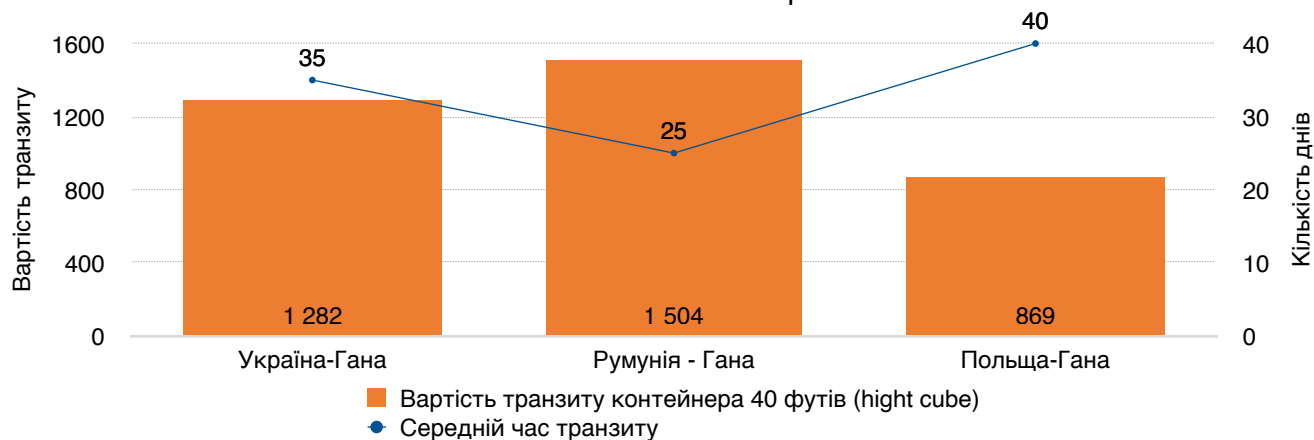
Логістичне сполучення між Польщею та Ганою розвивається в межах глобальної системи товарообміну, хоча цей напрям не є надто інтенсивним у порівнянні з внутрішньоєвропейськими чи азійськими маршрутами. Польща виступає для Гани постачальником здебільшого промислових, капітальних і споживчих товарів, що зумовлює характер логістичних рішень, які використовуються для транспортування вантажів.

Основним видом транспорту для перевезень між Польщею та Ганою є морські контейнерні перевезення. Вантажі найчастіше відправляються з великих польських морських портів: Гданськ, Гдиня та Щецин. Вони мають сучасну інфраструктуру, контейнерні термінали та логістичні хаби, що дозволяє ефективно обслуговувати вантажні потоки з Польщі до країн Африки, зокрема Гани. Доставка до Гани зазвичай триває кілька тижнів, залежно від маршруту та транзитних портів.

Окрім морського транспорту, обмежено використовується повітряна доставка, зокрема для термінових або дороговартісних вантажів. Прямих регулярних авіарейсів між Польщею та Ганою немає, тому повітряні перевезення здійснюються через великі міжнародні хаби, наприклад, у Франкфурті чи Стамбулі. Це подовжує ланцюг постачання, але дозволяє забезпечити швидку доставку.

Контейнерні перевезення з Польщі до Гани доступні у форматі як LCL (часткове завантаження), так і FCL (повне завантаження контейнера), що забезпечує гнучкість для різних типів експортерів. Вартість доставки залежить від типу контейнера, типу вантажу, маршруту, страхування та митних витрат. Орієнтовно, доставка з Польщі до Гани може коштувати від \$500 до \$900 за контейнер, залежно від обсягу та маршруту.

Вартість морського перевезення вантажів з портів України, Румунії та Польщі за типом контейнера

⁴⁷ FWFreight. Посилання: <https://fwfreight.com/freight-shipping/from-poland-to-ghana/>
©GoLOCAL. 2025

Середній час транзиту морського вантажу з Польщі до Гани зазвичай становить від 4 до 6 тижнів. Відстань між двома країнами, яка становить приблизно 6000 кілометрів, відіграє значну роль у визначенні тривалості процесу доставки. Крім того, такі фактори, як погодні умови, завантаженість порту та транспортна інфраструктура, також можуть впливати на загальний час транзиту. Логістичні проблеми, такі як пошук вільного місця на судах і координація транспортування від порту до кінцевого пункту призначення, можуть ще більше сприяти затримкам у процесі доставки.

Загальні ціни на внутрішні перевезення

При плануванні логістики варто врахувати приблизні ціни на транспортні перевезення хоча б за основними внутрішніми маршрутами. Далі наведені опорні данні у вигляді таблиці з вартістю перевезення контейнера (40 футів) з порту Tema до найбільших міст Гани. Вартість представлена в ганських седі (GHC), доларах США (USD), а також вказано відстань у кілометрах.

Місто	Відстань від порту Tema (км)	Оцінка вартості транспортування (USD)	Оцінка вартості транспортування (GHC)
Аккра	38	200 – 400	3 100-6 200
Кумасі	265	600 – 1 200	9 300-18 600
Тамале	565	1 200 – 2 400	18 600-37 200
Секонді-Такораді	255	550 – 1 100	8 525-17 050
Суньяні	373	900 – 1 600	13 950-24 800
Кейп-Кост	180	400 – 800	6 200-12 400

Зберігання сільськогосподарської продукції

У Гані фермери вирішують питання зберігання сільськогосподарської продукції залежно від масштабу господарства, доступу до фінансів і розташування. Найбільш поширеною практикою серед дрібних фермерів залишається зберігання на господарстві — у традиційних коморах, мішках у хатах або під навісами. Такий спосіб є маловитратним, але часто ненадійним через високу вологість, шкідників та відсутність вентиляції.

Ті, хто має змогу, орендують складські приміщення — як у приватних компаній, так і в рамках державних програм, зокрема «One District, One Warehouse». Деякі фермери також користуються послугами сертифікованих зерносховищ, збудованих за підтримки Ghana Grains Council. У таких об'єктах передбачене сучасне обладнання — сушарки, вентиляція, фумігація. При цьому фермер отримує складську розписку, яка може бути заставою для отримання кредиту.

Середні та великі господарства іноді інвестують у будівництво власних складів, що дозволяє їм контролювати якість зберігання. Ще один варіант — об'єднання фермерів у кооперативи, які спільно орендують або будують склади.

Більшість фермерів, особливо дрібних і середніх, вдаються до використання більш доступних, дешевших альтернативних методів зберігання продукції. Через обмежені фінансові ресурси, нестачу інфраструктури та високі витрати на будівництво капітальних

зерносховищ,. Найпоширенішими серед таких технологій є герметичні PICS мішки та пластикові ємності — так звані polytanks.

PICS мішки (Purdue Improved Crop Storage) — це тришарові мішки з подвійною внутрішньою поліетиленовою оболонкою та зовнішнім поліпропіленовим покриттям, які створюють герметичне середовище, унеможливлючи проникнення повітря та розвиток шкідників. Їх використовують без застосування хімікатів, що знижує витрати та мінімізує ризики для здоров'я. Дослідження показують, що за умови правильного використання PICS мішки дозволяють зберігати кукурудзу до 12 місяців із втратами не більше 6–7%, що суттєво нижче порівняно з традиційним зберіганням у мішках чи коморах, де втрати можуть сягати 30–50%.

Іншою ефективною технологією є використання Polytanks — великих герметичних пластикових баків, які зазвичай призначені для води, але адаптовані фермерами під зберігання зерна. Їх перевага полягає в тривалому терміні експлуатації (до 10 років), герметичності, захисті від шкідників та стабільності внутрішнього мікроклімату.

Окрім того, в окремих випадках фермери продовжують використовувати традиційні поліпропіленові чи джутові мішки. Вони є найдешевшими, але й найменш ефективними, оскільки не захищають від шкідників і вологи, особливо при довготривалому зберіганні. Тому їх доцільно застосовувати лише для короткотермінового зберігання до 3–4 місяців.

У Гані фермери часто використовують хімічні засоби для зберігання кукурудзи, особливо при зберіганні в поліпропіленових або джутових мішках. Найпоширеніші — інсектициди Actellic (піриміфос-метил) та фуміганти Phostoxin (фосфід алюмінію). Вони знищують шкідників і зменшують втрати зерна до 7–10% у перші місяці зберігання. Проте ефективність знижується з часом, особливо без герметичності або при підвищеній вологості.

Таким чином, PICS мішки та Polytanks стають оптимальною альтернативою для дрібних і середніх фермерів у Гані, які шукають баланс між ефективністю та доступністю.

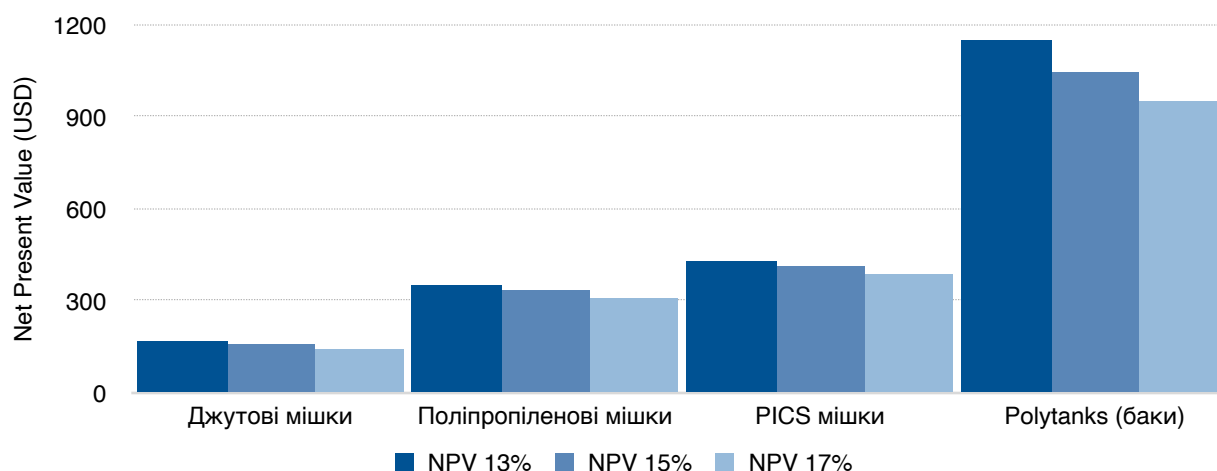
Для оцінки економічної доцільності різних технологій зберігання використовувався показник NPV (Net Present Value) - чиста приведена вартість. Це один із ключових інструментів у фінансовому аналізі, який дозволяє визначити прибутковість інвестицій, враховуючи зміну вартості грошей у часі. У випадку інвестицій у зберігання продукції, NPV показує, скільки прибутку або збитку принесе той чи інший метод зберігання у грошовому вираженні, після вирахування усіх витрат.

У цьому дослідженні розрахунок NPV проводився для кожного методу зберігання кукурудзи протягом 12 місяців. Було враховано:

- вартість закупівлі зерна на момент збору врожаю (в середньому \$17,2 за 100 кг);
- продажну ціну через рік зберігання (\$28 за 100 кг);
- витрати на відповідний метод зберігання (включно з тарою, засобами захисту, трудовими витратами);
- втрати зерна через псування або шкідників, залежно від технології (від 2–7% для Polytanks і PICS до 20–30% для традиційних мішків);
- ставку дисконту (13%, 15% та 17%) - для врахування зміни цінності грошей у часі.

Дані для аналізу були зібрані у фермерських господарствах Північної Гани, де кукурудза зберігалася в реальних умовах. Було протестовано чотири методи зберігання, а обсяги втрат та ціни документувалися протягом року.

Економічна ефективність методів зберігання при різних ставках дисконту

Як показано на діаграмі вище, Polytanks забезпечують найвищий NPV за всіма ставками дисконту - понад \$1100 на 100 кг кукурудзи. PICS мішки приносять близько \$400, тоді як традиційні мішки показують значно нижчі результати (до \$350). Це свідчить про те, що інвестиції у герметичні технології зберігання не лише зменшують фізичні втрати зерна, а й забезпечують вищу економічну віддачу для фермерів.

Через обмежені можливості інфраструктури, щороку втрачається до 18% кукурудзи, 12,5% сорго, 12% рису та 11% проса. За оцінками, загальна вартість таких втрат перевищила 160 млн доларів США.

Однією з причин є нестача відповідно обладнаних зерносховищ. Багато фермерів зберігають врожай у неналежних умовах, що призводить до псування продукції через вологу, шкідників і нестабільну температуру. Відповіддю на ці виклики стала низка урядових програм. Зокрема, ініціатива «One District, One Warehouse» передбачає будівництво стандартних складів по всій країні. Станом на вересень 2021 року завершено 23 з 30 запланованих об'єктів, кожен із яких має місткість 1 000 метричних тонн.

Також у рамках середньострокових державних програм було збудовано 50 збірних зерносховищ, з яких 42 завершено до кінця 2020 року. У 2016 році в міжнародному аеропорту Котока відкрито сучасний вантажний центр на 10 000 м², який обслуговує потреби експорту продукції з доданою вартістю.

Загалом, під егідою Ghana Grains Council (GGC) сертифіковано 54 600 тонн складських потужностей. Найбільші серед них належать приватним компаніям Wienco Ghana Ltd та Premium Foods Ltd (по 18 000 тонн кожна). Інші учасники ринку – Garin West Africa, Green Gold Farms та низка менших операторів, включаючи кооперативи та окремі агропідприємства.

У 2018 році було створено Ghana Commodity Exchange (GCX) – електронну товарну біржу, що функціонує на основі складських розписок. GCX забезпечує прозору торгівлю зерновими (кукурудза, сорго, соя, рис, кунжут), а також дозволяє фермерам отримувати обігові кошти під заставу продукції, зберігаючи її на сертифікованих складах.

Однак, попри зростання обсягів виробництва та інституційну підтримку сектору, доступ до фінансування залишається обмеженим. У 2021 році аграрний сектор отримав

лише 3,4% банківських кредитів у порівнянні з 30,6% у сфері послуг. Це значно ускладнює оновлення технічного оснащення або розширення приватних складських потужностей.

Основними регіонами, де фіксуються найбільші втрати зерна, є Бронг Ахафо (68 тис. тонн кукурудзи щороку), Східна Гана (57 тис. тонн), Північна Гана (25 тис. тонн кукурудзи та 15 тис. тонн рису), Ашанті, Центральна Гана та Вольта. У цих регіонах попит на складські послуги стабільно перевищує пропозицію.

Візуальні моделі ланцюгів створення доданої вартості в агросекторі Гани

Загальний опис моделей виходячи з результатів фактичного дослідження

Проведений детальний аналіз імпорту та виробництва зернових, олійних, бобових в Гані, виокремив два чітко сформовані ланцюги формування доданої вартості в країні та перелік проблем, які сформовані навколо них.

- Ланцюг формування доданої вартості Великих корпорацій - імпортерів
- Ланцюг формування доданої вартості Локальних фермерів

Слід зауважити, що загальна кон'юнктура ринку Гани та публічна інформація від урядовців та політиків, має суттєві розбіжності між реальною ситуацією та інформаційною картинкою, яку всі сторони активно комунікують.

Враховуючи реальні результати дослідження, було сформовано 2 найбільші ланцюги формування доданої вартості. Далі розглянемо кожний з цих ланцюгів окремо.

Ланцюг формування доданої вартості локальних фермерів

Портрет ганського фермера суттєво відрізняється від нашого розуміння слова фермер. В українській культурі вже давно сформована картинка, що фермер – це заможна людина, яка має середній або великий достаток, який формується за рахунок власної праці у вирощуванні та переробці сільськогосподарської продукції. Він має доступ до фінансових інструментів, технологій та володіє достатнім рівнем знань та навичок для розвитку власного підприємства.

Ганський фермер за загальними показниками (розмір ділянки обробки, доступ до якісного насіння, добрив, сільськогосподарського обладнання, фінансових інструментів) більше схожий на пересічного селянина, який в умовах відсутності іншої роботи за місцем проживання, обробляє невелику земельну ділянку з метою забезпечення мінімальних потреб власної родини та, за можливості, продажу надлишку вирощеної продукції.

Зазначена модель має вкрай низьку ефективність (показники врожайності та відсутність позитивної динаміки збільшення оброблюваних земель говорять самі за себе) та немає шансів на швидке та стабільне масштабування.

Слід зауважити, що в Гані історично відсутні глибокі навички в сільському господарстві, а враховуючи, обмежений доступ до отримання цих знань, та найважливіше, технологій, це призводить до вкрай критичної ситуації у сільському господарстві Гани. На жаль, Гана в цьому не унікальна і зазначена ситуація притаманна для більшості африканських країн.

Не зважаючи на те, що місцевий уряд та міжнародні організації докладають зусилля щодо зміни існуючої парадигми, цих заходів не достатньо для трансформації сільськогосподарського сектору країни. Додатковим ударом в цьому питанні стало згорання проєктів USAID у сфері сільського господарства.

Як можна побачити зі схеми, локальні виробники більш орієнтовані на збут продукції саме на локальних ринках за традиційною моделлю. Також, виходячи з реальної соціальної стратифікації в Гані, можна прийти до висновку, що їх продукція за якістю та моделлю збуту орієнтована на найбільш прошарки населення.

Ключовим в розумінні цього ланцюга, є знання факту, що власні фінансові ресурси локальних фермерів фактично не дозволяють їм розпочати новий сезон. В той же час, розмір земельних ділянок (фактично до 5 га) та рівень знань агро-технологій місцевих фермерів не дозволяє їм легко залучати великі обсяги ринкового кредитного та інвестиційного фінансування, ризики не повернення кредитних та інвестиційних коштів занадто високі.

Ці факти виводять на перший план більш крупних та розвинених операторів ринку, а саме постачальників ресурсів, галузеві асоціації, а також державні та комерційні фінансові установи. Саме вони мають найбільшу внутрішню прибутковість та вплив на систему. В свою чергу, для держави дрібні фермери перш за все виборці, що є політичною класикою на африканському континенті. Підтвердженням цієї тези слугує динаміка державної підтримки фермерів та її повна кореляція з датами виборів.

Можливий спосіб змін для існуючої непродуктивної моделі – зробити цей сектор економіки привабливим для приватних інвесторів та банків.

Зазначена трансформація може відбуватися або в рамках реалізації програми створення мега-кооперативів фермерів (від 1 тис. учасників), що дасть змогу цим кооперативам взаємодіяти з банками та інвесторами, та спроможність спільного придбання технологічного обладнання та якісного насіння, добрив тощо.

Інший шлях — інтеграція у вирощування та переробку великих міжнародних агро холдингів, які стануть фундаментом трансформації сільськогосподарського сектору Гани.

Не зважаючи на те, що ланцюг формування доданої вартості локальних фермерів від виробника до споживача досить короткий, собівартість фермерської продукції суттєво не відрізняється за ціною від міжнародного імпорту, а у де-яких випадках є навіть вищою. Це обумовлено низькою врожайністю вирощуваних сортів культур, великими обсягами використання ручної праці, низьким ККД ручної переробки.

Доступ до якісного насіння та добрив, за рахунок дотацій та грантів, також суттєвою мірою не вплине на кінцевий результат, оскільки не призведе до суттєвого зростання розміру ділянок та не дасть змогу купувати сучасне технологічне обладнання.

Зібрана в рамках дослідження інформація та дані демонструють, що рівень підтримки місцевих фермерів знаходиться на тому рівні, щоб архітектура сільського господарства в країні продовжувала просто існувати, оскільки вона все ж таки генерує

суттєві об'єми внутрішнього виробництва та дає великий відсоток самозайнятості та самозабезпечення населення. Проте цього рівня підтримки та використаних підходів не достатньо для радикальної трансформації сектору.

Фактично внутрішніх стейкхолдерів можна поділити на два табори — одні хочуть щось змінити, але не можуть (фермери), та ті хто може, але не хоче руйнувати свій «статус кво» (великі імпортери та переробники). Держава знаходиться між «двох вогнів», не маючи власних фінансових ресурсів для трансформації аграрного сектору країни та страх тиснути на великих імпортерів та переробників, щоб не зруйнувати і без того вкрай крихку стабільність продовольчого забезпечення країни.

Ланцюг формування доданої вартості Великих корпорацій – імпортерів

Найбільші імпортери агро-продукції зазначені в розділі аналізу імпорту в Гану. Перелік компаній дуже короткий, та фактично свідчить про наявність серйозних монополій на цьому ринку. Ганські крупні гравці імпорту агро-продукції або є частиною більшої глобальної корпорації, або ж самі фактично створюють корпорацію із закордонними офісами закупівель та центрами фінансового обслуговування.

Також слід усвідомлювати, що імпортери одночасно володіють підприємствами з переробки та зберігання продукції, створюючи таким чином замкнену еко-систему, яка фактично витісняє місцевих виробників. З позиції прибутковості великого імпортера, розвиток внутрішнього агровиробництва не є доцільним чи вигідним.

Будь-яка велика корпорація, що перебуває у майже монопольному становищі, діє за принципом максимізації власного прибутку шляхом використання всіх доступних інструментів, водночас знижуючи прибутковість для менших учасників у ланцюгу створення доданої вартості. За умов практичної відсутності конкуренції це призводить до викривлення ринкових механізмів і підлаштування їх під інтереси таких корпорацій.

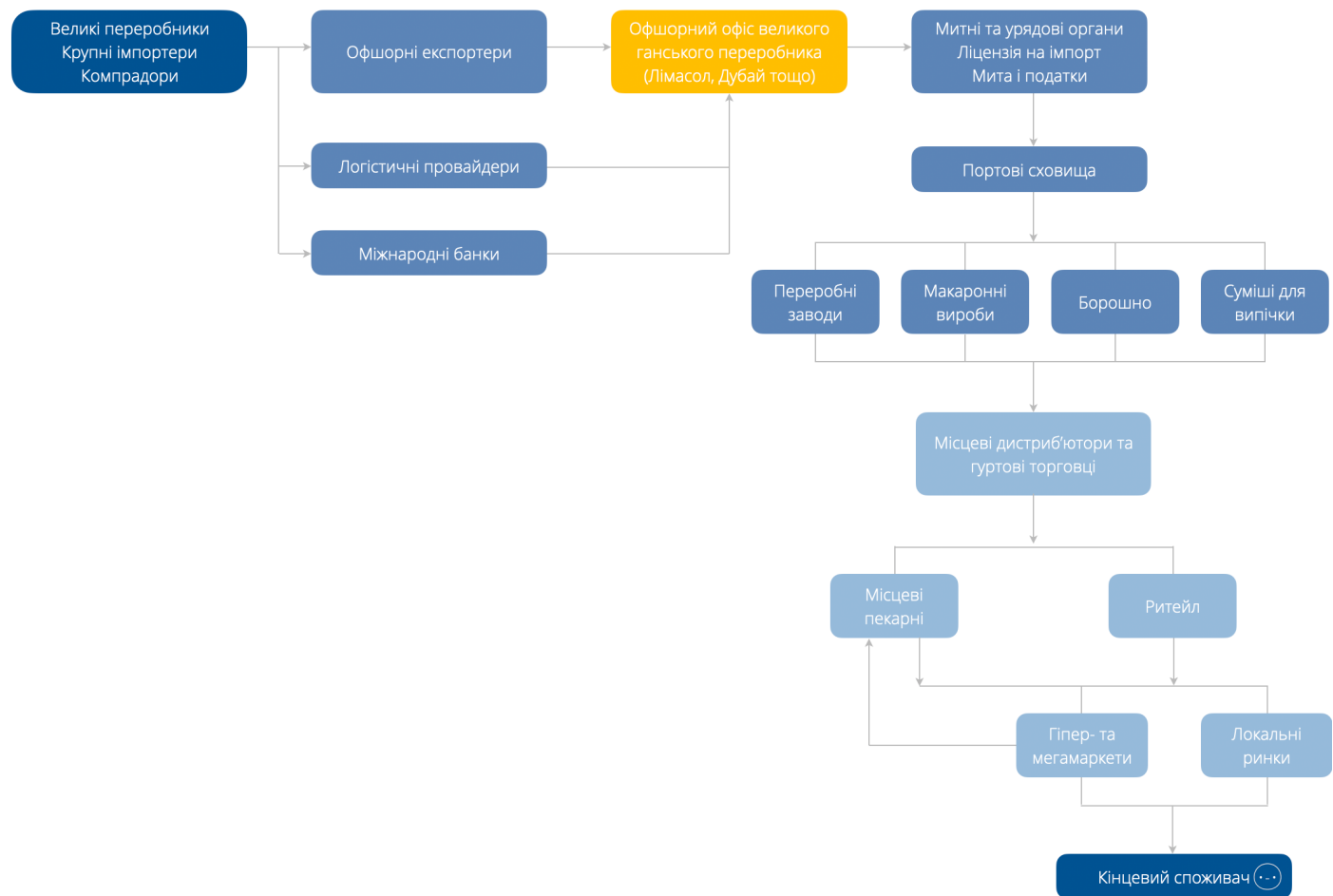
Спектр усіх передумов не створює напруження для трансформації великих гравців з імпортерів на ключових гравців у сфері вирощування ключових сільськогосподарських культур всередині країни.

В Україні велика кількість компаній пройшли органічну трансформацію від імпортера-дистриб'ютора до виробника. Органічність цього процесу зумовлена тим, що власниками цих компаній були українці, які внутрішньо були готові та бажали подібної трансформації.

В умовах Гани подібна трансформація звісно можлива але її вірогідність вкрай низька, враховуючи відсутність зацікавленості ключових бенефіціарів.

Гана — це ринок з обсягом загального імпорту на рівні 16,5 млрд. USD та імпортом продовольчих товарів обсягом 2,3 млрд. USD. В умовах критично зростаючих торговельних війн на вже усталених для українських компаній ринках, Гана має велику привабливість та значний потенціал для диверсифікації ринків збуту в умовах глобальної невизначеності.

Для українського бізнесу існує дві моделі взаємодії з ринком Гани: короткострокова та довгострокова.

Короткострокова модель співпраці

Співпраця з компаніями ланцюга формування доданої вартості великих корпорацій для українського бізнесу більш приваблива, оскільки не вимагає суттєвих інвестицій та прикладання значних зусиль з точки зору налагодження каналів постачання.

Ганські компанії імпортери в цілому відкриті до співпраці, проте умови цієї співпраці доволі важкі з точки зору підходів українського бізнесу. При укладенні контрактів вони максимально жорстко відносяться до наступних умов контрактів:

- Умови оплати (пріоритетом є компанії, які готові пропонувати суттєве відтермінування оплати (це дає додатковий козир росії та іншим країнам, які використовують сучасні інструменти експортного страхування ризиків). За українським законодавством Експортно-кредитне агентство України не може страхувати операції з експорту сировинного аграрного експорту.
- Гарантовані річні обсяги поставок (ганські імпортери не готові закуповувати товар ситуативно, їм потрібні гарантовані обсяги постачання протягом року і щороку. Перевага надається компаніям, які готові максимально закривати їх потреби у ключових сільськогосподарських культурах).
- Контроль якості (незважаючи на наше скептичне ставлення щодо якості продукції, яка відправляється до Африки, місцеві компанії дуже прискіпливо ставляться до контролю якості при відвантаженні та прийомі вантажу).

- Сталість особистісних стосунків (ведення комерційної діяльності онлайн може бути тільки у виключних випадках). Особисті зустрічі, особиста комунікація, візити представників постачальника в країну — є яскравою демонстрацією глибокої зацікавленості у співпраці та підтвердження спроможностей. За словами самих імпортерів середній час онбордингу нового постачальника мінімум складає від 6 місяців до 2 років, ніхто не готовий наражати на ризик усталені канали постачання).

Великі імпортери продукції, добрив, насіння з першого огляду є найпростішим та найзручнішим інструментом входу в ринок. Проте, якою б вигідною та дружньою не була співпраця, вона може бути зруйнована в 1 день. Якщо африканський імпортер знайде десь дешевший товар ніж у вас, то він надасть перевагу співпраці з новим постачальником. Робота через великі компанії позбавляє доступу до інформації, яка дає розуміння кінцевого споживача, його потреб та загального вектору руху місцевого ринку. Але це все радше сприймати, як умови ведення бізнесу, а не ризики.

Довгострокова модель співпраці

Ганський сільськогосподарський сектор потребує глибокої інтеграції українських агрохолдингів у вирощування та переробку сільськогосподарської продукції. Дана модель гарантує довгостроковий результат для усіх стейкхолдерів процесу та дозволить по-справжньому здійснити реальну трансформацію агросектору країни та забезпечить здешевлення вартості ключових продовольчих товарів, їх доступності та різноманіття для кінцевого споживача.

Зазначена модель роботи з ринком малоімовірно може бути реалізована окремо взятою українською компанією. Найбільш реалістичним сценарієм є об'єднання низки українських компаній, зацікавлених у виході на ринок Гани. До цього пулу компаній можуть увійти гравці із різною експертизою та профілем діяльності, де кожен з учасників фокусується на вирощуванні чи переробці тих культур, в яких має найбільшу експертизу.

Зазначена модель потребує суттєвих інвестицій фінансів та часу, проте гарантує довгостроковий прибутковий ефект для українських компаній та суттєвий позитивний мультиплікаційний ефект для кінцевого ганського споживача.

В реалізації зазначеного підходу українським компаніям суттєво може допомогти програма Європейського Союзу Global Gateway⁴⁸ (загальний обсяг передбаченого фінансування 150 млрд. євро) та програма розвитку аграрних проєктів в Африці Норвезького фонду Norad⁴⁹ (передбачено фінансування від 1 млн USD на рік і перевага віддається довготривалим проєктам).

Для українських компаній це відкриває значні можливості для масштабування бізнесу, виходу на зовнішні ринки з власними технологіями та експертизою, а також, що найважливіше — сприяє ефективному задоволенню глобальних потреб країни та інтересів наших партнерів.

⁴⁸ The European Commission. Посилання: <https://surl.li/oahput>

⁴⁹ Norwegian Ministry of Foreign Affairs. Посилання: <https://surl.li/aqdcdw>
©GoLOCAL. 2025

Додаток А. Контактна інформація

Ministry of Food and Agriculture (MoFA)

Міністерство продовольства та сільського господарства (MoFA) – формує аграрну політику, розвиває сільське господарство та здійснює регулювання виробництва продовольства у Гані.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: mofa.gov.gh

Основна контактна електронна адреса: ghanacares.agric@mofa.gov.gh

Телефон: +233 30 394 2271; +233 30 394 2319

Адреса: HR23+M8F, Kinbu Rd, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

Ministry of Trade and Industry (MoTI)

Міністерство торгівлі та промисловості (MoTI) – відповідає за політику імпорту та експорту, а також за ліцензування товарів і розвиток промисловості.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: moti.gov.gh

Основна контактна електронна адреса: motichief@moti.gov.gh

Телефон: +233 30 268 6528; +233 59 653 0847

Адреса: HR22+2WM, Finance Dr, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

Ghana Revenue Authority (GRA)

Податкова служба Гани (GRA) – здійснює контроль за сплатою мит, ПДВ, податків та очищенням імпортованих товарів.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: gra.gov.gh

Основна контактна електронна адреса: info@gra.gov.gh

Телефон: +233 20 926 7049; +233 20 926 7059

WhatsApp: +233 55 299 0000

Адреса: Off Starlets' 91 Road, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

Food and Drugs Authority (FDA)

Управління з контролю за продуктами та ліками (FDA) – здійснює сертифікацію, реєстрацію та контроль якості продуктів і медикаментів, зокрема імпортованих.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: fdaghana.gov.gh

Основна контактна електронна адреса: fda@fda.gov.gh

Телефон: +233 30 223 5100

Адреса: No. 17 Indian Ocean St, Shiashie, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

Plant Protection and Regulatory Services Directorate (PPRSD)

Директорат захисту рослин та регуляторних послуг (PPRSD) – підрозділ MoFA, який здійснює фітосанітарний контроль сільськогосподарської продукції.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: mofa.gov.gh

Основна контактна електронна адреса: pprsdghana@gmail.com

Телефон: +233 50 916 3727; +233 30 397 7526

Адреса: Mayera Street, Pokoase, Accra, Ghana

Ghana Standards Authority (GSA)

Управління стандартів Гани (GSA) – встановлює стандарти якості, сертифікації, маркування, пакування та інше.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: gsa.gov.gh

Основна контактна електронна адреса: gsanep@gsa.gov.gh, gsadir@gsa.gov.gh

Телефон: +233 30 250 6991, +233 30 250 6995

Адреса: Gulf St, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

Customs Division of the Ghana Revenue Authority

Митний департамент податкової служби Гани – контролює митне оформлення товарів на кордоні.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: gra.gov.gh

Основна контактна електронна адреса: info@gra.gov.gh

Телефон: +233 24 243 5662, +233 24 243 5663

Адреса: HR45+H8H, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](#)

Olam Agri Ghana Limited

Olam Agri Ghana Limited – агропромислова компанія, що спеціалізується на переробці сільськогосподарської продукції та експорті. Компанія є частиною міжнародної групи Olam, яка веде діяльність у понад 60 країнах світу.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: [olamagri.com](#)

Телефон: +233 30 222 2200, +65 63 394 100

Адреса: 17 Dadeban Road, North Industrial Area, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](#)

Irani Brothers & Others Limited

Irani Brothers & Others Limited – провідний виробник борошна та пшеничних продуктів у Гані. Компанія здійснює свою діяльність у регіоні Greater Accra, забезпечуючи високоякісну продукцію для місцевого ринку.

Контактна інформація

Основна контактна електронна адреса: irani@iranibrothers.com

Телефон: +233 248 008 075, +233 30 320 2850; +233 30 320 6542

Адреса: Harbour Road, Tema, Greater Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](#)

Flour Mills Of Ghana Limited

Flour Mills of Ghana Limited – компанія, що займається виробництвом борошна та кормів для тварин. Розташована у порту Теми, вона є ключовим гравцем у харчовій промисловості Гани.

Контактна інформація

Основна контактна електронна адреса: info@fmgl.com.gh

Телефон: +233 53 101 7478, +233 26 439 8115

Адреса: GAFCO Industrial Complex, Tema Harbour Area, Tema, Ghana

Геолокація: [google.maps](#)

Takoradi Flour Mill Limited

Takoradi Flour Mill Limited – відомий виробник пшеничного борошна та супутніх продуктів, розташований в Аккрі. Компанія обслуговує ринок Гани продукцією, що відповідає високим стандартам якості.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: takoradiflourmill.com

Телефон: +233 30 277 4226, +233 30 277 4227

Адреса: 56 Third Rangoon Close, Cantonments, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

Kasapreko Company Limited

Kasapreko Company Limited – один з найбільших виробників алкогольних та безалкогольних напоїв у Гані. Компанія відома інноваційним підходом до розробки напоїв та широким асортиментом продукції.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: kasapreko.com

Основна контактна електронна адреса: info@kasapreko.com

Телефон: +233 302 752 075, +233 302 810 956

Адреса: D.T.D #64 Off Spintex Road, Baatsonaa, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

VAV Commodities Ghana Limited

VAV Commodities Ghana Ltd. – компанія, що займається торгівлею сільськогосподарськими товарами. Її діяльність охоплює різні регіони Гани, включно з Аккром та Кумасі.

Контактна інформація

Основна контактна електронна адреса: info@royalcommodities.com

Телефон: +233 50 074 0000, +233 50 077 0000, Kumasi: +233 50 087 0000

Адреса: No. 19 Second Close, Off Volta Street Airport Residential, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

Pomank Venture Limited

Pomank Venture Limited – компанія, що займається імпортом та експортом харчових продуктів. Заснована в Аккрі, компанія працює на міжнародному рівні.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: pomankventures.com

Основна контактна електронна адреса: kwadwo@pomankventures.com, justice@pomankventures.com, yaw@pomankventures.com

Телефон: +233 30 277 3178, +233 30 266 0097

Адреса: P.O. Box 16082, Accra, Ghana

Procus Ghana Limited

Procus Ghana Limited – виробник харчових продуктів, що розташований у столиці Гани. Компанія відома якісною продукцією для локального споживання.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: procusghana.com

Основна контактна електронна адреса: info@procusghana.com

Телефон: +233 59 691 2898

Адреса: GT-335-3426 Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

Nutrifoods Ghana Limited

Nutrifoods Ghana Limited – спеціалізується на виробництві печива та снєків. Компанія є частиною глобальної групи Olam Group.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: olamgroup.com

Основна контактна електронна адреса: info@ppclghana.com, sales@ppclghana.com

Телефон: +233 30 393 9084, +233 53 002 4490, +233 54 011 0822

Адреса: Sanyo Rd, Tema, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

Twellium Industrial Company Limited

Twellium Industrial Company Limited – провідний виробник напоїв у Гані. Компанія виготовляє широкий асортимент газованих та енергетичних напоїв.

Контактна інформація

Офіційний вебсайт: twellium.com

Основна контактна електронна адреса: adminstration@twellium.com

Телефон: +233 24 971 7777

Адреса: Medie-Kotoku Road QM23+5G4, Adjen Kotoku, Accra, Ghana

Геолокація: [google.maps](https://www.google.com/maps)

Команда

Ігор Комендо

Президент GoLOCAL
i.komendo@golocal-ukraine.com

Анастасія Семенчук

Проектна менеджерка
GoLOCAL
a.semenchuk@golocal-ukraine.com

Костянтин Нарижний

Директор Українсько-Нігерійської
Торговельної Місії
ng@uatm.africa

Річард Осімва

Локальний експерт Українсько-
Африканської Торговельної Місії
ng@uatm.africa

Джон Міллс

Керівник проєктів
GoLOCAL Africa
j.mills@golocal-africa.com

Юлія Лідіч

Керівниця проєкту GoLOCAL
y.lidich@golocal-ukraine.com

Артем Гудков

Директор Українсько-
Африканської Торговельної Місії
artem@gudkov.com.ua

Єгор Кузьменко

Аналітик Українсько-
Африканської Торговельної Місії
ng@uatm.africa

Джон Кваджо Аманіампонг

Виконавчий директор
GoLOCAL Africa
j.amaniampong@golocal-africa.com

Це дослідження підготовлено командою громадської організації **GoLOCAL** у партнерстві з ТОВ “Українсько-африканська Торгова Місія” та за підтримки Міжнародного фонду Відродження в інформаційних та аналітичних цілях. Ми раді, якщо матеріал буде корисним для вас.

Просимо не відтворювати, не копіювати та не поширювати текст повністю або частково без попередньої згоди авторів. Якщо ви зацікавлені в цитуванні або використанні даних чи ідей, будь ласка, зв’яжіться з нами для погодження.

Для отримання дозволу на використання матеріалів звертайтеся за адресою: pr@golocal-ukraine.com